Matiu
Jisas nukan Ämän Eposek Matiu nukas jer wewon
Okoro buk nukan onoktapau

Jisas ko meienuk, woisan 35 orip manonuk, Matiu ko kar Jisas nukan ämän oi ariäwon ro kos okoro Jisas nukan Ämän Eposek jer wewon. Matiu kos okoro ämän nukakan jaukut Jura roasiret jer we marowon. Akan ronkat Anut nukas akan kamwaraun ro näwäu sare maronuk, kowai rai ronkateäin. Utianik, akan ro näwäu owo senek kowai ak äpu wa, okon, Jisas okoro omnokou opok kowon, akan ronkat oiroror orip raumoi, Jisas mesin akan woiaka epar mau wa. Matiu nukas Jisas ko akan kamwaräun ro näwäu epar ätär maraun kiro buk jer we marowon.

Okoro buk tainoraun ämän

1:12-23 Jisas ko owose pewon.
3:1-12 An jomariäwon ro, Jon nukan sarau.
3:13–4:11 Jon nukas Jisas an jomuronuk, Satan nukas Jisas ate aparwon.
4:12–18:35 Jisas ko Galili provins opok, Anut nukan ämän roasiret aware ariewon.
19:1–20:34 Jisas ko Galili provins utomoi, Jerusalem näu mena kowon.
21:1–24:66 Jisas ko tup karar Jerusalem näu mena raunuk, owo onok pewon.
28:1-20 Jisas ko meiemara, kon roasiret ami-akap penuk, ak ko aparin.

Jisas Krais nukan Askanai.

1 Okoro Jisas Krais* nukan askanai akan enmaka, Jisas ko Devit nukan kinjauk ko Apraham nukan askanai.

2-6 Apraham ko akan momonaka pakas pote Devit kamwareäwon ro, akan enmak okoro jer we moin, rau:
kiro Apraham,
Apraham nukan mokoi Aisak,
Aisak nukan mokoi Jekob,
Jekob nukan mokoi Juda, kon amakut pak,
Juda nukan mokoi Peres, ko Sera ori awan aninawa Tamar,
Peres nukan mokoi Hesron,
Hesron nukan mokoi Ram,
Ram nukan mokoi Aminarap,
Aminarap nukan mokoi Nason,
Nason nukan mokoi Salmon,
Salmon nukan mokoi Boas, kon anak Rehab,
Boas nukan mokoi Obet, kon anak Rut,
Obet nukan mokoi Jesi,
Jesi nukan mokoi, kamwareäwon ro king Devit.

7-11 Devit rawon ses opok Israel roasiret Babilon mena karapus imware manoin, okoro askanai akan enmaka:
kiro Devit,
Devit nukan mokoi Solomon, ko Uria nukan waun mokoi,
Solomon nukan mokoi Rehoboam,
Rehoboam nukan mokoi Abija,
Abija nukan mokoi Esa,
Esa nukan mokoi Jehosapat,
Jehosapat nukan mokoi Jehoram,
Jehoram nukan mokoi Usia,

Usia nukan mokoi Jotam,
Jotam nukan mokoi Ehas,
Ehas nukan mokoi Esekaia,
Esekaia nukan mokoi Manasa,
Manasa nukan mokoi Emon,
Emon nukan mokoi Josaia,
Josaia nukan mokoi Jekonaia, kon amakut pak.

12-16 Babilon* mena Israel roasiret pote rain ses opok, pote Jisas an jowon ses opok, okoro askanai akan enmaka:
kiro Jekonaia,
Jekonaia nukan mokoi Sealtiel,
Sealtiel nukan mokoi Serubabel,
Serubabel nukan mokoi Abiut,
Abiut nukan mokoi Eliakim,
Eliakim nukan mokoi Eso,
Eso nukan mokoi Sadok,
Sadok nukan mokoi Ekim,
Ekim nukan mokoi Eraiat,
Eraiat nukan mokoi Eleasa,
Eleasa nukan mokoi Matan,
Matan nukan mokoi Jekob,
Jekob nukan mokoi Josep, ko kon wau Maria, ko Jisas nukan anak.
Jisas ko Krais. Kiro enip onoktapau ‘Anut nukas äsimorwon, ätäi imäikaun ro’.

17 Keseria, kiro askanai 14 orip akan tupsiu pakas ak Apraham raiäwon ses pakas pote Devit rawon opok. Karauk askanai ak 14 orip akan tupsiu pakas, Devit rawon ses pakas pote Babilon mena karapus rain opok. Keseriar, askanai 14 orip akan tupsiu pakas karapus rain pakas pote Jisas Krais an jowon ses opok rain.

Maria Jisas Krais An Jowon.
(Luk 2:1-7)

18 Jisas Krais owose pewon? Kon pewon onok
kesek. Kon anak Maria ko Josep owaun sare
moin. Utianik, meter kiro ro asir ori au ouratäu
wa opok, Maria ko äpu mowon Anut nukan Osou
Näus ko amaiwo sarewon.
19 Josep ko erekapu onok eposek miäu. Kese-
ria, ko roasiret amiak opok Maria utonuk, Maria
wou aru mai. Keserianik, ko ämäi ämäi Maria
utaun ronkatewon.
20 Utianik, Josep ko asik utaun ronkat ounuk
ounuk, Anut nukan sarau eitekus* nini epir
pakas keser auruwon, "Josep. Devit nukan
askanai, Anut nukan Osou Näu nukasar Maria
amaiwo sarewon. Keseria, na kiro asik owaun
itok, ko nan asik.
21 Ko mokoi an jounuk, na kon enip Jisas mam.
Kiro enip onoktapau 'kos kon roasiret akan onok
aru jäkäi mareanik, ak ätäi imwarai'."

22 Rurisapai, kiro onok erekapu Näwäu nukas
Anut nukan ämän roianik, areawon ro*, Aisaia,
auruwon siar kiro epar peu. Aisaia nukas
äiewon,
23 "Kar asir makun ko ro pak niniäu wa, ko
amaiwo sareanik, ko mokoi an jowai, kiro mokoi
kon enip Emaniuer äiäiei. Kiro onoktapau kesek,
'Anut ik pak rau'." *Aisaia 7:14*

24 Keserianik, Josep ko siräumara, Anut nukan
sarau eitek nukas auruwon siar kon asir Maria
ätäi owon.
25 Utianik, Josep ko kiro asir pak ninau wa erar
rai rai, pote Maria ko mokoi an jowon. Mokoi

an jounuk, Josep nukas kiro mokoi enip Jisas mowon.

2

Pai ninareäi roat ak Jisas aparaun koin.

1 Jisas ko anakus Betlehem mena Judia provins opok an jowon. Kiro ses opok, Herot ko kiro omsau kamwareäwon ro näwäu king rawon. Maria an joi raunuk raunuk, karauk san peäwon pakan äpu miäin roat ak pai awau penuk, aparianik, ak kiro pai tainori Jerusalem näu mena koin.

2 Ak koianik, akas kiro pakan keser totwaroin, "Juda* akan kamwaraun mokoi awau pewon, kiro erapok pe rau? Ik kon pai san peäwon pakas penuk, aparianik, ik ko jou muraun koum."

3 Kiro omsau kamwareäwon ro king Herot kiro ämän roianik, ko wou aru mowon, roasiret erekapu Jerusalem menan ak erek woiaka aru moin.

4 Keseria, Herot nukas Anut kamuk raiäi roat näunäu* pak sintore ämän tamareäi roat* pak ak erekapu ämän surmaronuk, kouna, totwarowon, "Krais, Anut nukas ko äsimornuk, kowai, kiro ro ko erapok pe rau?"

5 Akas ätäi ko aurin, "Betlehem mena Judia provins opok. Meter Anut nukan ämän roianik, areawon ro nukas keser jer we mowon:

6 'Betlehem, na mena eteinak Judia provins opok,
na ruris wa rawaun. Wa senes. Nan kar
ro näwäu päi. Kiro ro päi ko isan Israel*
roasiret kamwarai.'

Keseria, ko Betlehem mena kowai." *Maika 5:2*

7 Keser aurna, Herot nukas ämäi ämäi kiro roat san peäwon pakan totwarowon, "Kiro pai

owo ses opok pewon?” Kiro onok totwarowon rowaun.
8 Ko Betlehem mena äsimwareanik, keser ämän awarowon: “Ak potoinai, kiro mokoi jekur itane aparia, is ätäi koi airaiei. Keserna, isas pak erek pote jou muram.” Ko kiro mokoi pote wäun rai keser kiro sät ämän awarowon.
9-10 Keseria, kiro pai ninareäi roat ak Herot nukan ämän roumoi, ute manoin. Ak apu opok pote rai, kiro pai meter san peäwon pakaimas aparin. Kiro pai amke pote kiro mokoi rawon ou opok kämioik rawon aparianik, ak woiaka näu sareanik, nepipirin.
11 Ak pote kiro owa toneanik, kiro mokoinak kon anak pak rawon aparianik, akan uoraka sur weanik, kiro mokoinak jou murin. Keseria, ak karauk osap enip aiauk gol* pak pauda kapasmer pak am an anakas sou eposek orip pak oianik, kiro mokoinak nurin.
12 Ak kiro mokoinak osap nurianik, rauna rauna, Anut nukas nini epir pakas ämän jekur awarowon siar, “Ak ätäi Herot siakup wa potaiei.” Keseria, kiro roat kar apu pakaima akan mena ätäi manoin.

Josep Maria ori awan mokoi imäianik, imine Ijip omsau manoirin.

13 Pai ninareäi roat ute manona, Anut nukan sarau eitek kararas pemara, nini epir pakaima Josep keser auruwon, “Herot nukas mokoi wäun itanera. Keseria, na kurte siräinam, mokoi anak ori imwatoinam, Ijip omsau imine pote rawam. Au kiro opok rawaieir. Imkanik, isakasar ätäi aisoita, ak ätäi kowaiei.”

14 Kiro pututur, Josep ko siräumara, mokoi
anak ori Ijip omsau imwate manowon.
15 Ko kiro opok pote raunuk raunuk, Herot
meiewon. Keseria, kiro ämän meter Näwäu
nukas Anut nukan ämän roianik, areawon ro
nukas äiewon epar pewon, 'Isan mokoi Ijip
omsau pakan urweita, kowon.' *Hosea 11:1*

Mokoit erekapu akwarona, meiein.

16 Josep ko Ijip omsau manonuk, Herot ko pai
ninareäi roat akas sät aurianik, manoin ämän
roianik, ko kasak pewon. Keseria, kon marai roat
awaronuk, ak kiro Betlehem mena pak karauk
mena Betlehem mena siakup rain pak ak kiro
menan mokoinakut apur jeäin woisan oirororor
orip pak rusapaian mokoinakut pak erekapu
akwarona, meiein. Owon, ko pai ninareäi roat
akas kiro ses kiro pai pewon aurin.
17 Kiro onok Anut nukan ämän roianik, area-
won ro Jeremaia nukas areawon ämän rusapai
epar peu:
18 Ko keser äiewon, 'Rama* mena waiein jejep
roin. Resel ko kon mokoit akanun waira. Karauk
asiret akas kon wou näu saräun ämän aurna, ko
akan ämän rowau wa. Ko ätäi wai rawon. Kon
mokoit rawau wa, erekapu meiein.' *Jeremaia
31:15*

*Josep Marai ori ätäi Jisas imäianik, Nasaret
mena potoin.*

19 Rai rai, Herot meienuk, Anut nukan sa-
rau eitekus Josep Ijip omsau rawon nini epir
pakaima pe auruwon,

20 “Na siräinam, mokoi kon anak ori ätäi Israel
akan omnokou opok imwate potam. Owon, kiro
roat ak mokoi wäun keserin roat ak meiein.”
21 Keseria, Josep ko siräumara, kiro mokoi
anak ori ätäi Israel akan omnokou opok imwate
potowon.

22 Herot ko meienuk, Arkelaus ko kon
momokun omoi pe oumara, Judia provins kame-
won. Josep ko kiro ämän roumara, kiro opok
potaun iminewon. Ko iminenuk, Anut nukas
nini epir pakas ämän sosop jekur nurunuk, ko
Judia provins tonau wa, Galili provins potowon.
23 Ko pote Nasaret mena om owon. Keseria,
Anut nukan ämän roianik, areain roat akas arein
kiro ämän epar peu: ‘Ko Nasaret menan ro.’

3

Jon ko an jomareäwon ros ämän äiewon.

1 Jisas ko näwäu sarenuk, kiro ses opok, Jon, an
jomareäwon ro, ko ro wäpik mena Judia provins
om puru opok sarau onoktorowon.
2 Jon nukas roasiret ko siakup kouna,
awarowon, “Ak akan onok aru pakan ätäi
pirirwe. Owon, Anut ak kamwaraun ses kou!”
3 Jon nuka mesin Anut nukan ämän roianik,
areawon ro Aisaia nukas meter ronkatemara,
arewon:

“Kar ro, ko ro wäpik mena om puru opok
urwera. ‘Näwäu nukan apu jekur sare
muruwe. Kon apu tuku muruwe!’ ” *Aisaia 40:3*

4 Jon nukan omjo opur kamel urik oumara, omjo
ate mowon, ko kar opur kerau oumara, let senek
takeäwon. Ko sonkäpit pak upes an pak jeäwon.
5 Jerusalem menan roasiret pak karauk roasiret
erekapu Judia provins opok rai pak, Jordan
An kasakup raiäin roasiret pak erekapu ak ko
siakup koin.
6 Ak akan onok aru Anut aurna, Jon nukas Jordan
An opok an jomarowon*.
7 Jon ko Parisi* Sadusi* roat sosop an jowaun
koin apwaromara, kos awarowon, “Ak män
nukan tupsiu senek, akan onok aru senes Anut
ak akwaraun kowai ses opok ak owose imine
manaiei?
8 Ak akan onok aru sumkäineinai, woiaka
pirirwe. Kiro karauk roat äpu maiei akan onok
aru pakan ätäi piririn.
9 Ak akan ronkat keser wa oumoi, äiäu, ‘Apra-
ham ko iken askanai. Keseria, Anut nukas ik
sareikonuk, ik eposek rawam.’ Is ak epar senes
awarom okoro aiauk omnokou opok rai Anut
nukas oianik, Apraham nukan kinjaukut senek
ate maun itok.
10 Anut nukan ipous man ateanik, am rurukup
me rau. Karauk am nemauk jekur wa muriäu,
manas kiro am patirianik, oi ep unik uru
kurenuk, jerai.
11 Is rusapai anas ak an jomariäim, kiro akan
onok aru pakan piriraun kesermin. Utianik, kar
ro ruris koura, kon sakaus isan sakau itimorai,
kos Anut nukan Osou Näu ep orip pakas an
jomarai. Is ko itimorau senek wa, is ro eposek
wa. Keseria, is kon su ämäi murau senek wa.

12 Ko sauwor ipous ate rau, kiro sauworis wit ore-
anik, oik monuk, uriris kiro wit sinok utarianik,
wit näu oianik, kon owa seper mai, sinok apoi
oianik, ep wa koseriäu opok makai.”

Jon nukas Jisas an jomuruwon.
(Mak 1:9-11; Luk 3:21-22)

13 Kiro ses opok, Jisas ko Galili provins
utomara, pote, Jordan An opok ko Jon nukas an
jomuraun rai kowon.
14 Utianik, Jon nukas Jisas kon ronkat ätäi
piriraun rai auruwon. “Na kiro onok wa keserau.
Nasar is an joi muraun itok. Na owon isas an
jomusaun rai koum?”
15 Jisas nukas ätäi auruwon, “Mus, rurisapai
nas keser! Kiro Anut nukan onok ik erekapu
keseram. Iu kesersa, Anut apaitianik, äiäi, kiro
onok tuku.” Keseria, Jisas nukas Jon auruwon
siar Jon keserwon.
16 Jon nukas Jisas an jomurnuk, ko kurte an
utomara, kasakup pewon. Ko kasakup pemara,
Anut nukas omar im tuewon aparwon, ko Anut
nukan Osou Näu ai manap senek ko opok
koianik, tapakup rawon aparwon.
17 Näwäu nukas kar ron pätu senekus omar
oikas urwenuk, rowon, “Okoro isan mokoi senes
konun isan woias meieäim. Isan woias konun
näu sareu.”

4

Satan nukas Jisas ate aparwon.

1 Keserianik, Anut nukan Osou Näus Jisas ro
wäpik mena om puru opok Satan nukas ate
aparaun imäi potowon.
2 Omre 40 orip Jisas ko o wäpik sou rawon.
3 Kiro ses opok, Satan nukas ko siakup pemara,
auruwon, "Na Anut nukan Mokoi raroi, na okoro
aiauk aurta, bret etäunuk, je."
4 Utianik, Jisas nukas ätäi sakau ämän auru-
won, "Ei, Anut nukan ämänis keser äieu,
'Ro bret karar jeanik, awau wa rawai, Anut
nukan ämän karar tainorianik, epar awau
rawai.' " *Lo 8:3*
5 Keseria, Satan nukas Jisas Jerusalem näu
mena imäi manowon, Anut osap nuriäi ou
näwäu kämioik mowon.
6 Keserianik, auruwon, "Na Anut nukan
Mokoi raroi, nakasar kiro pakas omnokou opok
pitikänir nopot? Kiro Anut nukan ämänis äieu,
'Anut nukas kon sarau eitek nanun awarai: Akas
nan ipon karaim karaim ateanik, oi ne
musaiei. Keserna, kar aiaukus nan ison
wa wäi.' " *Buk Song 91:11-12*
7 Jisas nukas ätäi sakau ämän auruwon, "Ei,
utianik, Anut nukan ämänis keser äieu,
'Na nan Näwäu Anut wa ate apar.' " *Lo 6:16*
8 Satan nukas Jisas omtapau rumukäu senes
kämioik imäi tonomara, osap erekapu sakau orip
okoro omnokou opok rau ätär muruwon.
9 Satan nukas auruwon, "Na nan uon sur
wenam, na is jou murota, okoro osap na apari
raum kiro erekapu na isam."
10 Kesernuk, Jisas nukas auruwon, "Satan, na
ute man! Anut nukan ämänis äieu,

‘Na nan Näwäu karar jou mur. Na Anut nukan
sarau karar muram.’ ” *Lo 6:13*
11 Keser aurunuk, Satan ko Jisas ute manowon.
Anut nukan sarau eitek akas koianik, Jisas
sarein.

*Jisas ko Galili provins opok sarau onok-
torowon.*
(Mak 1:14-15; Luk 4:14-15)

12 Kiro ses opok, Jisas ko Jon karapus owa
kurein ämän roianik, kiro mena ute Galili
provins opok potowon.
13 Ko Nasaret mena karar rawau wa, ko pote
Kapaneam mena rawon, kiro mena Galili An
Unik siakup, Sebiulan Naptali ori awan tupsiu
akan om taku opok pote rawon.
14 Keseria, kiro onok Anut nukan ämän
roianik, areawon ro Aisaia nukas meter arewon
siar epar peu.
15 ‘Sebiulan nukan omnokou pak Naptali
nukan omnokou pak, näu apu mas an kasakup
omnokou rau pak Jordan An kasakup karaima,
Galili provins pakan roasiret pak karauk menan
roasiret pak akan woiaka Anut mesin epar wa
miäi ak raiäin.
16 Kiro pakan roasiret ak pututu rai, ak arou
näwäu aparaiei! Karauk roasiret ak erekapu om
pututu senes uru meiauri rai ak nais arou merek
aparaiei.’ *Aisaia 9:1-2*
17 Kiro ses opok, Jisas kon sarau onoktoroianik,
keser äiewon: “Anut ak kamwaraun ses kou.
Kesernuk, akan onok aru pakan ätäi pirirwe!”

Jisas nukas was oiäi roat 4 orip urwarowon.
(Mak 1:16-20; Luk 5:1-11)

18 Jisas ko Galili An Unik kasakupaias ari ari
pote, was oiäirin roat ori apwatowon. Kar ro
Saimon, kon kar enip Pita; kon amak enip Andru,
au was owaun jo an unik opok kure rairin.
19 Jisas nukas keser awatowon, "Au koi, is
tainoirsa, isas au roasiret imwaraun onok ätär
matam."
20 Jisas nukas keser äienukar, au awan was
oiäin jo pak karauk osap ous opok utomoi, kurte
Jisas tainor manoirin.
21 Ko pote, kar ro oirori apwatowon. Kiro ro
Jems kon amak Jon pak, au Sebedi nukan mokoit
ori. Au awan momonawa Sebedi pak akan ous
opok rain, ak akan was oiäi jo kiräiwon, okon,
jekur rain. Jisas nukas kiro roat ori urwatowon.
22 Au kurte awan ous pak awan momonawa
pak utomoi, Jisas pak manoin.

Jisas ko sip roasiret jekwarowon.
(Luk 6:17-19)

23 Jisas ko Galili provins ari ari potomara, Anut
nukan Ämän Eposek Juda roasiret akan tururiäi
owa tonemara, awarowon, "Anut ko koi ätäi
roasiret imwarai." Jisas ko ämän keser äianik,
karauk roasiret ui pak sip pak osou aru orip pak
jekwarowon.
24 Roasiret kon onok aparianik, kiro ämän Siria
provins erekapu manowon. Keseria, kiro pakan
roat akas karauk sip roat sosop pak, roat tätäi
näwäu orip pak, roat osou aru akan woiaka uru
rau pak ate karwareäu roat pak isiaka ipiaka
meiewon roat pak, Jisas siakup imware kouna,
kos erekapu jekwarowon.

25 Roasiret sosop sosop Galili provins pakan
pak näu mena 10 orip enip Dekopolis pakan
pak Jerusalem menan pak Judia provins pakan,
omnokou Jordan An karaima pak ak erekapu
Jisas tainori manoin.

5

Omtapau opok, Jisas nukas roasiret Anut nukan ämän awarowon.

1 Jisas ko roasiret sosop apwareanik, pote
kar omtapau opok tane rawon. Kesernuk, kon
tamareäu roat* akas ko siakup koin.
2 Ak keserna, Jisas ko owosein akan woiaka
näu saräiei räi awarowon. Ko keser awarowon:
3 “Inok roasiret ak äpu akasar akan totomaka
sarwarau senek wa, akararnak onok eposek mau
senek wa, ak woiaka eposek saräiei. Anut nukas
ak kamwareäu.
4 Inok roasiret ak wai raiäi, ak woiaka eposek
saräiei. Anut nukas kiro roasiret akan woiaka
aru ätäi jekur maronuk, rawaiei.
5 Inok roasiret akan enmak akasar wa jou miäi,
ak woiaka eposek saräiei. Anut nukas ak osap
araun awaronuk, kiro erekapu akan owaiei!
6 Inok roasiret ak Anut nukan onok eposek
owaun sarau sakau maiei ak woiaka eposek
saräiei. Owon, Anut nukas akan sarau moin
apwareanik, sarwarai.
7 Inok roasiret ak karauk roasiret akanun
woiakas meiewon, ak woiaka eposek saräiei.
Anut nukas keseriar akanun wous meiäi!
8 Inok roasiret ak woiaka uru ukun wäpik ak
woiaka eposek saräiei. Ak Anut aparaiei.

9 Inok roasiret akan sarau kiro karauk roat
weräuna, erar rawaun patir ariai, ak woiaka
eposek saräiei. Anut nukas ak isan mokoit
awarai!
10 Inok roasiret ak onok eposek orip Anut
nukan sarau muruna, karauk roat akas apware-
anik, kasiaka penuk, karauk usu ak opok mona,
ak woiaka eposek saräiei. Kiro roat Anut nukas
kamwareäu.
11 Ak is tainori arina, karauk roat ak ap-
wareanik, sät ämän enmak opok mianik, jeim
wareanik, akwarona, ak woiaka wa aru mau, ak
woiaka näu saräiei.
12 Ak woiaka näu saräiei, owon, Anut nukas
karauk osap eposek sare marowon omar oik
rau tawa owaiei. Kiro onok meter iken karauk
asanokot akas Anut nukan ämän roianik, areain
roat akwaroin siar roat akas ran rusapai ak
kesewaraiei."

Roasiret woiaka epar moin ak siu, arou pak senek.
(Mak 9:50; Luk 14:34-35)

13 Jisas nukas ätäi awarowon, "Roasiret akan
woiaka epar moin erekapu ak siu senek. Utianik,
siu ko mitu wäpik sarenuk, ätäi kiro siu mitu
sare maun senek wa. Kiro erekapu aru mowon,
ak känkurena, roasiret akas isiakas tai kureäi!
14 Roasiret akan woiaka epar moin kiro ak
omsau akan arou senek. Näu mena omtapau
opok ou miäi kiro ämäiäu senek wa.
15 Kar ros kon arou aioi mianik, baket uru wa
miäu. Ko arou aioianik, kämioik amparar äsäi
monuk, roasiret erekapu kon merek opok raiäi.

16 Kiro onok senek akan arou merek kiro
roasiret akan amiak opok maraiei. Keseria, akas
ak owo onok eposek keserin ak aparianik, akan
momonaka omar oik rau ak kon enip jou maiei.”

Jisas nukas roasiret Anut nukan sintore ämän awarowon.

17 Jisas nukas ätäiar roasiret awarowon, “Ak
is Moses nukan sintore ämän pak Anut nukan
ämän roianik, areain roat akan ämän maroin
kiro oi kuräun koim ra ak keser wa ronkatäu.
Utianik, is kiro ämän oi kuräun kowau wa, is
akan ämän kiro iporaun koim.
18 Is epar senes awarom, omar pak omnokou
pak rain ses opok kar sintore ämän eteinak
wa ämäiäu. Akan ämän karar karar erekapu
epar, päi kiro ses opok epar, akan sintore ämän
patarai.
19 Keserianik, inok ros kiro sintore ämän
eteinak senes wa tainorianik, kos karauk roat
kon onok ätär maronuk, kon enip Anut nukan
amuk opok eteinak senes rawai. Kar onok kiro
kesek, na inok ros kiro sintore ämän eteinak
erekapu tainorianik, nas pak karauk roat kiro
onok ätär maram nan enmat kiro Anut nukan
amuk opok näwäu rawai.
20 Is ak epar awarom, akan woiakas epar Anut
mesin meieanik, akan onok eposek äpu meiäi
roat pak Parisi roat akan ämän tamareäi roat pak
itimwarau wa, ak epar Anut nukan kamwaraun
mena tone rawau senek wa.”

Jisas nukas roat kasiaka peäu ätäi woiaka näu saräun ämän marowon.
(Luk 12:57-59)

21 Jisas nukas ätäiar awarowon, “Ak okoro
ämän meter asanokot akas arena, roiäin, ‘Na kar
ro wa weta, meiäu. Inok ros ko kar ro wenuk,
meiäi ko ämän roiäi roat amiakap imäi potaiei.’
Kisim Bek 20:13
22 Utianik, rurisapai is ak awarom, inok ro ko
kon jauk pak ketäirin ko ämän roiäi roat rawa
imäi potaiei. Inok ro ko kon jauk jeimarnuk, ko
kaunser opok imäi potaiei. Inok ro ko kon jauk
aurai ‘Na raun otop’ auruwon, kiro ro ko Satan
nukan ep uru nai.
23 Keserianik, na nan opur ra o ra oianik,
Anut nukan osap nuraun patan opok maun oi
kowam, ätäi ronkatäm nan jaun na pak ämän
orip aurumon, na ätäi ute manam,
24 Nan opur ra o ra kiro patan siakup moinam,
pote nan jaun pak aremoi, awan woiawa karar
mianik, na ätäi koia, nan osap oianik, kiro patan
opok mianik, Anut nuram.
25 Utianik, na kar ro ori ämän roiäi roat rawa
manaun au apu opok pote rai, kiro omre potorair
opokar awan ämän ätäi woiawa nau saräun
jekur aräieir. Keseria, ko na ämän roiäi roat
opok wa imäisi potai. Na kiro wa keseram,
kos na ämän wasarewareäu ro nukan ipoukup
musonuk, kos na polis nukan ipokup musonuk,
polis nukas karapus owa kureisai.
26 Keseria, na kiro owas ätäi kasik naun erar
wa äsimoisaiei. Utianik, na aiauk näwäu maun
aisowon keseriar erekapu marota, epar na kasik
utoisona, manam.”

Jisas nukas asik oin roat karauk asir pak ariai ämän marowon.

27 Jisas nukas ätäiar awarowon, “Ak ämän
meter keser arein roin. ‘Na asik oumon ro
karauk asiret kuruk wa imware ariäu.’ *Kisim*
Bek 20:14
28 Utianik, is keser awarom, kar ro ko kar asir
aparianik, kon wou siräianik, aru muram keser
ronkatewon, kiro ro kon wou uruas kiro asir pak
onok aru mowon.
29 Keseria, na nan amunauk näu kaima onok
aru maun reusonuk rai, kiro amunauk siräi
oinam, känkuräm! Kiro amunauk eteinak
känkureta, nan enmatsau erekapu orip Satan
nukan ep näwäu orip orip jereäu mena wa
kureisaiei.
30 Nan ipon näu kaima onok aru maun
reusonuk, kiro ipon nau kaimas patir oinam,
känkur. Na ipon utup rawam, kiro itok, nan
enmatsau erekapu Satan nukan ep näwäu orip
orip jereäu mena wa kureisaiei.”

Jisas nukas roasiret ouratianik, utototeäin
ämän marowon.
(Matiu 19:9; Mak 10:11-12; Luk 16:18)

31 Jisas nukas ätäi awarowon, “Meter kiro
keser äiein, ‘Inok ro ko kon asir utonuk, manaun
ko kar pepa eteinak opok jer weanik, asir nuria,
kiro asir utonuk, manai.’ *Lo 24:1-3*
32 Utianik, is ak awarom, kar ro kon wau
sapum onok aru mau wa, erar utai, kiro ros onok
aru senes kon wau opok keseru. Ko kon wau
usu nuriäu, owon, wau ko ätäi kar ro ounuk,
ko roasir ouratäiäi akan sintore ämän espäiäu.
Kar ro kiro asir owai, kiro ro ko nais kiro sintore
ämän espäiäu.”

Jisas nukas roasir paip maun ämän onok marowon.

33 Ko ätäi äiewon, “Ak meter roasiret keser awaroin roin, ‘Na owo paip Anut pak moirin kiro wa utam, utianik, na owo paip Näwäu pak momon siar, kiro keseriar tainoram.’ *Wok Pris 19:12*

34 Utianik, ruris is ak awarom, na kar ämän mia, kiro ämän paip pak wa sakau mau. Na ämän äianik, na omar nukan enip wa atau, owon, omar kiro Anut nukan taneäwon patan.

35 Na omnokou erar wa enip atau, owon, kiro opok Anut kon isou mianik, sume raiäu. Na Jerusalem enip wa atau, owon, kiro Anut iken kamoikeäwon ro näwäu kon näu mena. *Buk Song 48:2*

36 Na kar ämän mianik, na tapan wous kiro ämän ronkatemoi, wa sakau mau, owon, nan kar tapan urik aurta, ärneu ra, mokup ra, wa päi.

37 Na erar keser ‘io’ ra, ‘wa’ ra, äiäum. Na owo kar ämän areäum, kiro ämän Satan nuka pakas koiäu.”

Jisas nukas roat akan jaunakat akas ak-warona, ak ätäi akan jaunakat pak wa weräiäi kiro ämän marowon.
(Luk 6:29-30)

38 Jisas nukas ätäi äiewon, “Meter ak keser arena, roin, ‘Kar ros nan amunauk aru musonuk, nas nais ätäi kon amukauk karar aru muram, kar ros nan aunpanak porurnuk, nas nais kon aukpanak karar poruram.’ *Kisim Bek 21:24*

39 Utianik, rusapai is ak awarom, kar ros iwosonuk, nas ätäi ko wa wäu. Kar ros nan

sipon näu kaimas purnuk, ätäi pirirnam, sipon
sau kaimas nuruta, purai.
40 Kar onok kesek, kar ros na ämän roiäi ro
opok imäisi potauri nan omjo rumukäu ounuk,
nas wa tämurau. Utota, nan kar omjo nais
owaura.
41 Kar onok kesek, kar marai ros kon jo oianik,
apu rumukur imäiri manau aisonuk rai, nas pak
kiro ro imäianik, apu rumukäu senes imäi pote
mam.
42 Kar ses opok, kar ros nan osap owaun
aisonuk, na wa tämarau, na ko nuram. Kar ros
pak nan o ra, karauk osap ra oia, ‘ätäi amuk
isam aisonuk rai, na ko wa sumkäinäu, na ko
nuram.’ ”

Jisas nukas roasiret keser awarowon, “Akan iwäi jaunakat akanun woiakas meiäiei.”
(Luk 6:27-28, 32-36)

43 Kos ätäi äiewon, “Meter ak ämän keser
arein roin, ‘Nan wonas nan jaunan karar
meieäum, utianik, na nan iwäi jaunat mesin
wonas wa meieäum.’ *Wok Pris 19:18*
44 Utianik, rusapai is ak awarom, akan iwäi
jaunakat akanun woiakas meienai, kiro roat
akas ak akwaroin akanun ak Anut nukas sarwa-
raun auraiei.
45 Keseria, ak akan momonaka omar oik rau
nukan mokoit saräiei. Anut nukas san ate mi-
anik, arou merek kiro roasiret aru pak roasiret
eposek pak arou mareäu. Om nais kesekur
roasiret eposek pak Satan nukan onok aru miäi
roat pak erek om ne mareäu.
46 Karauk roat akas akanun woiakas meieäi,
akas nais ätäi kiro roat akanun karar woiakas
meieäi. Keserna, Anut nukas ak kar osap eposek

arai ra? Kiro roat onok aru orip akas nais kir
keseriäi.
47 Ak akan jaunakat karar ämän eposek
maraiei, ak karauk roat ämän eposek wa
maraiei. Akan onokus karauk roasiret akan onok
wa itimwaraiei. Owon, Anut nukan ämän wa
roiäi roat akas nais kir keseriäi.
48 Akan momonaka omar oik rau kon onok
eposek senes. Keseria, ak nais ko senek onok
eposek senes orip rawaiei."

6

Jisas nukas karauk roasiret sarwaraun onok awarowon.

1 Jisas nukas ätäiar awarowon, "Ak jekur
ronkatewe. Ak akan onok eposek eposek karauk
roasiret akan amiakap wa keserwe. Utianik, ak
kiro onok roasiret amiakap keserna roi, akan
momonaka omar oik rau, kos ak kar osap wa
arai.
2 Ak kar saruku ro osap nuraurmana, ak
karauk roasiret urwarna, wa koi aparaiei. Kiro
sätäiäi roat akas Juda roasiret akan tururiäi owa,
apu opok akan onok keser ariena, roasiret akas
apwareanik, iken enmok roror mukaurai räi
keseriäi senek. Ak wa keserau. Is ak epar senes
awarom, kiro sätäiäi roat akan osap erekapu oin.
Tawa Anut nukas kiro roat osap wa arai.
3 Kar ses opok, na saruku ro osap nuraun, ämäi
ämäi nuram. Keserta, nan jaunat ak na siatap rai
akas wa apaisianik, äpu maiei.
4 Na keseram, kiro nan onok ämäi rawai. Na
kiro onok ämäi kesermon nan Momonas karar

apaisianik, kos na ro eposek aisianik, tawa na osap isai.”

Jisas nukas roasiret Anut auraun onok ätär marowon.
(Luk 11:2-4)

5 “Ak Anut auriäi ses opok, sätäiäi roat akas keseriäi senek wa keserau! Ak roasiret akas apaikia, akan enmak roror maurai rai, nepipiri-anik tup owa pak näu apu kasakup tai raianik, Anut auriäi senek ak wa keserau. Is ak epar senes awarom, kiro roat akan osap erekapu oin. Tawa Anut ak kar osap wa arai.

6 Utianik, na Anut auraun nan niniäum ou waru uru tonoinam, im penemata, nan Momon ämäi rau aparaun, auram. Na keserta, nan Momonas nan aurumon ronkat aparianik, tawa kar osap isai. *Aisaia 26:20*

7 Ak Anut auraun ses opok, ämän sepuk sepuk wa arau. Roasiret Anut mesin woiaka epar mau wa, akas akan sät eitek aurianik, ämän sosop rowaura rai keseriäi senek ak kiro wa keserau.

8 Ak kiro roat senek wa saräu. Ak Anut aurau wa opok, ko akan ronkat meter äpu mowon.

9 Ak Anut keser aurwe, ‘Iken momonek, na omar oik raum. Nan enmat eposek ik jou musiäum.

10 Nan kamoikaun ses okoro omnokou erekapu koi itok mai. Nan onsau omar oik tainoriäi senek, ik nais omnokou pakan erek tainoram.

11 Omre orip orip ik nas o ikam.

12 Ikes karauk roat akan onok aru ik opok mukiäi jäkäi mareäum senek, nas pak iken onok aru jäkäi muk.

13 Na ik osap ate apaikaun opok wa kureikam.
Na ik utoikota, onok arus wa imäikai.'
14 Keseria, ak akan jaunakat akas onok aru
ak opok mareäi, akas kiro akan onok aru jäkäi
marona, akan momonaka omar oik rau kos nais
akan onok aru miäi jäkäi marai.
15 Utianik, ak akan jaunakat akan onok aru wa
jäkäi marona roi, akan momonakas nais akan
onok aru wa jäkäi marai."

Jisas nukas o utaun onok ätär marowon.

16 Jisas nukas ätäi awarowon, "Ak Anut auraun
o utiäi, kiro sätäiäi roat akas o utomoi, wopure
raiäi senek wa keserau. Ak sou ariena, karauk
roat akas apwareanik, kiro roat akas äiäiei kiro
roat ak o utoinus, keserai. Is ak epar senes
awarom, kiro roat ak akan osap erekapu oin.
Tawa Anut nukas kar osap wa arai.
17 Na o utoinam, an joumoi, sarat putaria, nan
omjo eposek takäm.
18 Na kiro onok keserta, karauk roat akas na o
utomon wa äpu musaiei. Nan momon ämäi rau,
ko karar äpu mai. Na kiro onok ämäi kesermon,
nan momonas apaisia, kos na ro eposek aisianik,
tawa kos na osap isai."

Ak omar oik osap sosop oi rawaiei.
(Luk 12:33-34)

19 Jisas nukas ätäiar awarowon, "Ak okoro
omnokou opok akan osap eposek sosop sosop wa
turur maiei. Ak kiro keseraiei, nunuris karauk
osap aru miäi, karauk akan osap erekapu aru
mau wa, karauk päu roat akas akan ou kiräianik,
kiro osap päu owaiei.

20 Utianik, ak akan osap eposek omar oik turur
mowe. Kiro opok, nunuris wa aru maiei. Päu
roat akas kiro opok akan ou wa kiräianik, akan
osap erekapu wa owaiei.
21 Keseria, owo mena nan osap turur miäum
opok nan wonauk nais kiro mena rau."

Enmaksaun arou.
(Luk 11:34-36)

22 Kos ätäi äiewon, "Akan amiaka kiro enmak-
sau pakan arou. Akan amiaka eposek rawai kiro
akan enmaksau arou senek jere rawai.
23 Utianik, nan amunauk aru saräi, nan won
uru nais erekapu pututu saräi. Keseria, nan
won uru merek wäpik kiro pututu rau, kiro epar
pututu näwäu senes!"

Anut nukan sarau momoi, aiauk sarau pak wa mau.
(Luk 16:13, 12:22-31)

24 Kos ätäi äiewon, "Sarau ro kararas ko ro
oirori opok sarau mau senek wa. Owon, ko
karan wous meieanik, kar ron wous wa meiäi.
Ko kar ron ämän jekur tainorianik, sarau eposek
momoi, kar ro sumkäineanik, kon ämän jekur
wa tainoriäu. Ak Anut nukan sarau pak aiaukun
sarau pak erek turur mau senek wa."

Roat woiaka aru mianik, ronkat sosop oiäin onok.

25 Jisas nukas ätäi awarowon, "Keserianik, is
ak epar senes awarom. Ak awau rawaun ronkat
sosop oianik, wa keser äiäu, 'Ik owo o pak an
pak jemoi, rawau?' 'Ik owo omjo takäu?' keser
wa äiäu. Totomaka kiro näwäu senes, o näwäu

wäpik. Akan enmaksau näwäu senes, omjo kiro
näwäu wa.
26 Ak ai raut apwarwe! Ak o uku wa weäi,
ak o arianik, pote owa wa turur miäi. Akan
momonaka Anut nukas ai raut o ariäu. Akas
Anut nukan amuk opok ai raut erekapu itimware
rai.
27 Inok ro ak kamuk opok kon ronkat sosopus
okoro omnokou opok omre rumuk rawaun itok?
Ko keserau senek wa.
28 Ak owon omjon ronkat sosop ourai? Ak
kurukan am musip aparwe. Ak sarau wa miäi,
omjo nais akasar wa ate miäi.
29 Utianik, is ak epar senes awarom, meter
kamwareäwon ro Solomon ko kon omjo eposek
miäwon, kiro omjo am musip eposek senek wa.
30 Kurukan amurik erar kiro Anut nukas omjo
areäu. Kiro amurik rurisa rawai, kiro ariwa
epis erekapu jerai. Kiro amurik erar raiäi kiro
Anut nukas omjo areäu. Akan woiaka epar moin
kiro eteinak! Ak äpu mowe, Anut nukas ak nais
kamwareäu.
31 Keseria, ak ronkat sosop mianik, keser wa
äiäu, ‘Isan o eras kowai? An eras kowai? Isan
omjo eras kowai?’
32 Kiro Anut nukan ämän wa roiäi roat akas,
ak okoro omnokou pakan osap owaun ronkateäi.
Utianik, akan momonaka omar oik rau ko äpu
mowon, kiro osap sarau orip, okon, kos ak arai.
33 Ak Anut nukan mena tonaun amke
ronkateanik, kon onok eposek tainoraiei, kos
ätäi kiro osap erekapu ak arai.
34 Keseria, ak ariwan ronkat rusapai wa owau.
Rusapaian usu kiro kon atap. Ariwa nais usu

orip. Ak rusapaian usu karar ronkatewe.”

7

Ak karauk roat akan ämän kurte wa wasare marau.

1 Jisas nukas ätäiar awarowon, “Ak karauk
roat akan onok wa wasare marau. Ak keserna,
Anut nukas nais akan onok wa wasare marai.
2 Ak karauk roasiret akan owo ämän wasare
maraiei, Anut nukas nais kesekur akan ämän
wasare marai. Ak karauk roat opok owo onok
miäi senek, Anut nukas ak opok nais keseriar
keserai.
3 Na owon nan jaunan amuk opok us eteinak oi
kuräun aparum? Nakan amun opok am sawau
rau na aparau senek wa ra?
4 Nakan amunauk opok am sawau näwäu
raunuk, na owose nan jaunan amuk opok us
oi kuräun aurum, ‘Jai, is nan amun opok us oi
kuräm.’
5 Na sätwareäum ro, amke am sawau näwäu
nakan amun opok rau oi kureinam, ätäi eposek
apu aparianik, epar jaunan us amuk opok rau oi
kuräm.
6 Ak owo osap Anut nuraun sare moin kiro
en oraut wa arau. Ak karoroi eposek eposek
po nepukup wa känkuräu. En po ories kiro
osap jau senek wa. Keseria, akas ätäi piririanik,
akan isorakas kiro osap tai kunorianik, ätäi aka
tukwaraiei.”

Ak Anut aurna, kos ak osap arai.
(Luk 11:9-13)

7 Jisas nukas ätäi äiewon, “Ak owo osap owaun
Anut aurna, kos osap arai. Ak owo osap itanäiei,

ak aparaiei. Ak im ut koukouraiei, Anut nukas imtue marai.
8 Inok roasir ko osap owaun Anut aurai, ko osap owai. Inok roasir osap itanäi, ko aparai. Inok roasir ko Anut nukan im ut koukourai, Anut nukas ko im tue murunuk, owa tonai.
9 Utianik, kar ron mokois momok aurai, ‘Moni, is ma jam,’ aurnuk, momokus aiauk omnokou pakan oi nuriäu ra?
10 Utianik, kon mokois, ‘Moni, is was jam,’ aurnuk, momokus kar män aru oi nuriäu ra?
11 Is ak epar senes awarom, roat onok aru miäi akas akan mokoit owo osap eposek araun äpu miäi, keseriar akan Momonaka omar oik rau aurna, kos ak osap eposek senes arai.
12 Kiro ämän Moses nukan sintore ämän pak Anut nukan ämän roianik, areain roat akan ämän pak akan onoktapau, owon kiro owo onok eposek roasiret akas ak opok keseraun keserna, ak nais kiro onok karar ak opok keserwe.”

Awau rawaun ororok eteinak.
(Luk 13:24)
13 Kos ätäi äiewon, “Ak ororok eteinak tonowe. Ep unik naun apu näwäu apsasawo roasiret sosop ak kiro apu opok säpkäri tainoriäi.
14 Utianik, kiro awau rawaun ororok eteinak. Kiro roasiret sosop tonaun senek itok wa. Roasir karar karar ak kiro ororok apariäi.”

Sät ämän areain roat akan ämän jekur wasarewe.
(Luk 6:43-44)
15 Jisas nukas roasiret keser awarowon, “Ak sät ämän roianik, ariäi roat jekur apwarwe. Kiro

roat apwareanik, akas ak sipsip senek ronkateäi,
utianik, ak epar kurukan en sei senek.
16 Kiro sät roat akan onok owoseäi pakaima
ak epar äpu maiei. Roat wain nemauk mur
katuau pakan oiäi ra? Roat ak uran nemauk
isiäu amurik pakan oiäi ra? Wa senes, wa.
17 Keseriar, owo am eposek ko nemauk eposek
muriäu. Owo am aru ko nemauk aru muriäu.
18 Am eposek ko nemauk aru wa muriäu. Am
aru ko nemauk näu wa muriäu.
19 Kiro am erekapu nemauk näu wa muriäi,
kiro erekapu toreanik, ep uru amke kuräiei.
20 Kesek, okon, kiro sät ämän areäin roat akan
onok owoseäi pakaima ak äpu maiei."

Tawa wasarewaraun omre päi.
(Luk 13:25-27)

21 Jisas nukas ätäi awarowon, "Roasiret
erekapu isan enim atomoi, äiäi, 'Näwäu,
Näwäu,' kiro roasiret Anut nukan kameäu mena
wa tonaiei. Utianik, inok ro isan moni omar oik
rau kon ämän tainoriäu ro karar ko epar tonai.
22 Tawa wasarewaraun omre päi opok, roasiret
sosop akas pemana, keser airaiei, 'Näwäu,
Näwäu, ik nan enmat pakaimas ik Anut
nukan ämän oumoi, karauk roasiret pote ätär
mareäumun, ik nan enmat pakaimas karauk
roat ak osou aru orip raiäi jekwareäumun, nan
enmat pakaimas ik kurur atap atap miäumun.'
23 Kiro ses opok is ak keser awaram, 'Ak onok
aru miäi roasiret, ak eurwe! Is ak äpu wa.' "

Ou maun onok oirorer.
(Luk 6:47-49)

24 Kos ätäi äiewon, “Keseria, inok ro ko isan
ämän roianik, tainoriäu ro, ko ro ronkat eposek
orip. Kon ou aiauk sosop sakau opok miäu senek.
25 Om nonuk, joi näwäu nea, urir näwäu
peanik, kiro ou suworwon, sinuk, sorokäiäu wa,
owon, ou tutu aiauk sakau opok mowon, okon,
ou sakau senes rau.
26 Utianik, inok ro ko isan ämän roumara,
tainorau wa, ko karauk otop roat ronkat wäpik
senek, kon ou usnokou opok mowon.
27 Om nonuk, joi näwäu nea, urir näwäu
peanik, kiro ou usnokou opok mowon erekapu
suornuk, sorokäieanik, erekapu aru mowon.”

Jisas nukan ämän sakau orip.

28 Jisas nukas kon ämän erekapu roasiret mare
kurenuk, ak kon ämän atap tamarowon roianik,
karkairin.
29 Kon ämän sintore ämän tamareäi roat akan
ämän senek wa. Ko kar ro enip orip senekus
ämän awarowon.

8

*Jisas nukas kar ro sip aru repros orip jekur-
won.*

1 Jisas ko omtapau oikas ute nonuk, roasiret
sosop ko tainor potoin.
2 Kar ro sip aru repros orip kos Jisas siakup
koianik, uou sur wemara, auruwon, “Näwäu,
na, isan ui aru jäkäi muraun itok, utianik, nan
ronkat pakas keser. Na is rapoire murota, is
eposek saräm.”

3 Jisas kon ipous kiro ro atomara, auruwon,
"Isas aisom. Na eposek saräm." Kiro ses opokar,
Jisas nukas kiro ro repros orip jekur mowon.
4 Keseria, Jisas nukas auruwon, "Is okoro onok
keserim na pote karauk roasiret wa awarau.
Utianik, na Anut kamuk raiäu ro* siakup potea,
nan enmat näu sarewon ätär muruta, apai-
sai. Apaisonuk, na Moses nukan sintore ämän
tainornam, opur oianik, Anut jou muruta, kiro
epar roasiret erekapu äpu maiei, na ätäi eposek
saremon." *Wok Pris 13:49*

Jisas nukas marai roat akan ro näwäu nukan sarau ro jekurwon.
(Luk 7:1-10)

5 Kiro ses opok, Jisas ko Kapaneam mena
potonuk, Rom marai roat akan ro näwäu nukas
pemara, kon sarau ro jekuraun rai Jisas auru-
won,
6 "Näwäu, isan sarau ro ko sip näwäu oianik,
ko tätäi näwäu orip ariäu senek wa, ko owa
patan opok nini rau."
7 Jisas nukas ätäi auruwon, "Is potoita, kiro ro
jekur mam."
8 Kiro marai roat akan ro näwäu nukas ätäi
Jisas auruwon, "Näwäu, is onok aru miäim ro,
okon, na isan owa wa potau. Utianik, na onsaus
karar äieta, isan sarau ro ko eposek saräi.
9 Is nais roat näunäu akan inkaruru raiäim.
Karauk marai roat ak isan inkaruru raiäi. Isan
kar marai ro auriäim, 'Na okoro opok koi,'
aurita, koiäu. Kar auriaim, 'Na enro opok pot,'
aurita, poteäu. Isan sarau ro ko 'Na okoro sarau
mo,' aurita, sarau miäu."

10 Jisas ko kiro marai roat akan ro näwäu
nukan ämän roianik, ko karkairianik, roasiret ko
tainori potoin keser awarowon, “Is epar senes
awarom, is kar Israel ro okoro ro senek kon wou
epar mowon wa aparmin.
11 Is ak epar senes awarom, roasiret san
peäwon pakan pak san neäwon pakan pak
koianik, Abraham, Aisak, Jekop pak koi Anut
nukan kamwareäwon mena tururmoi, Anut
nuka pak taneanik, erek o je rawaiei.
12 Utianik, karauk roat ak Anut nukan amukup
ämän orip rain ak oi kurwarnuk, pututu rawaiei,
kiro roasiret ak akan aiakpanak kartitirianik,
wai rawaiei.”
13 Keseria, Jisas nukas marai roat akan ro
näwäu auruwon, “Na nan mena man! Is nan
won epar momon apaisom. Kiro epar päi.” Kiro
ses opokar, marai roat akan ro näwäu nukan
sarau ro eposek sarewon.

*Jisas nukas roasiret sosop sip orip jek-
warowon.*
(Mak 1:29-34; Luk 4:38-41)

14 Jisas ko Pita nukan owa toneanik, ko Pita
nukan tanau asir sip enip sopou orip patan opok
nini rawon aparwon.
15 Jisas nukas kiro asiren ipou atonuk, sip kiro
asir opok rawon ute manowon. Kiro asir ko
siräianik, Jisas nukan o jekur muruwon.
16 Iukärir sarenuk, karauk roasiret akas
roasiret sosop osou aru akan woiaka uru rain
Jisas rawa imware koin. Jisas nukas kiro roasiret
osou aru orip oksaus äienuk, kiro osou aru kiro

roasiret pakan utware manoin. Jisas nukas nais karauk roasiret sip orip jekwarowon.
17 Ko kiro kesernuk, ak kiro ämän Anut nukan ämän roianik, areawon ro, Aisaia nukas arewon, ‘Kiro ro nukasar iken sip pak osou aru pak jäkäi mukianik, oi manowon.’ *Aisaia 53:4*
Kiro epar peu.

Roat akas Jisas tainoraurin.
(Luk 9:57-62)

18 Roat sosop ak Jisas siakup tururmoi, karirim kator rauna, kos apwareanik, kon tamareäu roat Galili An Unik karaima potaun rai awarowon.
19 Kar sintore ämän tamareäu ros Jisas siakup koumara, Jisas auruwon, “Tamareäum ro, na erapok manam is na orip orip tainoise manam.”
20 Jisas nukas ätäi auruwon, “Kurukan opur sei raut ak ninaun ou orip, ai raut ak ninaun tou orip, utianik, Ro Nukan Mokoi ko ninaun omoi wäpik.”
21 Jisas nukan tamareäu ro karas Jisas auruwon, “Näwäu, amke na is utoirota, pote isan moni up kureita, ätäi koi, na tainoise manam.”
22 Jisas nukas ätäi auruwon, “Na is tainoir. Meiein roat akasar akan jaunakat meiein up kurwaraiei.”

Jisas nukas urir näwäu aurnuk, utowon.
(Mak 4:35-41; Luk 8:22-25)

23 Jisas ko kon tamareäu roat pak ous opok erek toneanik, manoin.
24 Urir näwäu peanik, an ekur pakurnuk, ous mas an unik uru naurwon. Utianik, Jisas ko ekep ninowon.

25 Kon tamareäu roat akas poteanik, ko turar-
ianik, aurin, “Näwäu, na ik sareik. Ik anas oike
jauru!”
26 Jisas nukas ätäi awarowon. “Owon ak imin-
erai? Akan woiaka epar mowon kiro eteinak!”
Keseria, ko siräianik, urir pak mas an pak
kewatonuk, utoirin. Kiro mas an kon rawon siar
päurar rawon.
27 Kesernuk, roat erekapu ronkat sosop oianik,
aka aka äiein, “Okoro ko owo ro rä? Urir mas
an ori kon ämän tainorir!”

*Jisas nukas ro oirori osou aru orip jekwa-
towon.*
(Mak 5:1-20; Luk 8:26-39)

28 Kiro ses opok Jisas ko Gadara roasiret
akan omnokou opok, an unik karaima kasakup
potowon. Kiro mena roat meiäi up kurwareäi
omoi pakas kar ro oirori kiro up uru rairinus,
peanik, Jisas apu opok tararirin. Kiro roat ori au
osou aru orip otop sareirin. Roasiret erekapu ak
kiro otop roat ori iminewateanik, kiro apu pakas
wa poteäi.
29 Kiro roat ories Jisas sakau urweanik, keser
auririn, “Na Anut nukan Mokoi, na iu owo-
seitaun koum? Na iu usu itaun koum ra? Iken
wasareikaun ses rusa wa, tawa kowai.”
30 Kiro roat ori raiäirin opok, poat sosop ak
kiro opok atapukar senek o je rain.
31 Keseria, kiro osou aru akas Jisas sakau ämän
aurin, “Na ik äsimoikaurumata, ik enro po raut
rai akan woiaka uru äsimoikota, nam.”
32 Jisas nukas osou aru awarowon, “Ak
manowe!” Keseria, kiro osou aru ak po raut

akan woiaka uru ute tonoin. Kiro po raut ak kurte iminemoi, om aru opokas pote an unik uru nopteanik, an jemana, meiein.
33 Po kamwareäin roat ak kiro onok aparianik, kurte akan näu mena imine poteanik, kiro roat ori osou aru orip owoseirin ämän erekapu karauk roasiret awaroin.
34 Keseria, kiro menan roasiret erekapu Jisas aparaun potoin, ak pote ko aparianik, akan omnokou utomoi, kar mena manaun rai sakau ämän aurin.

9

Jisas nukas kar ro isou ipou tipinewon jekurwon.

1 Jisas ko ätäi ous opok toneanik, Galili An Unik kureanik, kon mena Kapaneam potowon.
2 Karauk roat akas kar sip ro kon isou ipou tipinewon orip patan opok mianik, Jisas rawa imäi koin. Kiro roat akan woiaka Jisas mesin epar moin apwareanik, kiro ro isou ipou tipinewon orip auruwon, “Mokoi, nan won päurar rawai, is nan onok aru jäkäi musom.”
3 Keser aurnuk, karauk sintore ämän tamareäi roat akas akan woiaka uruas aka aka keser ronkatein, “Kiro ro ko Anut jeje ämän auru.”
4 Jisas ko kiro roat akan ronkat äpu momara, awarowon, “Ak owon akan woiaka uruas kiro ronkat aru ourai?
5 Is owo ämän äiäun itok, owo ämän äiäun itok wa? ‘Nan onok aru jäkäi musom,’ is keser äiem ra, ‘Na siräinam, manam,’ is keser äiem ra? Is owo ämän äiem, ak akan woiaka is mesin epar maiei?

6 Utianik, ak Ro Nukan Mokoi ko enip orip,
ko okoro omnokou pakan onok aru jäkäi maun
itok äpu maun is keseram." Keseria, kos kiro sip
ro auruwon, "Na siräinam, nan mat oinam, nan
mena man!"
7 Kesernuk, kiro ro siräianik, kon mena
manowon.
8 Roasiret ak kiro onok aparianik, ak Anut
nukan enip jou moin. Owon, kos Jisas sakau
nurunuk, kos roat siräi mareäwon.

Jisas nukas Matiu uruwon.
(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)

9 Jisas ko Kapaneam mena utomara, apu opok
pote, kar ro kon enip Matiu ko takis aiauk
oiäwon ro kon sarau miäwon owa tane rawon
aparwon. Ko Matiu keser auruwon, "Na koi, is
tainoir." Keser aurnuk, Matiu ko siräianik, Jisas
tainori manowon.
10 Jisas ko Matiu nukan owa o jenuk jenuk,
karauk takis aiauk oiäin roat pak, onok aru
miäin roat pak peanik, Jisas kon tamareäu roat
pak tane raiäin patan opok pe erek tane o jein.
11 Karauk Parisi roat akas kiro roat apware-
anik, Jisas nukan tamareäu roat totwaroin,
"Akan tamareäwon ro ko owon kiro takis oiäi
roat pak onok aru miäi roat pak erek o jera?"
12 Jisas ko kiro ämän roianik, awarowon,
"Roasiret sip wäpik ak dokta siakup wa poteäi,
roasiret sip orip karar epar ak dokta siakup
potaiei.
13 Ak kiro ämän Anut nukas äiewon ak pote
onoktapau itanenai, äpu maiei. 'Opur amkeanik,
is iraiei kiro is woi eräu utou.' Ak kiro onok wa
keserau, ak karauk roat akanun woiakati mianik,

sarwaraiei kiro isan woi ereai. Is roasiret onok eposek miäi urwaraun kowau wa. Is roasiret onok aru miäi urwaraun koimin."

Jisas nukas roasiret o utaun ämän awarowon.
(Mak 2:18-22; Luk 5:33-39)

14 Kiro ses opok Jon, an jomareäwon ro nukan tamareäu roat akas Jisas siakup pemana, keser totorin, "Ik Parisi roat pak karauk omre opok o utiäum. Nan tamareäum roat owon ak o wa utiäi?"
15 Jisas nukas ätäi awarowon, "Kar ro ko asir awau owaurnuk, kon jaukut pak raunuk, akan woiaka aru miäi ra? Wa! Karauk roat akas kiro ro asir owon imäi manona, ko ak pak rawau wa, kiro ses opok, ak woiaka aru mianik, o utaiei.
16 Kar ros kon omjo kiräiwon, omjo si awau oianik, omjo mustäi opok wa näke mai. Kiro omjo an kosoriäu ses opok, omjo awau eteinak sareanik, kon omjo ätäi kiräimara, amarer näwäu saräi.
17 Kar ros wain an awau meme kerau mustäi opok wa äräine miäu. Ko kesernuk rai, kiro wain an awau sipar kurarianik, meteran meme kerau kiräianik, wain an omnokou opok kour nai. Kiro meme kerau nais erek jäkäiai. Wain an awau ko meme kerau awau opok äräine mota, au eposek rawaiei."

Jisas nukas asinak meiewon pak sip asik pak jekwatowon.
(Mak 5:21-43; Luk 8:40-56)

18 Jisas ko roasiret kiro ämän maronuk maronuk, kar Juda ro näwäu kos Jisas siakup pe uou sur weanik, auruwon, "Isan asinak rusapai

meiewon, utianik, na potea, nan ipon ko opok
mota, ko ätäi siräiäi.”
19 Keser aurnuk, Jisas ko siräianik, kiro ro
tainori potowon. Kon tamareäu roat nais ak erek
potoin.
20 Kar asir ko keir sip orip orip oiäu, kiro sip
nukan woisan 12 orip rawon. Jisas ko manonuk
manonuk, ko Jisas mekesup pemara, Jisas nukan
omjo peteu atowon.
21 Kiro asir kon wou uruas ronkatewon, ‘Is kon
omjo karar atoita, is ätäi eposek saräm.’
22 Jisas ko ätäi pirirmara, kiro asir aparwon,
kos keser äiewon, “Asinak, nan won päurar
rawai. Na is mesin won epar momon, okon, na
eposek saräm.” Kiro ses opokar kiro asir ätäi
eposek sarewon.
23 Keseria, Jisas ko ro näwäu nukan owa po-
towon. Roasiret ak kar asinak meienuk, karauk
roat ak paraur we rain, karauk roasiret akas
waiauk kure rain apwarwon.
24 Kos awarowon, “Ak roasiret erekapu kasik
nowe! Kiro asinak ko meiäu wa, ko erar nini
rau!” Jisas nukas keser äienuk, roasiret akas ko
apari ioin.
25 Roasiret ak erekapu kasik ute nona, Jisas ko
kiro asinakun ou waru uru tonomara, kon ipou
oirori atonuk, kiro asinak ätäi siräiwon.
26 Ko kiro onok keserwon ämän kiro omsau
erekapu manowon.

Jisas nukas ro oirori amiaka utup jekwatowon.

27 Jisas ko kiro mena utomara, apu opok
potonuk potonuk, ro amiawa utup oirories ko

tainori pote rai, sakau urweirin. “Devit nukan
Mokoi, na iwenun wonti mutoinam, na iu sareit.”
28 Jisas ko kar owa tononuk, kiro ro ories
ko siakup tonosa, kos au totwatowon, “Awan
woiawa is au sarwataun mesin epar moir ra?”
Ories ätäi keser äieirin, “Näwäu, io, na itok,
keseitam.”
29 Jisas nukas awan amiawa ateanik, äiewon,
“Awan woiaka is mesin epar moirin, okon, awan
amiawa uräiäi!”
30 Jisas nukas keser äienuk, kiro roat orien
amiawa orärewon. Jisas nukas ätäi keser sakau
ämän awatowon, “Au pote, roasiret wa awarau!”
31 Utianik, kiro roat ori au kasik neanik, Jisas
nukas jekwatowon kiro omsau erekapu ämän
areirin.

Jisas nukas kar ro ok utup jekur mowon.

32 Jisas kon tamareäu roat pak manaurna,
karauk roasiret akas kar ro ok utup osou aru orip
Jisas rawa imäi koin.
33 Keserna, Jisas nukas kiro osou aru ok utup
ro pak raiäwon oi kurewon. Kesernuk, kiro ro
arewon, roasiret ak ronkat sosop oianik, keser
äiein, “Ik kiro onok meter Israel roasiret kamuk
opok aparau wa.”
34 Utianik, Parisi roat akas keser arein, “Ko kiro
osou aru akan näwäus ko sakau nurunuk, ko
osou aru oi kurwareäu.”

Jisas nukas roasiret akanun wouti mowon.

35 Jisas ko näu mena pak eteinak mena pak
erekapu poteanik, ko akan tururiäi owa roasiret

ämän marowon. Anut nukas roasiret kamwaraun kowai Ämän Eposek sakau marowon. Ko roasiret sip atap atap orip sarwareäwon.
36 Ko roasiret sosop koi tururna, apwareanik, wouti mowon, owon, ak kar ros wa sarwareäu, ak akan ronkat atap atap rain kiro onok ak sipsip kamwaraun roat wäpik senek.
37 Keseria, Jisas nukas kon tamareäu roat keser awarowon, "Kiro woia o sosop itok sare rau, kiro woia o ariaun sarau roat sosop wa.
38 Ak kiro woi atak ro ko aurna, kos karauk sarau roat äsimwaronuk, akas pote kiro o turur maiei."

10

Jisas nukas kon ämän oi ariaun roat 12 orip sare marowon.
1 Jisas nukas kon tamareäu roat 12 orip urwaronuk, kouna, osou aru oi kuräun pak, roasiret sip atap atap orip jekwaraun pak sakau arowon.
2-4 Okoro Jisas nukan tamareäu roat 12 orip, ak Anut nukan ämän oi ariain roat* akan enmaka kesek: Saimon kon kar enip Pita, kon amakun enip Andru, Jems kon amak Jon ori, au Sebedi nukan mokoit ori. Filip, Bartolomiu, Tomas, Matiu ko takis oiäwon ro, Jems ko Alfius nukan mokoi, Tadias, kar Saimon ko kar tupsiu enip Serot pakan, Judas Iskariot kos Jisas kon iwäi jaukut ipiakap marowon.

Jisas nukas Anut nukan ämän oi ariaun roat sarau arowon.
(Mak 6:7-13; Luk 9:1-6)

5 Jisas nukas kiro roat 12 orip äsimwareanik,
awarowon, “Ak karauk omsau pakan roasiret
akan omsau pak, ak Samaria akan karauk näu
mena wa potau.
6 Utianik, ak Israel roasiret sipsip senek ämäi
räi opok potowe.
7 Ak potea, keser awaraiei, ‘Anut nukas
roasiret kamwaraun omre siarakap pe rau.’
8 Ak pote keseraiei, roasiret sip orip jekware
maiei, meiein roasiret ätäi siräiware maiei,
roasiret sip repros orip jekware maiei pak osou
aru roasiret opok rai oi kuräiei. Ak kiro sarau
maiei, keser ronkateanik, äiewe, ‘Ik kiro sakau
erar oumun, keseria, ikes karauk roat akas ik
aiauk ikaun wa awaram.’
9 Ak karauk aiauk akan jo päisau uru joke
maiei, wa oi manaiei.
10 Ak apu opok manauria, kar ros kon jo ra,
omjo ra, su ra, kar naruauk ra wa oi manaiei.
Sarau miäu ro kos kiro osap epar oiäu.

11 Utianik, ak kar näu mena ra eteinak mena
toneanik rai, ak roasiret akan onok jekur ap-
waraiei, owo ro kon onok eposek ra, owo ro
kon onok aru ra, ak kiro roat eposek pak jekur
rawaieis, ätäi kiro mena utware manaiei.
12 Ak kiro roat akan owa tonea rai, ak keser
äiäiei, ‘Iken woiok ak pak eposek rau.’
13 Kiro owan ros ak imwareanik, eposek
kamwaronuk, akan jekur rawaun ämän kiro ro
pak rawai. Utianik, inok ro ko ak kon owa wa
imware tononuk, akan jekur rawaun ämän ko
pak wa rawai.
14 Karauk roat akas akan ämän rowau utomoi,

jekur wa kamwarona rai, ak kiro mena utoinai,
akan onok aru ätär maraun akan isorak pakan
maimai putarwe.
15 Is ak epar senes awarom, wasarewaraun
ses opok Sodom Gomora roasiret usu äiäknak
owaiei, utianik, kiro menan roasiret ak usu
näwäu senes owaiei." Jisas nukas nukan ämän
oi ariain roat keser awarowon.

Karauk usu atap atap ak opok päi.
(Mak 13:9-13; Luk 21:12-17)

16 Jisas nukas ätäiar keser awarowon, "Ak
rowe, is ak sipsip senek en sei raut rai kamuk
opok äsimwaroita, pote rawaiei. Keseria, ak
män senek päurar pote rai apu jekur aparaiei, ak
ai manap akan onok tainorna, ak päurar rawe.
17 Ak karauk roat jekuriar apwarwe. Ka-
rauk roat akas ak sakatwareanik, wasarewaraun
ro siakup imware potaiei. Ak sakatwaromoi,
akan tururiäi owa atap atap imware potea,
mänkäsiwaraiei.
18 Ak isan enim pakas sarau mona, apware-
anik, karauk roat akas karapus owa kurwaraun
akan kamwareäin roat näunäu opok imware
potaiei. Keserna, kiro ses opok akas ak pak ka-
rauk omsau pakan roat pak, isan ämän awaraiei.
19 Karauk roat akas ak karapus owa kur-
waraun imware potona, ak imineanik, 'Ik
owose aräu', 'Ik owo ämän ätäi awarau', keser
ronkateanik, ak woiaka aru wa mau. Kiro ses
opok, ak Anut nukas ronkat aronuk, ak aräiei.
20 Ak kiro ämän akan oiaksaus akasar wa aräi.
Akan momonakan Osou Näu nukasar ronkat
aronuk, ak aräiei.

21 Karauk roat akasar akan aunakat pak
amunakat pak, akan iwäinakat akan ipiakap
marona, kiro iwäinakat akas akwarona, meiäiei.
Momonakat akas akan mokoit keseriar kese-
warona, akwaraiei, keserna, mokoit akas nais
ätäi piririanik, akan momonakat keseriar kese-
waraiei. *Maika 7:6*
22 Utianik, ak isan sarau muriäin, okon, roat
akas akanun kasiak peanik, sauk maraiei. Inok
ro ko isan sarau wa utai, ko orip orip sakau me
rawai, tawa wasarewaraun ses opok, Anut nukas
ko ätäi imäiai.
23 Utianik, ak kiro näu menan roat akas ak
opok onok aru marona rai, ak ätäi kar näu mena
imine manaiei. Is ak epar senes awarom ak
Israel akan mena näunäu sarau erekapu patarau
wa opok Ro Nukan Mokoi ätäi kowai.

24 Kar skul mokois kon tamuriäwon ro iti-
morau senek wa, kar sarau ros kon kameäu ro
itimorau senek wa.
25 Keseria, kiro mokoi kon ronkat kon
tamuriäwon ro senek sareanik, kiro epar kon
wou näu saräi. Sarau ro nais keseriar, ko kon
kameäwon ro senek sareanik, kon wou näu
sarai. Karauk roat akas is akan kamwareäu ro
Bielsebul nukan enip is opok muraiei, akas ak
isan tamareäimin roat opok enmak aru senes
maraiei."

Roasiret ak Anut karar iminewe.
(Luk 12:2-7)

26 Jisas nukas ätäiar awarowon, "Keseria, ak
karauk roat wa iminewarau. Owo osap rusapai

oturu ämäi rau, kiro amop päi. Owo ämän ämäi rau, roat ak kiro äpu maiei.
27 Isan ämän umtutu awaroram akas pak sanpeu aräiei. Is ak owo ämän akararnak äiäurar awaromin, akas pak roasiret amiakap siräia, tai raianik, ämän amop awaraiei.
28 Ak karauk roat akas roat akwariain meiäi, kiro roat ak wa iminewarau, akas ak akwarianik, akan totomaka aru marau senek itok wa. Ak Anut karar iminäiei, kos epar akan enmaksau pak totomaka orip erekapu ep näwäu uru kurwaraun itok.
29 Na aiauk eteinak wan toia senekus ainak simnak oirorror kau miäum. Kar ainak nan momonas utom äienuk, kiro ainak omnokou opok wa utonuk, nai. Anut nukas ai raut eposek kamwareäu, okon, kos ak nais eposek kamwarai.
30 Kos akan tapiaka urik karar karar kiro erekapu ninarewon rau.
31 Keseria, ak wa iminäu, Anut nukan amuk opok ak roat eposek, akas ai raut itimware rai."

Jisas Krais nukan enip jou maun onok.
(Luk 12:8-9)

32 Jisas nukas ätäiar äiewon, "Inok ros ko roasiret amiakap 'Is kon jauk' äiäi, isas nais isan moni omar oik rau kon amukup kiro ro 'Ko isan jai' äiäm.
33 Utianik, inok ros ko 'Is kon jauk' roasiret amiakap wa äienuk rai, isas nais isan Moni omar oik rau kon amukup kiro ro 'Ko isan jai' wa äiäm."

Is tamuräi rawaun kowau wa, utianik, is weräiäun marai ori koimin.
(Luk 12:51-53, 14:26-27)

34 Jisas nukas ätäi awarowon, “Ak keser wa ronkatewe, ko okoro omsau opok roasiret tamurai rawaun kou rai wa äiäu. Is ak pak tamuräi rawaun kowau wa, utianik, ak pak weräiäun is marai oi koimin.
35 Is mokoit akan woiaka pirwaroita, akan momonakat pak iwäi muratäiei. Asinakut akan aninakat pak iwäi muratäiei. Asiret nais akan pusirakat pak iwäi muratäiei.
36 Roasiret ak tupsiu karar ätäi aka aka iwäi saräiei. *Maika 7:6*
37 Inok mokoi ko kon momok, anakun wous meieanik, ko isanun wous meiäu wa, ko isan tamareäim ro wa rawai. Inok ro ko kon mokoi, asinakun wous meieanik, ko isanun wous meiäu wa, ko isan tamareäim ro wa rawai.
38 Inok ro ko kon am äpäs ämäianik, is tainoirau wa, kiro ro ko isan tamareäim ro wa.
39 Utianik, inok ro nukasar kon totok awau rawaun sarau mai, kiro ro kon totok aru mai. Utianik, inok ro ko isanun ronkatemara, kon enipsau utiäu, kiro ro kon totok awau orip orip rawai. Ko wa meiäi.”

Jisas nukas roasiret osap eposek owaun ämän awarowon.
(Mak 9:41)

40 Kos keser awarowon, “Inok ros ak imwareanik, jekur kamwareäu, kiro ros is pakur erek imäiriäu. Inok ros is imäiriäu, kiro ro ko Anut pakur erek imäiäu. Kiro keseraun Anut nukas is äsimoirnuk, koimin.

41 Inok ro ko kar ro Anut nukan ämän roianik,
areawon ro äpu mianik, ko kiro ro imäiäu, tawa
omar oik ko osap kiro ämän roianik, areawon ro
owon senek owai. Inok ro ko kar ro tuku ariäu
äpu mianik, ko kiro ro imäiäu, tawa ko osap kiro
ro tuku owon senek owai.
42 Inok ros kar ro enip näwäu wäpik ko isan
onok tainoriäu äpu mianik, ko kiro ro an ore
nurai, is ak epar senes awarom, kiro ro Anut
nukas wa sumkäinai, tawa ko epar omar oik
osap eposek owai."

11

*An jomareäwon ro Jon nukas kon tamareäu
roat Jisas siakup äsimwaronuk, potoin.*

1 Jisas nukas kon tamareäu roat 12 orip, sarau
maun ämän awareanik, ko kiro mena utomara,
karauk mena kiro mena siakupaiar pote Anut
nukan ämän roasiret marowon.
2 An jomareäwon ro, Jon ko karapus owa
raianik, Krais nukas owosewon ko kiro ämän
roianik, kon tamareäu roat Jisas siakup
äsimwaronuk, potoin.
3 Kos ak Jisas keser totoraun awarowon, "Ik
äpu kar ro näwäu kowai äiein. Na kiro ro ra,
ara, ik kar ro tawa kowai kumäu ra?"
4 Jisas nukas kiro roat ätäi awarowon, "Ak owo
ämän roumoi, akan amiakas owo onok apari kiro
erekapu, ätäi pote Jon aurwe.
5 Amiak utup roat ak ätäi amiak uräräumoi,
ätäi om apari. Isiaka tipinewon roat ak ätäi apu
arirai. Roat sip repros orip ak ätäi eposek sarei.
Raiaka utup roat ak ätäi ämän jekur roi. Meiein

roat ak ätäi awau siräiein. Saruku roat ak Anut
nukan Ämän Eposek roi.
6 Inok ro ko isanun wou epar mianik, ko sakau
tai rawai, kiro ro kon wou näu saräi." *Aisaia*
35:5, 61:1
7 Jon nukan tamareäu roat ak ute manona,
Jisas nukas Jon nukan ämän roasiret turur rain
opok awarowon. Ko keser totwarowon, "Ak
ro wäpik mena om puru opok Jon siakup owo
aparaun potoin? Ak kar pakpak uriris atonuk
aparau potoin ra?
8 Ak owo pote aparin? Ak kar ro omjo eposek
mer amke rawon pote aparin ra? Kesek roat
ak omjo eposek eposek orip mer amkeanik, ak
kamwareäin roat näunäu akan mena eposek
opok raiäi.
9 Utianik, ak owo aparau potoin, is airoie.
Ak kar Anut nukan ämän roianik, areawon ro
aparaun potoin ra? Kiro epar senes. Is epar
awarom, ko Anut nukan ämän roianik, areäu ro.
Kos karauk Anut nukan ämän roianik, areäi roat
itimware rau.
10 Anut nukan ämänis Jon mesin keser äiewon,
'Anut nukas äiewon, "Rowe, isan ämän oi aräun
ro äsimorta, amke koi, nan apu tuku sare
musai." ' *Malakai 3:1, Aisaia 40:3*
11 Is ak epar senes awarom, Jon nukas okoro
omnokou pakan roasiret erekapu itimware rau.
Utianik, inok ro ko Anut nukan amuk opok enip
jou wäpik, kos äiäu, 'Anut isan kamoireäu ro
näwäu, is kon inkaruru raim' kiro ros Jon itimori
rau.
12 An jomareäwon ro, Jon nukan ämän area-
won ses rurisapai koi utou, karauk roat sakau

orip akas Anut akan Näwäu senek ak kamwaraun sakau ataurin. Keseria, ak Anut nukan kamwaraun onok eposek aru murin.

13 Jon päu wa opok, meter Anut nukan ämän roianik, areain roat pak Moses nukan sintore ämän pak akas Anut ik kamoikaun kowai rai ämän miäi.

14 Kiro roat akas keser äiein, 'Elaija ätäi kowai.' Ak kiro roat akan ämän roianik, akan woiaka epar moin rai, ak äpu Jon kosar ko Elaija, kowai äiein.

15 Roasiret raiaka orik ak kiro ämän rowe!

16 Utianik, is rusapaian roasiret ak owo senek awaram? Ak mokoit eteinanak akas om sorik opok tane raumana, karauk mokoit pak sipiräiäun keser urwareäi.

17 'Ik asir oiäin parau urumun, utianik, ak karäu wa.' 'Ik op meieäin sir wemun, utianik, ak waiäu wa.'

18 Jon ko pemara, karauk omre opok ko o pak wain an pak wa jeäwon. Kesernuk, roasiret akas keser äiein, 'Kiro ro ko osou aru ko opok rau.'

19 Utianik, Ro Nukan Mokoi kowon, ko o pak wain an pak jenuk, roasiret akas keser äiein, 'Kiro ro aparwe! Ko o pak wain an sosop jeäu. Ko takis oiäi roat pak onok aru miäin roat pak akan jaunaka!' Ak keser äiein. Utianik, Anut nukan ronkat eposek ak tawa aparia, äpu maiei kon onok eposek senes."

Wopurut karauk menan roasiret Jisas nukanun woiaka epar mau wa.
(Luk 10:13-15)

20 Karauk mena kiro pakan roasiret, ak Jisas
nukas kon kurur atap atap ätär marowon. Ak
kiro aparianik, akan onok aru utomoi, ak woiaka
pirirau wa. Keserna, Jisas nukas kiro menan
roasiret kewarowon.
21 Ko äieu, "Korasin roasiret, is ak apware
woiti mou. Betsaidar roasiret, ak nais apware
woiti mou. Is kiro kurur näwäu atap atap Taia
menan roasiret pak Saidon menan roasiret pak
ak kiro kurur ätär maromin senek maro, kiro
Airen roasiret ak woiaka aru monuk, kurte omjo
sirop takeanik, aitap opok tane rawoi. Kiro onok
keserin kiro akan onok aru pakan ätäi woiaka
piririn!
22 Is ak epar senes awarom, tawa Anut nukas
ätäi koi roasiret wasarewaraun ses opok Taia
pak Saidon roasiret pak ak usu äiäknak owaiei,
utianik, rusapaian roasiret ak usu näwäu senes
owaiei!
23 Ak Kapaneam roasiret, ak akasar omar oik
tonaiei ra? Epar senes, ak wa tonaiei. Anut
nukas ak up uru ep näwäu opok känkurwarai.
Okoro kurur ak ätär marom senek Sodom menan
roasiret ak nais kesek kurur ätär maromin maro,
ak rurisapai rawoi!
24 Keserianik, is ak awarom, ak äpu maiei,
Anut nuka ätäi koi roasir wasarewaraun ses
opok Sodom usu äiäknak owaiei, utianik,
rusapaian roasiret usu näwäu senes owaiei."

Jisas nukas roasiret ko rawa koi sumaun ämän awarowon.
(Luk 10:21-22)

25 Kiro ses opok Jisas nukas äiewon, “Moni,
na karar omar pak omnokou pak akan Näwäu,
is nan enmat jou mom, owon, na nan onok
eposek äpu miäin roasiret pak skul manoin
roasiret akan amiakap ämäi maromon. Utianik,
na kiro onok eposek äpu wa roasiret erekapu
ätär maromon.
26 Moni kiro onok epar nakasar nan ronkatis
kesermon.
27 Isan Monias osap erekapu isan ipi opok
mowon. Kar ros kon Mokoi äpu wa miäu,
momok nuka karar äpu. Kar ros kiro mokoin
momok äpu mau senek wa, kon mokois karar
momok äpu. Kiro mokois roasiret kosar sare
mareanik, kon momok ätär maronuk, ak nais ko
äpu maiei.
28 Roasiret, ak sarau sakau momoi, usu näwäu
orip orip ämäi ariai, rusapai ak erekapu is siarap
kouna, sume rawaiei.
29 Ak okoro ämän isas ak tamaromin oianik,
tainoraiei. Owon, is kasi wa peäu, is roasiret
eposek sarwareäim. Keserita, akan woiaka
päurar rawai.
30 Ak isan ämän tainornai, kiro usu näwäu wa,
ak tainoraun itok.” *Jeremaia 6:16*

12

Parisi roat akas akan sumaun omre opok Jisas totorin.

1 Kar Juda akan sumiäi omre opok, Jisas kon
tamareäu roat pak ak wit woi kamukas potoin.
Kon tamareäu roat ak sou akwaronuk, kiro
woian wit nemauk oianik, jein.

2 Karauk Parisi roat akas kiro onok ke-
serin aparianik, akas Jisas aurin, “Apar! Nan
tamareäum roat akas iken sumaun omre opok
kiro onok aru keseri. Ak iken sintore ämän
espäiäi.”
3 Jisas nukas ätäi awarowon, “Devit kon roat
pak sou akwaronuk, owosein? Ak kiro ämän
ninarein ra?
4 Devit kon roat pak sou akwaronuk, Anut
nukan tup owa toneanik, bret kiro Anut nurin
oianik, jein. Ak sintore ämän tainorau wa, kiro
bret sepuk roat akas wa jeäi, Anut kamuk raiäin
roat karar kiro jaun itok.
5 Ak Moses nukan sintore ämän buk ninarai ra,
sumaun omre opok Anut kamuk raiäin roat akas
Anut osap nuriäi ou näwäu opok sarau miäi.
Kiro roat ak sumaun omre opok sintore ämän
jekur wa tainoriäi, utianik, ak Anut nukan amuk
opok ämän wäpik.
6 Is ak epar senes awarom, kar ro okoro rau
kos Anut nukan osap nuriäi ou itimori rau.
7 Anut nukan ämänis keser äieu,
‘Ak opur amkeanik, is iraiei, kiro is woi ererau
utou. Ak kiro onok wa keserau. Karauk
roat akanun woiakati mianik, sarwaraiei,
kiro epar is woi ereräi.’ *Hosea 6:6*
Ak kiro ämän onoktapau äpu momana, ak ka-
rauk roat onok aru wa miäi akan enmakap keser
sätwaromoi, ak onok aru moin rai wa awarau.
8 Ro Nukan Mokoi ko karar sumaun omre
kameäu.”

Jisas nukas kar ro ipou aru orip jekur mowon.
(Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)

9 Jisas kiro mena utomoi, ko Juda akan tururiäi
owa tonowon.
10 Kiro owa kar ro ko ipou aru orip rawon.
Karauk roat akas Jisas kar onok aru monuk,
aparaun rai, ko totorin, “Iken sintore ämän
tainorianik, ik iken sumaun omre opok roat sip
orip jekuraun itok ra, wa?”
11 Jisas nukas ätäi keser awarowon, “Kar
ron sipsip sumaun omre opok up uru nai, ak
owosäiei? Ak kiro sipsip up uruan imäi oi maiei
ra?
12 Ro ko totok orip, ko sipsip itimori rau, okon,
iken sintore ämänis io aikowon ik karauk roat
sumaun omre opok sarwaram.”
13 Kos kiro ro ipou aru orip auruwon, “Nan
ipon kur.” Keser aurnuk, kiro ros kon ipou
kurenuk, kar ipou näu rau senek, kon ipou
eposek sarewon.
14 Kesernuk, Parisi roat ak ute maneanik Jisas
wäun ämän atoin.

Anut nukas Jisas kon sarau muraun sare mowon.

15 Jisas ko nuka wäun ämän roianik, ko kiro
mena ute manowon. Roasiret sosop ko tainori
potona, kos sip roasiret erekapu jekwarowon.
16 Jisas nukas kiro roasiret sakau ämän
awarowon, “Ak is mesin karauk roasiret wa
awaraiei.”
17 Ko kiro ämän keser awarowon, kiro Anut
nukan ämän roianik, areawon ro Aisaia nukas
ämän jer wewon kiro ämän rusa epar peu.
18 Anut nukas äiewon, ‘Okoro isan sarau
ro, ko isakasar sare momin, konun isan woias
meiewon, konun isan woi näu sarewon. Isan

Osou Näu ko opok äsimorta, kos ätäi koi karauk omsau pakan roasiret wasarewaram ämän erekapu awarai.
19 Ko wa kewarai, ko apu opok ämän näwäu wa are ariäi.
20 Kos karauk roat sakau wäpik rai sarwarai, karauk roat akas akan jaunakat sakau wäpik sarwareäi kos sarwarai. Kon sarau kiro mowos tawa kon wasarewaraun onok eposekus karauk onok eposek erekapu itimorai.
21 Omsau erekapu roasiret konun akan woiaka epar mianik, ko kame rawaiei.' *Aisaia 42:1-4*

Karauk roat akas Jisas ko Bielsebul (kon kar enip Satan) nukan jauk äiein.
(Mak 3:20-30; Luk 11:14-23; 12:10)

22 Kiro ses opok, karauk roat akas kar ro osou aru nukas amuk utup sareanik, ok utupre mowon Jisas siakup imäi koin. Jisas nukas kiro osou aru kiro ro opokan oi kurenuk, kiro ro aremara, ko ätäi amuk amarewon.
23 Jisas nukas kiro onok keserwon roasiret akas aparianik, karkairmana, ak äiein, "Kiro Devit nukan Mokoi ra, ko wa ra?"
24 Parisi roat ak kiro ämän roianik, akas roasiret keser awaroin, "Ko Bielsebul, eitek aru akan kamwareäu ro näwäu, nukas sakau nurunuk, ko osou aru oi kureäu," keser äiein.
25 Jisas ko akan ronkat äpu momara, keser äiewon, "Kar omsau pakan roasiret ak aka aka weräianik, aka aka inäimoi, ak om rumuk wa rawaiei. Kar menan roasiret ak nais aka aka weräianik, aka aka inäimoi, ak aru maiei. Kar tupsiu nais keseriar keseraiei.

26 Utianik, kiro osou aru ak Satan nukan mena
rai akan jaunakat pak aka aka weräianik, aka
aka inäimoi, ak owose rawaiei.
27 Akas is mesin keser arein, ‘Ko Bielsebul
nukas sakau nurunuk, ko osou aru oi kureäwon.’
Kiro onok keseriäim maro, inokos akan tamareäi
roat sakau aronuk, akas osou aru oi kureäi?
Akan tamareäi roat akas akan ämän kiro itok wa
äiäiei!
28 Utianik, is Bielsebul nukas sakau wa iriäu,
Anut nukan Osou Näu nukas is sakau ironuk,
is osou aru oi kureäimin. Keseria, ak kiro äpu
maiei Anut nukan kamwaraun ses ak siarakap
rusapai koi rau.

29 Kar ros kar sakau ron owa kiräi tonea, amke
ko kiro ou atak ro ipou isou muris sisikäi mianik,
kon owan osap erekapu owai.

30 Inok roasir isan jai wa, ko isan iwäi jai.
Inok roasir is sareirianik, karauk roat is siarap
imware kowau wa, ko roasiret emwaronuk, ak
mane kureäi.

31 Keseria, is ak epar senes awarom, inok ro
ko onok aru miäu pak ämän aru areäu, Anut
nukas kiro onok aru jäkäi mai, utianik, inok ro
ko Anut nukan Osou Näu jeje ämän aurai, Anut
nukas kiro ron onok aru wa jäkäi murai.
32 Inok roasir ko Ro Nukan Mokoi enip opok
ämän aru monuk, Anut nukas kiro kon onok
aru jäkäi murai, utianik, ko Anut nukan Osou
Näu opok ämän aru äiäu, Anut nukas kiro ämän
rusapai wa jäkäi murai, tawa nais wa jäkäi
murai. Kiro ron onok aru mowon ko ämän orip,
ko keseriar orip orip rawai.”

Am aru kon nemauk aru, am näu kon nemauk näu.
(Luk 6:43-45)

33 Jisas nukas ätäi awarowon, “Am eposek apariäi, kiro kon nemauk nais eposek. Am aru kiro kon nemauk nais aru. Roat ak am kon nemauk aparianik, ak äpu maiei kiro am näu ra aru ra.
34 Ak roat aru, män raut senek. Akan woiaka uru onok aru ok pe rau? Owoseanik, akan oiaksaus ämän eposek areäi?
35 Ro eposek ko kon ronkat eposek orip ko ämän eposek kon wou uruas penuk, areäu. Ro aru ko kon ronkat aru orip ko ämän aru miäu. Owo ronkat kon wou uru rau, kiro kon oksau pakas ämän miäu.
36 Anut nuka ätäi koi okoro omnokou pakan roasiret wasarewaraun ses opok, ak owo ämän sepuk sepuk ariain, Anut amukup owose ariain ak keseriar aräiei.
37 Akan owo ämän areain, kiro ämänisar ätäi aka wasarewarai. Ak ämän eposek areain Anut keseriar wasarewareanik, ak roasiret eposek äiäi. Ak ämän aru areain keseriar wasarewareanik, ak roasiret onok aru miäin äiäi.”

Karauk roat akas Jisas kurur atap atap monuk, aparaun rai aurin.
(Mak 8:11-12; Luk 11:29-32)

38 Kiro ses opok karauk sintore ämän tamareäi roat pak karauk Parisi roat pak akas Jisas aurin. “Tamareäumon ro, rusa, nan kar kurur ätär mukota, ik aparam.”
39 Jisas nukas ätäi awarowon, “Ak rusapaian roasiret, ak onok aru miäin. Ak Anut nukan

ämän wa tainoriäi. Akas is kar kurur moita,
aparaun rai totoiroi ra? Wa senes wa! Is Anut
nukan ämän roianik, areäwon ro Jona nukan
kurur karar kiro epar ätär maroita, ak kiro epar
aparaiei.
40 Jona ko omre 3 orip pak pututu 3 orip ko was
näwäu nukan wou uru rawon senek, Ro Nukan
Mokoi nais keseriar, omre 3 orip pak pututu 3
orip ko up uru rawai.
41 Tawa, Anut nuka ätäi koi okoro omnokou
pakan roasiret wasarewaraun ses opok Niniwa
roasiret meiein ätäi siräianik, Anut nukan amuk
opok rusapaian roasiret pak erek tai raianik,
auraiei, 'Rusapaian roasiret ak onok aru miäi'.
Owon, Niniwa roasiret ak Jona nukas Anut
nukan ämän marowon, akan onok aru utomoi,
ätäi woiaka piririanik, Anut mesin akan woiaka
epar moin. Is ak epar senes awarom, rusa okoro
opok kar ro rau ko näwäu, kos Jona itimori rau.
Ak kiro ro näwäu nukan ämän rowau utoi.
42 Tawa Anut nuka ätäi koi okoro omnokou
pakan roasiret wasarewaraun ses opok, Siba
omsau kamwareäwon asir ko meiewon ätäi
siräianik, ko Anut nukan amukup tai raianik,
aurai, 'Rusapaian roasiret ak onok aru miäi'.
Owon, kiro asik ko apu opok om rumuk koumoi,
kamwareäwon ro Solomon nukan ämän rowau
kowon. Is ak epar senes awarom, okoro opok kar
ro rau, ko näwäu, kos Solomon itimori rau. Ak
kiro ro näwäu nukan ämän rawau utoi!"

Osou aru ätäi kon owa kowon.
(Luk 11:24-26)

43-44 Jisas nukas ätäi äiewon, "Osou aru ro
opiakapan oi kurena, ko potea, ro wäpik mena

sume rawaun omoi itanäi. Ko pote sumaun omoi warnuk, kiro osou aru ko ätäi ronkateanik, äiewon, ‘Is ätäi isan mustäi owa potam.’ Keseria, ko ätäi pote kiro ou om kasar jekur moin, erar rawon aparwon.
45 Aparianik, ko pote karauk osou aru 7 orip akan onok aru senes orip imwareanik, ätäi kiro owa erek rawaun koin. Keseria, kiro osou aru rautes kiro ro opok onok aru senes mona, kiro ko kon meter aru rawon senek wa, ko rusa aru senes rau. Kiro onok keseriar rusapaian roasiret opok päi.”

Jisas nukan anak amakut pak Jisas auraun koin.
(Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)
46 Jisas ko roasiret pak owa arenuk arenuk, kon anak amakut pak koin. Ak kasik koi tai raianik, keser arein, “Ik Jisas pak aräun koum.”
47 [Keseria, kar ros apwareanik, kos tone Jisas keser auruwon, “Nan anin amunat pak na apaisaun ak koi kasik tai rai, ak na pak aräun rai.”]
48 Jisas nukas ätäi kiro ro auruwon, “Isan ani inok? Isan amaiat inokot?”
49 Keseria, Jisas nukas kon tamareäu roat ipous ätär mareanik, awarowon, “Apwarwe, roasiret okoro opok rai, kiro isan ani amaiat!
50 Inok roasir ko isan Moni omar oik rau kon ronkat tainoriäu, kiro roasir epar ko isan ani, isan äpi, isan amai.”

13

Ro o uku wewon totok ämän.

1 Jisas ko ninowon ou utomara, pote Galili An
Unik kasakup tane raumoi, roasiret Anut nukan
ämän maraun keserwon.
2 Roasiret sosop sosop senes koi ko siakup
turur surwate rauna, ko kar ous oik tone tane
raunuk, roasiret ak an kasakup tai rain.
3 Ko totok* ämänisar onok sosop awariäwon.
Ko keser awarowon, “Kar omre opok kar ro o
uku kuräun kon woia potowon.
4 Ko kiro o uku woia kuräun oi potonuk
potonuk, karauk o uku apu opok nekure rawon.
Kesernuk, ai rautes pe oi jein.
5 Karauk o uku ai marmar opok nekurein.
Omnokou eposek sosop wa, okon, kiro o uku
kurte tu peanik, käwäu orip sarein.
6 Utianik, san sakau peanik, kiro o uku tu
pein erekapu rurnein. Akan kinip om wou uru
rapor nau wa, okon, erekapu kusakusaianik, uräi
kurein.
7 Karauk o uku amurik katuau sop uru neanik,
tu pein. Katuaus oi jenuk, jekur tone murau
senek wa.
8 Utianik, karauk o uku omnokou eposek opok
noin, kiro o uku tu peanik, nau murkurein.
Karauk nemauk sosop senes murkurein, karauk
nemauk sosop murkurein, karauk nemauk karar
karar murkurein.”
9 Jisas nukas kiro totok ämän aware kureanik,
ko keser äiewon, “Roasiret ak raiaka orip raroi,
ak kiro totok ämän roianik, onoktapau äpu
maiei!”

Owon Jisas nukas roasiret totok ämän pakas

awareäu.
(Mak 4:10-12; Luk 8:9-10)

10 Jisas nukan tamareäu roat ak ko siakup
keresir koianik, totorin. “Owon na totok ämänis
roasiret ämän awareäum?”

11 Jisas nukas ätäi keser awarowon, “Anut
nukas roasiret kamwaraun onok meter ämäi
rawon. Rusapai ak isan tamareäim roat, okon,
kiro onoktapau ätär marom. Utianik, karauk
roasiret ko kiro onoktapau ätär marau wa.

12 Kar ro ko karauk ronkat eposek orip, kiro
ro Anut nukas karauk ronkat eposek nais nurai.
Kesernuk, ko ronkat eposek senes owai. Utianik,
inok ro ko ronkat eposek wäpik, Anut nukas kon
ronkat eteinak ate rau kiro erekapu ätäi senri
owai.

13 Is totok ämänis karauk roasiret awareäim,
is kiro keserita, ak owo osap akan amiakas
apariai, sinuk, ak jekur wa apariai, ak owo ämän
akan raiakas roiäi, sinuk, ak jekur wa roianik,
onoktapau äpu maiei.

14 Keseria, Anut nukan ämän roianik, areawon
ro Aisaia ko kiro roat akanun areawon, rusapai
epar peu. Anut keser äiäu,

‘Ak ämän akan raiakas roiäi, sinuk, ak jekur wa
roianik, onoktapau äpu miäi, ak osap ami-
akas apariäi, sinuk, ak jekur wa apariäi.

15 Kiro roasiret ak wa ronkateäi, kiro akan raiaka
itur we mianik, amsinemoi raiäin, Ak kiro onok
wa keseraiei, akan amiakas owo onok aparaiei,
akan raiakas owo ämän rowaiei, akan ronkat
eposek penuk, ak kiro onoktapau äpu maiei, ak
akan onok aru utomoi, ätäi woiaka pirirna, is

akan onok aru jäkäi maram.’ Anut nukas keser äieu. *Aisaia 6:9-10*

16 Rusapai, ak isan ämän tamareäimin roat ak akan woiaka näu saräiei! Akan amiakas osap aparaiei, akan raiakas ämän roiäi.

17 Is ak epar senes awarom, meter Anut nukan ämän roianik, areain roat pak karauk roat Anut nukan amuk opok eposek raiäi pak, ak kiro osap ak rusapai apari senek aparaun rai keserin, ak aparau wa. Ämän rusapai ak roi senek meteran roat ak rowam rai keserin, ak rowau wa.”

Jisas nukas ro o uku kurewon totok ämän onoktapau kon tamareäu roat awarowon.
(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)

18 Keserianik, Jisas nukas kon ämän tamareäu roat keser awarowon, “Ak kar ros woia o uku kurewon, kiro totok ämän kon onoktapau kesek ak rowe.

19 Roat sosop ak Anut nukas kon roasiret kamwaraun ämän awaronuk, roiäi, kon onoktapau ak jekur äpu wa, kiro roasiret ak o uku apu opok noin senek. Keserna, Satan ko kurte ak opok peanik, Anut nukas kon ämän akan woiaka uru mowon kurte oikureäu.

20 Karauk o uku ai marmar opok neanik, tu pein, kiro kon onok kesek, karauk roasiret ak Anut nukan ämän roianik, oumoi, kurte nepipiriäi.

21 Utianik, kiro ämän eposek akan woiaka uru orip orip wa raiäu. Keseria, kiro ämän eposek mesin karauk onokun akan woiaka aru monuk, kiro Anut nukan ämän erekapu utiäi.

22 Karauk roasiret ak o uku amurik katuau sop
uru tu pein, kiro kon onok kesek, karauk roasiret
ak Anut nukan ämän roiäi, utianik, ak okoro
omnokou pakan onok ronkateanik, osap sosopun
akan woiakas meieanik, Anut nukan ämän utiäi.
Kiro ämän eposek ak oin kiro amurik katuaus o
uku oi jeäu senek jekur wa muriäu.
23 Karauk o uku kiro omnokou näu eposek
opok neanik, tu pein, kiro kon onok kesek,
karauk roasiret ak ämän roianik, akan woiaka
uru moin. Ak kiro Anut nukan ämän onoktapau
jekur äpu moin, kiro ämän eposek oin o sosop
muriäu senek, karauk nemauk sosop senes 100
orip muriäu, karauk nemauk sosop 60 orip
muriäu, karauk nemauk karar karar 30 orip
muriäu."

Amurik aru nukan totok ämän.

24 Jisas nukas kar totok ämän kon ämän
tamareäu roat keser awarowon, "Anut nukan
roasiret kamwaraun onok kesek, kar ros wit uku
eposek kon woia wewon.
25 Kesernuk, kar umtutu roasiret erekapu ni-
nona, kiro ron iwäi jaukus peanik, kon wit uku
wewon woia amurik uku aru kureanik, ko ute
manowon,
26 Rai rai, kiro wit uku tu peanik, amurik aru
pak erek tu penuk, aparin.
27 Kiro woi kameäi sarau roat akas woi atak
ro siakup poteanik, keser aurin, 'Näwäu, iken
ronkat na o uku eposek nan woia wemon rai
äiemun. Kiro amurik aru nan woia owose pe
rau?'
28 Kos ätäi keser awarowon, 'Kiro iken iwäi
jaunok karas kiro keserwon.' Kon sarau roat

akas ätäi woi atak ro keser aurin, ‘Nan ronkat
ik pote kiro amurik aru ure kuräm ra?’
29 Kiro ros keser awarowon, ‘Wa, ak amurik
aru urearir wit pak uräiei, okon, kiro wa ke-
serau.
30 Ak amurik utona, wit pak erekur rawaurair.
Tawa wit näu owaun ses opok ak amke amurik
aru oia, sisikäi mianik, makaiei, wit näu karar
oianik, isan o miäim owa pote muraiei!’ ”

Jisas nukas kar totok ämän marmar uku opok mowon.
(Mak 4:30-32; Luk 13:18-19)

31 Jisas nukas kon tamareäu roat kar totok
ämän keser awarowon, “Anut nukas roasiret
kamwareäu onok kesek. Kar ros kar am enip
marmar uku eteinak senes oianik, kon woia
wewon.
32 Kiro marmar uku ko eteinak senes, ka-
rauk o uku senek wa, utianik, kiro marmar
uku tu peanik, karauk woian o uku erekapu
itimwareäu, kiro am näwäu senes saräi. Kiro
am mu näwäu sarenuk, ai raut ak koi kiro am
iporu opok tou mokuräiei.”

Jisas nukas kar totok ämän bret amkeäin marasin kon enip jis opok marowon.
(Luk 13:20-21)

33 Jisas nukas kon tamareäu roat kar totok
ämän keser awarowon. “Anut nukas roasiret
kamwareäu onok kiro kar marasin enip jis
senek. Kar asires kiro jis eteinak oianik, plaua
kap 40 orip ore oumara, tururmoi, etwairnuk,
kiro plaua noroianik, mup näwäu sareäu.”

Jisas nukas roasiret ämän awaraun ko totok ämän pakas karar awareäu.
(Mak 4:33-34)

34 Kiro ämän sosop Jisas nukas roasiret totok
ämän pakas awareäu, ko kar ämän amop äiäu
wa, ko totok ämän pakas karar awareäu.
35 Ko kiro totok ämän areäu kiro Anut nukan
ämän roianik, areawon ro nukas ämän roasiret
awariäwon, kiro ämän rusapai epar peu. Kos
keser jer wewon, 'Is totok ämän pakas roasiret
ämän awareäim. Ämän omnokou ate mowon ses
opok pote rusapai ämäi rawon is ak awarom.'
Buk Song 78:2

Jisas nukas amurik aru nukan totok ämän onoktapau kon tamareäu roat awarowon.

36 Jisas ko roat sosop utwareanik, ko owa
tonowon, kon tamareäu roat akas peanik, keser
aurin, "Na ik kiro amurik uku aru woia tu pewon
nukan totok ämän onoktapau aikam."
37 Jisas nukas ätäi keser awarowon, "Ro o uku
eposek weäwon, kiro Ro Nukan Mokoi.
38 Woi kiro okoro omnokou, o uku eposek kiro
Anut nukas kamwareäu roasiret, amurik aru
kiro ak Satan nukan roasiret.
39 Amurik uku aru woia kurewon ro, kiro
iken iwäinok, Satan. Woian o uku owaun ses
iken Anut nuka ätäi koi roasiret wasarewarai, o
owaun roat kiro Anut nukan sarau eitek.
40 Keseria, amurik aru sisikäianik, ep opok
makaiei, tawa Anut nukas wasarewaraun ses
opok, okoro omnokou opok keseriar keseraiei.
41 Ro Nukan Mokoi nukas kon sarau eitek
äsimwaronuk, koia, akas Anut nukan roasiret
kamuk opok karauk roasiret onok aru maun

äiein pak, karauk roat erek onok aru miäi pak erekapu oikurwarai. *Sefanaia 1:3*

42 Kiro roasiret ak ep näwäu jerera, uru
känkurwaraiei, ak ep uru ne waianik, akan
aiakpanak kartitir rawaiei.
43 Kiro ses opok, Anut akan momonaka nukas
roasiret kamwaraun onok amop penuk, roasiret
woiaka epar moin ak san nukan arou senekus
merek kurwarai. Roasiret ak raiaka orip, kiro
ämän roianik, onoktapau äpu maiei." *Daniel 12:3*

Jisas nukas kar totok ämän keser äiewon, kar ros bokis aiauk orip omnokou uruan owon.

44 Jisas nukas keser äiewon, "Omnokoukan
roasiret ak Anut nukan roasiret saräun kiro
kesek, kar ros kon aiauk sosop bokis uru mianik,
kon woia ämäi mowon. Kiro ro nuka meienuk,
kar ros kiro bokis aiauk orip aparianik, kos pak
ätäi ämäi mowon. Ko nepipirmara, kon osap
erekapu karauk roat aronuk, kau mona, kos pak
kiro aiauk oianik, pote kiro woi kau mowon.
Kesermara, kiro aiauk bokis uru rawon, kon
sarewon."

Kar ro ko karoroi sosop kau miäwon totok ämän.

45 Jisas nukas ätäi äiewon, "Anut nukas
roasiret kamwareäu onok kar kiro kesek. Kar
ro ko karoroi eposek eposek aiauk näwäus kau
maun itane ari rawon.
46 Ko kar karoroi eposek senes aparianik, ko
ätäi pote kon osap erekapu karauk roat aronuk,
kau mona, kos pak kiro aiauk oumara, pote

kiro karoroi eposek kau mowon. Keseria, kiro karoroi kon senes sarewon.”

Was oiäin jo nukan totok ämän.

47 Jisas nukas ätäiar äiewon, “Anut nukas roasiret kamwareäu kon onok kar kiro kesek. Karauk was oiäin roat akas was owaun jo an unik näwäu opok kureanik, was sosop aru pak näu pak sepuk oin.

48 Was sosopus jo ok penuk, ak kiro jo was orip ate reurna, kasakup kounuk, ak taneanik, was wasarewaroin. Was eposek akan maro opok mokurein, was aru oi käkänkurein.

49-50 Kiro totok ämän kon onok kesek, Anut nukas ätäi koi roasiret wasarewaraun ses opok, kon sarau eitek akas Satan nukan roasiret ak Anut nukan roasiret pak erek turur rain pakan wasare imwareanik, ep näwäu orip orip jere raiäu opok pote ep unik uru kurewarna, ak akan aiakpanak kartitirianik, wai rawaiei.”

Meteran ämän pak rusapaian ämän awau pak.

51 Jisas nukas kon tamareäu roat totwarowon, “Ak kiro ämän onoktapau ak äpu ra?” Akas ätäi ko aurin, “Io, ik äpu.”

52 Jisas nukas keser awarowon, “Kiro ämän kon onoktapau kesek. Sintore ämän tamareäu ro ko Anut nukan kamwaraun onok äpu momara, ko isan tamareäim ro saräun, ko toneanik, kiro owan osap meteran pak awau pak oi koiäu.”

Nasaret menan roasiret akas Jisas sumkäinein.
(Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)

53 Jisas ko kiro totok ämän awareanik, kiro
mena ute manowon.
54 Keseria, ko nukan mus mena ätäi po-
towon. Ko roasiret akan tururiäi owa tone
Anut nukan ämän marowon. Roasiret akas kon
ämän roianik, karkairin. Keseria, akas keser
äiein, "Kiro ro ronkat eposek pak karauk onok
erapakan owon?
55 Ko kurur atap atap maun sakau erapakan
owon? Ko ou miäwon ro nukan mokoi wa ra?
Maria kiro kon anak ra? Jems, Josep, Saimon,
Judas kiro kon awakut ra?
56 Kon äpiaukut okoro opok rai ra? Ko kiro
onok erapakan owon?"
57 Ak keser areanik, Jisas sumkäinein. Ke-
serna, Jisas nukas keser awarowon, "Karauk
mena Anut nukan ämän roianik, areawon ro, ko
enip jou orip, roasiret akas akan woiakas konun
epar miäi, utianik, nukan mena enip jou wäpik,
okon, kon roasiret pak kon tupsiu pak akas ko
sumkäinein."
58 Kiro pakan roasiret akan woiaka epar mau
wa, okon, ko kiro mena karauk kurur sosop ätär
marau wa.

14

An jomareäwon ro, Jon ko meiewon.

1-12 Kiro ses opok, Herot ko Galili provins
kameäwon ro näwäu king. Meter Herot nukas
kon amak Filip nukan wau Herodias senri owon.
Kesernuk, an jomareäwon ro, Jon nukas Herot
keser auruwon, "Na nan amunan asir Herodias
oumon. Kiro na sintore ämän espäumon!" Jon

nukas keser aurnuk, Herot ko Jon wäun ronkatewon, utianik, ko Juda roasiret akas Jon Anut nukan ämän roianik, areawon ro äiäin. Keseria, Herot ko ak rauna, apwareanik, iminewarowon. Iminemara, ko karauk roat awaronuk, poteanik, Jon sakateanik, ipou muris sisikäimana, karapus owa kurein.

Herot nukan anakus an jowon omre tararmana, roasiret sosop tururmoi, kiro omre jou me rain. Kiro omre opok, Herodias nukan asinak ko roasiret amiakap pe kare rawon. Kesernuk, Herot ko kiro asinak makun aparianik, kon wou näu sarewon. Ko kiro asinak makun pak paip mia, kos keser auruwon, "Is epar senes aisom, na owo osap owaun is airota, isas na erekapu isam."

Kiro asinakus kon anak totormara, ko anakun ronkat oianik, ätäi koi Herot keser auruwon, "Na an jomareäwon ro, Jon nukan pou patirnam, kon tapau wou kar maro opok mia, oi koi iram."

Kiro asinak nukas Herot keser aurnuk, ko roianik, ko wou usu sarewon. Utianik, roasiret ko pak tane o je rain akan amiakap kiro asinak pak paip momara, epar äiewon ämän ronkatemara, ko utau senek wa. Keseria, ko kiro asinakun ämän tainoria, kon sarau ro auruwon, "Na pote, Jon nukan pou patir." Kon sarau ro kar keser aurnuk, ko pote Jon karapus owa rawon pakan pou patirwon. Jon nukan tapau wou kar maro opok mianik, oi koumoi, kiro asinak nurunuk, kos pak oi pote kon anak nuruwon. Jon kon tamareäwon roat akas kon enipsau karar oianik, pote up kurein.

Rai rai, Herot nukas Jisas nukan sarau mowon ämän roumara, kos kon sarau roat keser awarowon, “Kiro an jomareäwon ro, Jon ko meiewon ätäi up uruas ätäi siräi pewon, okon, ko kiro kurur atap atap maun sakau orip.”

Jisas nukas roat 5,000 orip o arowon.
(Mak 6:30-44; Luk 9:10-17; Jon 6:1-13)

13 Jisas ko Jon meiewon ämän roianik, ko ous oumara, kiro mena utomoi, nukarar ro wäpik mena om puru opok manowon. Kesernuk, roasiret ak Jisas manowon ämän roianik, akan mena utomoi, apu pakas ak ko tainori potoin.
14 Jisas ko kasakup pote sumomara, ous opokas neanik, roasiret sosop rain apwareanik, ko aka-nun wouti momara, karauk roasiret sip orip jekwarowon.
15 Jisas nukan tamareäu roat akas iukärir o jaun ses opok ko pe keser aurin, “Om iru okoro ro wäpik mena raum. Na roasiret äsimwarota, akan mena mena atap atap pote o kau momoi, jaurai.”
16 Keser aurna, Jisas nukas ätäi kon ämän tamareäu roat keser awarowon, “Kiro roasiret ak owose manaiei? Akasar o jaun araiei.”
17 Akas ätäi ko keser aurin, “Ik o sosop oi kowau wa. bret 5 orip pak was oiroror pak oi koumun rau.”
18 Jisas nukas kon ämän tamareäu roat awarowon, “Kiro o oi koi is irowe.”
19 Ko roasiret awaronuk, ak amurik opok tane rauna, kos kiro bret 5 orip pak was oiroror pak oianik, omar oik eisane aparmara, Anut ‘pere’ auruwon. Ko kiro bret pärärmara, kon

tamareäu roat aronuk, akas pak oianik, roasiret arona, jein.
20 Roasiret erekapu ak kiro o jeanik, nokomaka pewon. Kiro o autau raunuk, Jisas nukan tamareäu roat akas basket 12 orip oianik, joke mona, kiro basket erekapu ok pewon.
21 O jein roat 5,000 orip, asiret mokoit pak ak o jein ninarewarau wa.

Jisas ko Galili An Unik oikas ariewon.
(Mak 6:45-52; Jon 6:15-21)

22 Keseria, Jisas nukas kon tamareäu roat awaronuk, "Ak ous oik tonea, Galili An Unik karaima amke potaiei." Awaromara, nuka roasiret äsimwaronuk, akan mena mena man-aiei rai awarowon.
23-24 Ko roasiret äsimwaronuk, manona, ko nukarar omtapau oik tonea, Anut auri rawon. Iukärir, omiri kounuk kounuk, Jisas nukarar kiro pakar raunuk raunuk, kiro ous kon tamareäu roat akas oi potoin ko an unik näu kamuk opok potonuk, urir näwäu peanik, kiro ous atonuk anas kiro ous kururur maurwon.
25 Tapera, om teine kounuk kounuk, 3 klok pote 6 klok opok senek, Jisas ko ätäi kon tamareäu roat rain opok an unik oikas ari ari kowon.
26 Kon tamareäu roat akas ko an atat kounuk, aparianik, ak sakau iminein. Keser äiein, "Kiro kar op!" Äianik, ak sakau imineanik, aru piorin.
27 Kurte Jisas nukas awarowon, "Ak sakau rawe. Okoro isaka. Ak wa iminäu!"
28 Pita nukas ätäi keser auruwon, "Näwäu, kiro epar na raroi, is airota, an oikas na raum opok potam."

29 Jisas nukas ätäi auruwon, “Io, na koi!” Keser
aurnuk, Pita ko ous oikas pitir nomara, an oikas
Jisas rawon opok potowon.
30 Kesernuk, Pita ko urir näwäu nukas an unik
uru kururur maurnuk, aparianik, ko sakau näu
imineanik, urwewon, “Näwäu, na is sareir!”
31 Jisas nukas kon ipou kurte ateanik, keser
auruwon, “Nan won epar momon kiro eteinak
senes. Na owon ronkat oirori oumon?”
32 Jisas ko Pita ori ätäi pote ous opok tonosa,
urir utowon.
33 Jisas nukan tamareäu roat ak ous uru rain
ak kon enip rororin. Ak keser äiein, “Epar senes,
na Anut nukan Mokoi.”

Jisas ko Genesaret omnokou opok sip roasiret sosop jekwarowon.
(Mak 6:53-56)

34 Jisas kon tamareäu roat pak ak Galili
An Unik kure poteanik, Genesaret omnokou
kasakup potoin.
35 Kiro pakan roasiret ak äpu moin kiro Jisas
kou. Kesermana, akas ämän surna, kiro om-
nokou pakan roasiret karauk roasiret sip orip
Jisas siakup imware koin.
36 Karauk roasiret akas Jisas keser sakau aurin,
“Na kiro sip roasiret utwarota, akas koi nan omjo
peteu ataiei.” Keseria, sip roasiret akan ipiakas
Jisas nukan omjo atianik, ak erekapu näu sarein.

15

Askanai akan sintore ämän.

1 Karauk Parisi roat pak sintore ämän tamareäi
roat pak ak Jerusalem menas koianik, Jisas keser
totorin,
2 “Owon nan tamareäum roat akas iken
askanai akan sintore ämän wa tainoriäi? Ak o
jauri akan ipiak an wa kosoriäi.”
3 Jisas nukas owon Anut nukan ämän wa
tainoriäi, ak akan askanai akan onok karar
tainoriäi?
4 Anut nukas äiewon, ‘Na nan momon aninan
ämän tainor.’ Ko ätäi äiewon, ‘Inok ro ko
kon momok anak jeimarai, karauk roat akas ko
wena, meiäi.’ *Kisim Bek 20:12,17*
5 Utianik, ak keser ämän miäi, ‘Inok ro ko
osap orip kon momok anak ori sarwataun itok.
Utianik, ko au awateäu. “Is kiro osap Anut
nuraun karar sare momin rau. Keseria, is au
sarwatau senek wa.” ’
6 Ak Parisi roat keser äiäi, ‘Kiro itok, ko kon
momok anak wa saräi.’ Kiro onokus ak Anut
nukan ämän tonoi mianik, akan askanain ämän
karar epar tainoriäi.
7 Ak sätäiäin roat! Anut nukan ämän roianik,
areawon ro Aisaia nukas ak mesin epar äiewon.
Ko keser jer wewon,
8 ‘Anut nukas äiewon,
“Kiro roasiret akas erar oiaksaus isan enim
rororiäi, utianik, akan woiakas isanun
meiäu wa. Ak isan ämän awareäim ak
jekur wa tainoriäi.
9 Ak kar ron sintore ämän tainoria, ak keser äiäi
kiro Anut nukan ämän. Ak sät ämän tainorianik,
ak isan enim erar rororiäi!” ’ ” *Aisaia 29:13*

Osap atap atap kis roat ukun kurwareäwon.
(Mak 7:14-23)

10 Jisas nukas roasiret sosop urwarnuk, ko
siakup kouna, keser awarowon, “Ak okoro ämän
awaram roinai, jekur äpu maiei!
11 Kar ro ko o jeäu kis Anut nukan amukup
ukun wa kureäu. Ronkat aru wou uru rau
siräienuk, kon oksaus äiäu kis epar ko ukun
kureäu.”
12 Kiro ses opok kon tamareäu roat akas ko
siakup koianik, keser aurin, “Na kiro ämän
aremon mesin Parisi roat ak kiro ämän roianik,
akan woiaka aru moin, na kiro äpu ra?”
13 Jisas nukas ätäi kon tamareäu roat
awarowon, “Isan Moni ko omar oik rau, ko
woi orip. O uku nuka ipous wäu wa, kiro
erekapu akan kinip orip siräi kuräi.
14 Ak kiro utwarona, rawe, kiro roat ak amiak
utup, ak kar jaunakat amiak utup apu ätär
marau senek wa. Kar ro amuk utup kos kar
amuk utup jauk apu ätär murim rai, au jauk ori
erek erek owateanik, up uru naieir.”
15 Keser äienuk, Pita nukas Jisas keser auru-
won, “Na kiro totok ämän onoktapau ik aikota,
rowam.”
16 Jisas nukas awarowon, “Is ak ämän sosop
ätär maromin sinuk, akan ronkat eposek senes
saräu wa.
17 Ak kiro onok äpu wa ra? Owo o jeäi
kiro pimur uru ne raiäu, kiro ätäi pimur uruas
koianik, neäu.
18 Utianik, ronkat aru woiaka uru raiäu
siräienuk, oiaksau opokas peäu, kiro ronkatis
karar roasiret epar ukun kurwareäu.
19 Woiaka uruas roasiret ak kiro ronkat aru
keser oiäi: Ak roasiret akwarona, meiäun

ronkateäi, ak ro oin asiret aru maraun ronkateäi, ak karauk memes onok maun ronkateäi, ak osap päu owaun ronkateäi, ak osap aparianik, meswareäu, ak ämän sät äiäun pak, roasiret enmakap ämän maun pak ronkateäi.

20 Kiro onok aru kis roasiret ukun kurwareäu. Utianik, ak ipiak an kosorau wa, o jeäin kis roasiret Anut nukan amuk opok ukun wa kurwareäu."

Kenan asir kar ko Jisas mesin wou epar mowon.
(Mak 7:24-30)

21 Jisas ko kiro mena utomoi, kar omsau Taia näu mena pak Saidon näu mena kamuk opok potowon.

22 Kar Kenan asir ko kiro mena raiäwon, ko pemara, Jisas auruwon, "Näu ro, na Devit nukan Mokoi, na isanun wonti moinam, is sareir! Isan asinak osou aru nukas erekapu aru mowon rau."

23 Utianik, Jisas nukas kiro asir ätäi kar ämän aurau wa. Kon tamareäu roat akas ko siakup peanik, keser aurin, "Kiro asir ko ik tainoike koi rai, ur orip koura, okon, na ko äsimorta, ätäi manai!"

24 Keserna, kos ätäi awarowon, "Israel roasiret ak sipsip senek kamwaraun ro wäpik. Isan moni nukas kiro Israel roasiret akanun karar is äsimoirnuk, kamwaraun koimin."

25 Keser awaronuk, kiro asir ko Jisas siakupai pemara, ate waianik, keser auruwon, "Näu ro, na is sareir."

26 Jisas nukas ätäi keser auruwon, "Ik mokoit akan o oianik, enat wa kure mareäum. Kiro onok aru."

27 Kesernuk, kiro asires Jisas keser auruwon,
“Näu ro, kiro epar äiem, utianik, enat ak akan
momonakat patan opok o jena, karauk o usip
omnokou opok nonuk, akan enat akas kiro o usip
jeäi.” *Buk Song 62:12*
28 Kesernuk, Jisas nukas kiro asir auruwon,
“Asir, nan won epar momon kiro näwäu senes!
Nan owo onok is na sareisaun airom, kiro
sareisam.” Jisas ko kiro asir keser aurnukar, kiro
asiren asinak ko ätäi eposek sarewon.

Jisas nukas roasiret sosop sip aru atap atap orip jekwarowon.

29 Jisas ko kiro mena utomoi, Galili An Unik
kasakup potowon. Ko kar omtapau opok
toneanik, tane rawon.
30 Karauk roasiret akas karauk roasiret sosop,
amiak utup roat, isoraka aru roat, pak oiaka
utup roat pak, karauk sip roat pak ak Jisas nuka
siakup imware koi maroin. Kos kiro roasiret sip
orip erekapu jekwarowon.
31 Kesernuk, ak ko kiro onok keserwon apari-
anik, ak ronkat sosop oin. Oiaka utup roat ak
ätäi eposek arein, isiaka mämäinewon roat ak
ätäi tuku sarein, amiaka utup roat ak amareanik,
osap aparin, wa ariain isorak aru roat ak ätäi
ariein, karauk roat ak sip atap atap orip ak
eposek sarein. Kesernuk, kiro roasiret akas
Israel akan Anut enip rororin.

Jisas nukas roat 4,000 orip o arowon.
(Mak 8:1-10)

32 Jisas nukas kon tamareäu roat ur warnuk,
kouna, keser awarowon, “Is okoro roasiret ak

omre 3 orip o wäpik ik pak erek erar rain
apwareanik, woiokti mou. Ak apu opok pote
sous meiäiei. Keseria, is erar akan mena
äsimwaroita, manau senek wa."
33 Kon tamareäu roat akas ätäi keser aurin,
"Ik okoro ro wäpik mena raum, okoro roasiret
sosop, ik o erapakan oianik, roasiret arota,
jaiei?"
34 Jisas nukas ätäi awarowon, "Ak bret esap
esap rau?" Akas ätäi aurin, "Ik o sosop oi kowau
wa, bret 7 orip pak karauk was eteinanak pak
rau."
35 Keserna, Jisas nukas ätäi roasiret omkapai
tanewe räi awaronuk, ak tanein.
36 Kos bret 7 orip pak was pak oianik, Anut
'pere' auruwon. Keserianik, kon tamareäu roat
aronuk, akas pak kiro roasiret arona, jein.
37 Roasiret ak kiro o jeanik, erekapu nokomaka
pewon. Karauk o autau utoin Jisas nukan
tamareäu roat akas basket 7 orip oianik, kiro o
jein autau joke mona, ok pewon.
38 O jein roat ak 4,000 orip, utianik, asiret
mokoit pak ak ninarewarau wa.
39 Keseria, Jisas nukas kiro roasiret
äsimwaronuk, akan mena mane kurena, ko ous
oik toneanik, Magadan omnokou opok potowon.

16

Parisi pak Sadusi roat pak akas Jisas nukas kar kurur monuk, aparaun rai totorin.

1 Karauk Parisi pak Sadusi roat pak akas Jisas
ate aparaun koin. Keseria, ak Jisas aurin, "Na

kar kurur ätär muk. Keserta, ik äpu mam, na
Anut omar oik rau nukasar kiro sakau isiäu.” [
2 Utianik Jisas nukas ätäi keser awarowon,
“Ak iukärir san nomara, omar osou sarenuk,
aparianik, ak keser äiäi, ‘Ariwa omre eposek.’
3 Tapera ak omar osou pak mokup pak apari-
anik, keser äiäi, ‘Om nai.’ äiäi. Ak omar aparia,
kiro onok ak epar äpu miäi. Utianik, owo onok
rusapai peu, ak kiro onoktapau äpu wa.]
4 Ak roasiret aru, ak Anut nukan onok eposek
wa tainoriäi! Akas is kar kurur moita, aparaun
totoiroi ra? Utianik, is ak kiro kurur wa ätär
maram! Jona nukan kurur karar ätär maroita,
kiro epar ak aparaiei.”

Keser awareanik, Jisas ko utware manowon.

Jisas nukas Parisi pak Sadusi pak akan onok bret makona, noroiäwon marasin enip jis senek äiewon.
(Mak 8:14-21)

5 Jisas nukan tamareäu roat ak rakuswarnuk,
karauk bret owau wa, ak erar Galili An Unik
kureanik, karaima potoin.
6 Jisas nukas kon tamareäu roat keser
awarowon, “Ak Parisi pak Sadusi roat pak
akan bret makona, noroiäwon marasin enip jis
jekur aparaiei.”
7 Aka aka keser areanik, äiein, “Ik bret oi
kowau wa, okon, ko kiro ämän aikou.”
8 Jisas ko akan ämän are rain äpu momara, kos
keser totwarowon, “Ak owon keser arerai? ‘Ik
bret oi kowau wa.’ Akan woiaka epar moin kiro
eteinak!

9 Utianik, ak ronkat eposek wäpik ra? Is bret
5 orip oumoi, pärärianik roat 5,000 orip aroita,
jein, ak kiro ronkatäu wa ra? Ak basket esap
esap oianik, bret autau joke mona, ok pewon?
10-11 Kar ses opok, is bret 7 orip oianik, roat
4,000 orip aroita, jein ak kiro ronkat oin ra? Ak
basket esap esap oianik, bret autau oi joke mona,
ok pewon? Owon ak kiro ronkatäu utoi? Rusapai
is ak bret mesin awarau wa. Is ak Parisi pak
Sadusi roat pak akan jis kiro jekur aparaun rai
is ak awarom!”
12 Kesernuk, kon tamareäu roat ak ätäi äpu
moin. Jisas ko bret makona, noroiäwon marasin
enip jis kinun awarau wa, utianik, ko ak Parisi
pak Sadusi roat pak akan ämän tamareäi jekur
wasarewaraun rai awarowon.

Pita nukas Jisas nukan enip amop mowon.
(Mak 8:27-30; Luk 9:18-21)

13 Jisas kon tamareäu roat pak ak Sisaria-
Filipai provins opok poteanik, kon tamareäu
roat keser totwarowon, “Roasiret akas Ro Nukan
Mokoi inok äiäi?”
14 Ak ätäi aurin, “Karauk roasiret akas keser
äiäi, ‘Ko an jomareäwon ro, Jon.’ Karauk
roasiret akas keser äiäi, ‘Ko Elaija.’ Karauk
roasiret akas äiäi, ‘Ko Jeremaia ra, ara, ko Anut
nukan ämän roianik, areawon ro kar rä.’ ”
15 Keser aurna, Jisas nukas kon tamareäu roat
awarowon, “Akasar is inok äiäi?”
16 Saimon-Pita nukas ätäi auruwon, “Na Krais,
na Anut ko awau orip orip raiäu nukan mokoi.”
17 Jisas nukas Saimon ätäi keser auruwon,
“Saimon, Jona nukan mokoi, na nepipir! Kar

omnokoupaian ros kiro ämän na aisau wa,
utianik, nan ämän kiro isan moni omar oik rau
kosar na ätär musowon.
18 Keseria, is na aisom, na Pita, aitapau senek.
is isan roasiret kiro aitapau oik turur maram,
utianik, meiäun onokus kiro roasiret wa aru
marai.
19 Is nan enmat näwäu isom. Nas roasiret
wasarewarea, kar ro keser auram, ‘Na kiro onok
keseraun itok.’ Na kar ro keser auram, ‘Na kiro
onok wa keserau.’ Inok roasir na omnokou opok
auram, ‘Na kiro onok wa keserau,’ Anut nukas
nais omar oik keseriar aurai. Inok roasir nas
omnokou opok auram, ‘Na kiro onok keseraun
itok.’ Anut nukas nais omar oik keseriar aurai.”
20 Keseria, Jisas nukas kon tamareäu roat ämän
keser awarowon, “Ak karauk roasiret ko Krais ak
keser wa awarau.”

Jisas nuka meieanik, ätäi siräiaun ämän kon tamareäu roat marowon.
(Mak 8:31–9:1; Luk 9:22-27)

21 Kiro ses opok, Jisas nukas kon tamareäu roat
amop ämän marowon, “Is Jerusalem mena po-
toita, kiro pakan roat näunäu pak, Anut kamuk
raiäi roat näunäu pak, sintore ämän tamareäi
roat pak akas is tätäi näwäu iraiei. Is tätäi
näwäu irianik, akas iworona, meiäm, utianik,
omre 3 opok, is ätäi siräiam.”
22 Pita nukas Jisas ämäi ämäi kasakup keraun
imäi manowon. Pita nukas kermara, keser
auruwon, “Wa senes! Kiro onok na opok wa
päi!”
23 Kesernuk, Jisas nukas ätäi piritirianik, Pita
keser auruwon, “Satan, na is mekesirap man! Na

isan ami pe wa sor rau, is apu anaraurim opok.
Na roat akan ronkat karar tainoriäum, na Anut
nukan ronkat eposek wa tainoriäum.”
24 Ko Pita keser aurianik, ko kon tamareäu
roat awarowon, “Inok ro is tainoire päun, ko
nukanun wa ronkatäi, ko kon am äpäs nukasar
ämäianik, is tainorai.
25 Inok ro ko kon totok awau rawaun
ronkateäu kiro kon totok aru mai. Utianik, inok
ro kon totok isanun meiäi, kiro ro kon totok orip
orip jekur eposek rawai. Ko eposek rawaun apu
itanai.
26 Kar ro omnokoupaian osap erekapu oumara,
ko meiäi. Kiro osapus nukan totok awau rawaun
owose saräi? Ko owo osap oianik, ätäi nukan
totok awau rawaun kau mai? Wa, ko ätäi
nukasar nukan totok kau mau senek wa.
27 Utianik, Ro Nukan Mokoi kon momokun
arou pak, kon sarau eitek raut pak erek koianik,
roasiret wasarewarai. Inok roasiret ak onok
eposek miäin, ko osap eposek arai. Inok roasiret
ak onok aru miäin, ko osap wa arai. Ko roasiret
erekapu wasarewarai.
28 Is ak epar senes awarom, karauk roat ak
okoro omnokou opok rai, karauk wa meiäiei,
utianik, ak rauna raunar, Ro Nukan Mokoi
kamwareäwon ro näwäu senek kounuk, ak
aparaiei.”

17

Jisas nukan enipsau atap pirirmara, pewon.

1 Omre 6 orip utia, Jisas nukas Pita, Jems, kon
amak Jon pak ak karar kos imwaromara, kar
omtapau rumukäu oik tonoin.

2 Ak akan amiak opok, Jisas nukan enipsau
pirirmara, atap pewon aparin. Kon neputapau
san amuk senek aparin, kon omjo nais san nukan
merek senek.
3 Kesernuk, ak Moses, Elaija ori au peanik, Jisas
pak are rairin apwatoin.
4 Keseria, Pita nukas Jisas keser auruwon,
"Näwäu, ik okoro opok rawaun eposek! Na äuta,
is okoro opok akan jan ou 3 orip mam, kar nan,
kar Moses nukan, kar Elaija nukan."

5 Ko keser arenuk arenuk, kar iou ärneu senes
koi kurururwaronuk, Anut nukas kar ämän kiro
iou uruas keser arewon, "Kiro mokoi epar isan
senes, is konun isan woias meieäim, is kon onok
aparianik, isan woi näu sareäu. Ak kon ämän
rowaiei!"
6 Kiro ses opok, Jisas nukan tamareäu roat akas
kiro pätu roianik, ak sakau imineanik, om tonoi
rain.
7 Keserna, Jisas ak siarakap pemara, atware-
anik, kos keser awarowon, "Ak siräwe. Ak wa
iminäu!"
8 Kesernuk, ak siräianik, akan amiakas aparin,
ak kar ro aparau wa, Jisas karar rawon aparin.

9 Jisas kon tamareäu roat pak omtapau ute
ne ne rai, ko ak keser ämän awarowon, "Ak
okoro onok ak amiakap pewon aparin ak pote
kar roasir wa aurau, utianik, Ro Nukan Mokoi
meiemara, ätäi up uruas siräienuk, kiro ses opok
ak owo onok aparin kiro epar roasiret awaraiei."

10 Utianik, Jisas nukan tamareäu roat akas ko
keser totorin, "Sintore ämän tamareäi roat akas
owon Elaija ko amke kowai äiäi?"

11 Jisas nukas ätäi keser awarowon, “Ak kiro
epar äiäi, Anut nukan ämänis keser äiewon,
Elaija ko amke koia, ko ätäi osap erekapu jekur
mai.
12 Utianik, is ak epar awarom, Elaija ko amke
kowon, roasiret ak ko jekur äpu mau wa, akas
akan ronkatis onok aru atap atap ko opok
keserin. Ak ko keser rain siar akan onok aru Ro
Nukan Mokoi opok kir keseraiei.”

13 Ko keser arenuk, kon tamareäu roat ak äpu
moin, ko an jomareäwon ro, Jon nuka mesin äieu
rai äiein.

Jisas nukas kar mokoi osou aru orip jekur mowon.
(Mak 9:14-29; Luk 9:37-43a)

14-15 Jisas kon tamareäu roat pak roasiret sosop
turur rain opok potona, kar ros Jisas siakup
peanik, uou sur wemara, äiewon, “Näwäu,
na isan mokoi mesin wonti moinam, ko jekur
muram! Ko sip arus ate kareäu. Ko kesernuk,
orip orip ep uru neäu. Kar muti an opok neäu.
16 Is ko nan tamareäum roat rawa imäi koimin,
utianik, akas ko jekurau senek wa.”

17 Jisas nukas roasiret kewareanik, awarowon,
“Ei, owon akan woiaka epar mau wa! Ak tapiaka
sakau miäi. Omre esap esap is ätäi ak pak
rawam? Omre esap esap is akanun ätäi woias
meiäm. Ak kiro mokoi is siarap imäi kowe.”
18 Ak kiro mokoi imäi kouna, Jisas nukas
kiro osou aru kiro mokoi opok rawon sakau
kernuk, kiro ses opokar osou aru kiro mokoi ute
manowon. Kiro mokoi ätäi eposek sarewon.

19 Ko kesernuk, Jisas nukan tamareäu roat akas
ämäi ämäi peanik, Jisas keser totorin, “Ik owo
onokun kiro osou aru oi kuräun senek itok wa?”
20 Jisas nukas ätäi awarowon, “Ak akan woiaka
epar moin kiro eteinak senes. Kesek, okon, ak
itok wa. Is ak epar awarom, akan woiaka epar
moin kiro am uku eteinak marmar senek, akas
okoro omtapau keser auraiei, ‘Na okoro pakas
siräinam, enro opok pot,’ keser aurna, ko potai.
Akan woiaka epar senes mia, ak owo sarau maun
kiro maiei.
21 [Utianik, kar apu pakaimas kiro osou aru
oikuräu senek wa. Anut aurmana, o utomoi, kiro
pakas karar epar keseraiei.”]

Jisas nuka meieanik, ätäi siräiäun ämän kon tamareäu roat ätäi awarowon.
(Mak 9:30-32; Luk 9:43b-45)

22 Kar ses opok, Jisas kon tamareäu roat pak
erek Galili potaun pote rai, kos keser awarowon,
“Karauk roat akas Ro Nukan Mokoi sakateanik,
karauk roat akan ipiaka opok maiei.
23 Kiro roat akas ko wena, meiäi. Keserna,
omre 3 opok ko ätäi up uruas siräiai.” Kon
tamareäu roat ak kiro ämän roianik, akan
woiaka usu senes sarein.

Jisas nukas Anut osap nuriäi owa aiauk miäin ämän awarowon.

24 Kiro ses opok Jisas kon tamareäu roat pak
Kapaneam mena potona, Anut osap nuriäi owa
takis aiauk oiäin roat akas koi Pita totorin, “Akan
ämän tamareäwon ro ko takis aiauk tup owa
miäu ra?”

25 Pita nukas äiewon, “Io, ko miäu.” Keseria,
Pita ko owa tononuk, Jisas nukas amke ko to-
torwon, “Saimon nan ronkat owo senek? Okoro
omsau kamwareäin roat näunäu akas inok roat
pakan takis aiauk owaiei? Akan omsau pakan
roat ra, karauk omsau pakan roat?”
26 Keser aurnuk, Pita nukas ätäi Jisas auruwon,
“Kar omsau pakan roat akas aiauk maiei!” Jisas
nukas ätäi ko keser auruwon, “Keseria, okoro
omsau pakan roat ak takis aiauk wa maiei, ak
erar rawaiei.
27 Utianik, ik kiro roat pak wa ketäiäm. Ke-
seria, na nan huk oinam, pote an unik opok huk
kureinam, was amke owam. Kiro was kon au uru
kar aiauk rau paraine apari owam. Kiro itok, nas
kiro aiauk oi pote tup owa arota, kiro aiauk iwen
erek karar.”

18

Inok ro näwäu senes ko Anut nukan roasiret kamuk opok rau?

1 Kar omre opok, Jisas nukan tamareäu roat
akas, ko rawa koianik, ak keser totorin. “Inok
ro näwäu senes ko Anut nukan roasiret kamuk
opok rau?”
2 Keseria, Jisas nukas kar mokoi eteinak aura
kounuk, kiro mokoi roat amiakap kamuk tai
momara, awarowon,
3 “Is ak epar senes awarom. Utianik, ak
akan woiaka ätäi piririanik, okoro mokoinakut
senek saräu wa, kiro ak Anut nukan roasiret wa
saräiei.
4 Inok ro nukasar kon enip wa rororai, ätäi
okoro mokoinak senek saräi, kiro ro epar kos

karauk roat itimwareanik, Anut nukan amuk opok ro näwäu saräi.
5 Inok ros isanun ronkatemara, ko kar mokoi okoro mokoinak senek imäianik, jekur kameäu, kiro ko is imäiriäu.”

Onok arus woiaka epar miäin roasiret aru mareäu.
(Mak 9:42-48; Luk 17:1-2)

6 Jisas nukas ätäi awarowon, “Kar mokoinak is mesin kon wou epar mowon kar ros ko onok aru ätär muronuk raroi, kiro onok aru senes. Karauk roat akas aiauk usuäu oianik, kiro ron pou opok muris pararar mianik, an unik uru känkurena, nai, kiro itok, kiro usu eteinak. Warnuk, tawa omar oik, ko usu näwäu senes owai.
7 Wopur senes, karauk omnokou pakan roat akas onok aru mianik, kiro onokus karauk roasiret eposek akan woiaka epar moin utiäi. Kiro onok aru epar peäu, utianik, kiro ro kiro onok aru miäu, wopur, ko tawa usu näwäu senes owai.
8 Utianik, nan ipon ra ison ra, kis onok aru maun reusona rai, nan kiro ipon ra ison ra patirnam, känkuram, kiro itok. Na orip orip eposek awau rawam. Na kiro wa keserta rai, na kiro ipon oirori ra, ison oirori orip pak erekapu ep wa koseriäu uru kureisaiei.
9 Utianik, nan amunauk kararas onok aru maun reusonuk rai, kiro amunauk kiro etkoi kuräm amunauk karar kiro itok. Na orip orip awau rawam. Na kiro keserta rai, na kiro amunauk oirori orip pak erekapu ep orip orip jeräu mena kureisaiei.”

Jisas nukas kar sipsip ämäiwon kon totok ämän mowon.
(Luk 15:3-7)

10 Jisas nukas ätäiar awarowon, “Ak jekur rowe, ak keser wa ronkatäu okoro mokoit ak erar mokoinakut rai wa äiäu. Wa! Is ak epar awarom, omar oik akan kamwareäwon sarau eitek rai, ak orip orip isan Moni omar oik rau kon amuk opok tai raiäi.
11 [Kiro owon, Ro Nukan Mokoi ko roasiret wasarein ätäi imwaraun kowon.]
12 Kar ro kon sipsip 100 orip, utianik, ko kon sipsip karar ämäienuk, akan ronkat owosäiei? Ko wa itanäi ra? Wa. Ko karauk sipsip 99 orip omtapau opok utwaronuk, amurik je rauna rauna, ko kar sipsip ämäiewon pote itanäi.
13 Is ak epar senes awarom, kiro ro ko pote kiro sipsip ämäiewon itane aparmoi, ko wou näu sareanik, nepipirwon. Ko karauk 99 sipsip akanun näwäu nepipirau wa, owon ak ämäiäu wa.
14 Kiro kon onok kesek akan Momonaka ko omar oik rawos okoro mokoit eteinanak utwaronuk, wa wasaräiei.”

Nan jaun onok aru na opok monuk, nas ätäi ko sareta, eposek rawaun ämän.

15 Jisas nukas ätäi awarowon, “Utianik, nan jaunas na opok onok aru monuk, nas ko siakup potea, kon onok aru mowon mesin auram. Utianik, aukararnak ämäi ämäi kiro keseraieir. Keserta, kos nan ämän rounuk rai, kiro itok nas nan jaun ätäi ki imäum.
16 Utianik, ko nan ämän rowau utonuk rai, na ro karar ra ro oirori imwateanik, ak ko pak

koi taneanik, kon wou ätäi piriraun auraieir.
Keseria, kiro ro oirories kon ämän tuku rai
aparaieir. *Lo 19:15*
17 Keserna, ko akan ämän rowau utonuk rai,
ak roasiret woiaka epar moin kiro ron onok aru
mowon kon ämän awarona, akas pak ko saräiei.
Utianik, ko roasiret akan ämän keseriar rowau
utonuk rai, ak ko keser auraiei, ‘Na won epar
mau wa ro senek, na takis oiäu ro senek, na ik
pak wa turur rawam.’ ”

Jisas nukas omnokoupaian karauk onok aru utia, karauk onok eposek ate rawaun ämän awarowon.

18 Jisas nukas ätäi äiewon, “Is ak epar senes
awarom, omnokou opok, inok roasir ak auraiei,
‘Na kiro onok wa keserau’ Anut nukas nais omar
oik keseriar aurai. Omnokou opok, inok roasir
ak auraiei, ‘Na kiro onok itok keser,’ Anut nukas
nais omar oik keseriar aurai.
19 Is ak ätäiar awarom, okoro onkapai kar
omre opok ro oirories awan woiaka karar mi-
anik, au ämän ateanik, owo osap owaun Anut
auraieir, isan Moni ko omar oik rau kos au kiro
osap atai.
20 Keseria, ro oirori ra 3 orip akas is mesin
ronkateanik, isan enip pakas ak turur raiäi, kiro
is ak pak rawam.”

Omsau kamwareäwon ro kon sarau ro nukan onok aru jäkäi murau wa.

21 Kiro ses opok Pita nukas Jisas siakup koianik,
keser totorwon, “Näwäu, utianik, isan jaias orip
orip is opok onok aru monuk, omre esap esap is
kon onok aru jäkäi muram? Omre 7 orip ra?”

22 Jisas nukas ätäi keser auruwon, “Is keser wa
aisom. Utianik, is 70 orip keserai kiro 7 orip na
aisom.
23 Ak rowe, Anut nukan kamwareäu onok kiro
senek: Kar ses opok kar omsau kamwareäwon ro
näwäus kon sarau roat akan aiauk amuk owaun
pote totwarowon.
24 Ko osap amuk owaun kiro onok kesernuk
kesernuk, kiro omre opokar karauk roat akas kar
ro, ko ro näwäu nukan aiauk sosop ten milion
owon imäianik, koin.
25 Kiro sarau ros kiro aiauk amuk ätäi nurau
senek wa. Kesernuk, kiro ro näwäu nukas ko
keser auruwon, ‘Is naka pak nan asik pak nan
mokoit pak erekapu is ak aiauk wa oiäin sarau
roat senek sare maroita, nan osap pak erekapu
karauk roat akas ak kau marona, is kiro aiauk
amuk ätäi kiro pakan irona, owam.’
26 Kiro sarau ros kamwareäwon ro näwäu ko
siakup pemara, wopur ämän keser auruwon, ‘Na
isanun wonti mo. Is nan aiauk oimin erekapu
ätäi na isam.’
27 Omsau kamwareäwon ro näwäu nukas kiro
ro mesin wouti momara, kos kiro ro keser
auruwon, ‘Na isan aiauk oumon kiro is ätäi wa
irau. Is kiro aiauk tamkäsirowon.’ Ko keser
aurnuk, kiro sarau ro ute manowon.
28 Utianik, kiro sarau ro ko ute maneanik,
apu opok kar sarau ro jauk kon aiauk amuk
eteinak owon tararmara, kos kon jauk pou ate
siermara, keser auruwon, ‘Na isan karauk aiauk
erar oumon ätäi amuk erekapu kurte iram.’
29 Kesernuk, kiro sarau jaukus omnokou opok
kurir ninomara, wopur ämän orip kiro sarau

jauk auruwon. ‘Na isanun wonti mota, is nan aiauk amuk ätäi isam.’
30 Utianik, kos kon sarau jaukun ämän rowau wa, kos kiro ro auruwon. ‘Utianik, na isan aiauk erar oumon ätäi irau wa, okon, is na karapus owa musam. Na isan aiauk kiro amuk ätäi iromata, epar na ute manam.’ Keser aurianik, ko kiro ro karapus owa kurewon.
31 Kesernuk, kon karauk sarau jaukut akas ak kiro onok aparianik, ak woiakati maronuk, akas akan kamwareäwon ro näwäu kiro ämän erekapu pote aurin.
32 Keseria, kamwareäwon ro nukas kon sarau ro aru urirawa, siakup kounuk, kos keser auruwon, ‘Na sarau ro aru senes. Na isan aiauk erar isota, oumon, nas is aiauk wäpik airota, is epar rai isan aiauk amuk na pakan ätäi owau wa.
33 Isas nanun woiti momin, nas nan sarau jaun mesin wonti mau utomon. Isas nanun kesermin senek, nas pak konun keserau utomon. Na onok aru mom.’
34 Keseria, kiro omsau kamwareäwon ro ko kasak penuk, kiro sarau ro karapus owa kuremara, ko sarau näwäu senes nurmoi, ko keser auruwon, ‘Na ätäi isan aiauk amuk erekapu iram.’ ”

35 Jisas nukas kiro ämän patarianik, ätäi keser awarowon, “Akan woiaka sakau monai, akan jaunakat akas onok aru moin erekapu jäkäi maraiei. Ak wa keserna rai, kiro omsau kamwareäwon ro nukas kon sarau ro keseru senek, kiro onok keseriar isan Moni ko omar oik rau kos nais ak erekapu, kiro onok kesewarai.”

19

Jisas nukas roasir ouratäiäis, ätäi utototäiäin ämän mowon.

1 Jisas nukas roasiret kiro ämän mare kure-
mara, ko Galili provins utia, Judia provins Jordan
An karaima rau opok potowon.
2 Potonuk, roasiret sosop sip orip ko tainori
potona, kos kiro opok karauk roasiret sip orip
jekwarowon.
3 Karauk Parisi roat akas Jisas ate aparaun
ko siakup koianik, keser totorin. "Iken sintore
ämänis äieu, kar asir onok aru mau wa, kon
komus kon ronkatis utaun itok ra, wa?"
4 Jisas nukas ätäi keser awarowon. "Ak Anut
nukan ämän kesek rau wa ninareäi ra? 'Amke
Anut nukas ro pak asir pak ate matowon.' *Stat 1:27*
5 'Kiro onokun, ro kon wau ori erekur atap
raianik, awan enmaksau karar tururaieir.' *Stat 2:24*
6 Keseria, kiro ro asir ori awan enmaksau atap
atap oirorоr rawau wa, utianik, awan enmaksau
karar senek sare rawai. Keserianik, Anut nukas
au karar enmaksau senek turur matowon, okon,
kar roasires ätäi wa inäi matau."
7 Kesernuk, Parisi roat akas Jisas keser aurin.
"Nan ämän epar maro, Moses nukan sintore
ämänis owon keser aikowon, kar ro kon asir
utonuk, manaun kar jer wemara, kon wau nurai,
kiro kesermara, epar kon wau utonuk, manai?
Ko owon keser äiewon?" *Lo 24:1-4*
8 Jisas nukas ätäi awarowon, "Moses nukas
akan woiaka sakau mona, apwareanik, roat
ak asiret owaroin, utwarona, manaun itok

awarowon. Utianik, meter ro asir pak atwate mowon ses opok, kiro onok kesek rawau wa.
9 Is ak epar awarom, inok ro kon wau sapum onok mau wa, kiro ros kon wau erar utomoi, ko kar asir owai, kiro ko nukasar kon asir utomoi, ko nukasar roasiret ouratäiäi sintore ämän espäiai."
10 Parisi roat ak manona, Jisas nukan tamareäu roat akas ko keser aurin, "Asir pak rawaun onok kesek, okon, iken ronkat roat ak asir wa owaiei erar rawaiei, kiro onok itok."
11 Keserna, Jisas nukas ätäi keser awarowon, "Kiro ämän roasiret erekapu tainorau senek wa. Utianik, Anut nukas karar karauk roasiret sakau maronuk, ak kiro ämän tainoriäi.
12 Ak rowe! Karauk roat ak asir wa oiäin, kon onoktapau kesek: karauk roat akan aninakat akas sip aru orip an jowaroin, okon, ak mokoi mau senek wa. Utianik, karauk roat akas karauk roat aru maroin, okon, ak asir owau senek wa. Karauk roat ak Anut nukan sarau oianik, ak asir wa oiäi. Owo ro ko okoro ämän roumoi, tainoraun ko tainoraura."

Jisas nukas mokoi eteinanakut jekur rawaun ämän arowon.
(Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)

13 Kiro ses opok, roasiret akas akan mokoinakut Jisas nukas akan tapiaka atomara, Anut nukas ak sakau araun rai auraun ko siakup imware koin. Utianik, kon tamareäu roat akas kiro roasiret kewaroin.
14 Keserna, Jisas nukas kon tamareäu roat awarowon, "Ak kiro mokoit utwarona, is siarap kowaiei. Ak wa tämarau. Roasiret ak

okoro mokoinakut senek, ak äpu Anut akan
kamwareäu ro näwäu.”
15 Ko kon ipou kiro mokoit akan tapiakap
mianik, Anut ak mesin aurmara, ute manowon.

Kar mokoi awau ko osap sosop orip.
(Mak 10:17-31; Luk 18:18-30)

16 Kar ro ko Jisas siakup koumara, auruwon,
“Tamareäum ro, is owo onok eposek kesermoi,
isan totom orip orip awau rawai?”
17 Keser aurnuk, Jisas nukas auruwon, “Na
owon onok eposek maun is totoirom? Kar ro
karar ko eposek. Utianik, na awau rawauria,
sintore ämän erekapu tainoram.”
18 Kiro ros ätäi Jisas auruwon, “Owo sintore
ämän?”
Keser aurnuk, Jisas nukas ätäi kiro ro auru-
won, “Sintore ämän kesek, ‘Na kar ro weta, wa
meiäu’, ‘Na kar ron asir wa imäi ariäu’, ‘Na
karauk roat akan osap wa päu owau’, ‘Na kar
ron enkup sät ämän wa mau’,
19 ‘Na nan momon anin orien ämän erekapu
tainor,’ ‘Na nakanun wonas meieäum senek,
karauk roat akanun keseriar keseram.’ ” *Kisim*
Bek 20:12-16
20 Kiro mokoi awaus ätäi keser auruwon, “Is
kiro sintore ämän erekapu tainoriäim. Utianik,
owo onok eposek is keserau wa?”
21 Jisas nukas kiro ro ätäi keser auruwon,
“Utianik, na ro eposek senes saräuria, na po-
toinam, nan osap erekapu karauk roat are
kureta, akas kiro osap kau mona, kiro aiauk
oinam, saruku roat osap wäpik kiro aiauk inäi

aram. Na keserta, nan osap sosop senes omar oik rawai. Keseria, na koi is tainoir.”

22 Kiro mokoi awau ko kiro ämän roianik, kon wou usu sarenuk, ko ute manowon. Owon, ko osap sosop orip, okon, kiro onok keserau senek wa.

23 Keseria, Jisas nukas kon tamareäu roat awarowon, “Is ak epar senes awarom. Roat osap sosop orip ak Anut nukan roasiret saräun kananäiei.

24 Is kiro ämän ätäi awarom. Kar opur kamel ko omjo näkeäi nil nukan amarer uruas tonaun kananäi. Utianik, roasiret osap sosop orip ak Anut nukan roasiret saräun sakau kananäiei.”

25 Kon tamareäu roat akas kiro ämän roianik, ak karkairmoi, äiein, “Keseria, Anut nukas inok ro imäienuk, ko pak erek orip orip rawai?”

26 Jisas nukas apwaromara, awarowon, “Roat akas kiro onok keseraun itok wa. Utianik, Anut nukas karar kiro onok erekapu keseraun itok.”

27 Ko keser äienuk, Pita nukas ätäi auruwon. “Na ik apaik, ik iken osap erekapu utomoi, na tainoise koumun. Ik owo osap owam?”

28 Jisas nukas ätäi awarowon, “Is ak epar senes awarom, omnokou awau penuk, Ro Nukan Mokoi ko enip näwäu orip kamwareäu ro nukan sia opok tanenuk, kiro ses opok ak is tainoireäin roat ak nais kamwareäi roat akan sia 12 orip opok taneanik, akan sarau Israel akan tupsiu karar karar 12 orip akan onok wasarewaraiei.

29 Inok roasir isan enim jou maun ronkateanik, ko kon ou, kon awak, kon amak, kon äpiauk, kon momok, kon anak, kon mokoit, kon asinakut, kon omnokou utomoi, isan onok tainorwon, tawa

Anut nukas kiro osap ute kowon senek, 100 orip
nurunuk, ko orip orip eposek awau rawai.
30 Rowe, roat sosop ak rusapai enmaka näwäu
orip rai, tawa ak enmaka wäpik erar ro senek
rawaiei. Utianik, roat rusapai erar rai, tawa akas
enmaka näwäu orip rawaiei."

20

Roat wain woia sarau miäin totok ämän.

1 Jisas nukas ätäi äiewon, "Anut nukan
kamwareäwon onok kesek rau. Kar omre tapera
senes, wain woi atak ro nukas kon woia sarau
maun karauk roat amket opok rai itanware
potowon.
2 Ko pote karauk roat tarwareanik, keser
awarowon, 'Ak isan wain woia, pote sarau mona,
is ak aiauk omre karar opokan aiauk keseriar
aram.' Kesernuk, kiro roat akas ior aurna, ko
ak äsimwaronuk, kon woia sarau maun potoin.
3 Kiro woi atak ro ko ätäi 9 klok senek
amket opok ätäi potea, karauk roat erar tai rain
apwarwon.
4 Keseria, kos kiro roat awarowon, 'Ak nais
pote isan wain woia sarau mona, is ak aiauk
aram.'
5 Kesernuk, kiro roat ak sarau maun manona,
ko ätäi 12 klok keseriar keserwon. Rai rai, ko 3
klok kir keserwon.
6 Kiro ro ko 5 klok utonuk, ätäi amket opok
potea, ko karauk roat kiro opok erar rain apwar-
won. Kos awarowon, 'Ak owon okoro opok erar
rai?'
7 Kiro roat akas ätäi ko keser aurin, 'Ik kar
ros sarau ikau wa, okon, ik erar raum.' Akas

keser aurna, kos ätäi kiro roat awarowon, ‘Ak
pote isan wain woia sarau mowe.’

8 Keseria, iukärir sarenuk, woi atak ro nukas
sarau roat kamwareäwon ro näwäu auruwon,
‘Na sarau roat urwarota, kouna, akan aiauk
ar. Ruris pote sarau moin roat ak aiauk amke
aroinam, tawa amke pote sarau moin roat ak ätäi
aiauk ruris aram.’
9 Kiro roat atap atap ak rusapai pote, sarau
moin omre karar opokan aiauk oin.
10 Keserna, amke pote sarau moin roat akas ‘Ik
aiauk sosop senes owam’ rai ronkatein, utianik,
ak nais keseriar omre karar opokan aiauk oin.
11-12 Ak kiro aiauk oianik, woi atak ro pak
korkorurianik, ak keser aurin, ‘Kiro roat ak ruris
pote, sarau eteinak moin. Ik taperar pote, sarau
momun sanas atap pakakaikowon. Utianik, ik
aiauk näwäu ikau wa. Kiro roat aiauk oin senek
ik nais kesekur ikom.’

13 Keser äiena, kiro woi atak ros kar sarau ro
keser auruwon, ‘Jai, is na sät aisau wa. Is na
pak ämän ateanik, aisomin, na okoro omre karar
opok sarau mota, is omre karar opokan aiauk
isam, keser aisoita, naka io rai airomon.
14 Rusapai na nan aiauk oinam, nan mena ute
man. Kiro ro ko ruris koi sarau mowon ko nais
na oumon siar nuraurim.
15 Okoro isan aiauk, okon, isakasar
ronkateanik, kiro onok keserim. Is kiro onok
eposek keserim, owon na won aru mom?’ ”

16 Keseria, Jisas nukas äiewon, “Kiro roat ak
enmak näwäu wa ruris rai ak amke rawaiei.
Amke rai roat ak enmak orip ak ruris rawaiei.”

Jisas ko meieanik, omre 3 opok ätäi siräiaun ämän kon tamareäu roat ätäiar awarowon.
(Mak 10:32-34; Luk 18:31-33)

17 Jisas kon tamareäu roat 12 orip ak erek
Jerusalem mena pote pote rai, kos ämän ämäi
awarowon,
18 "Ak isan ämän rowe! Rusapai ik Jerusalem
mena potota, kiro pakan roat akas Ro Nukan
Mokoi Anut kamuk raiäi roat näunäu pak, sin-
tore ämän tamareäi roat pak, akan ipiak opok
maiei. Kiro roat akas akan ämän roianik, wena,
meiäun ämän ataiei.
19 Akas ko karauk omsau pakan roat akan ipiak
opok mona, kiro roat akas ko jeje ämän auria,
mänkäsi oumana, am äpäs opok äsäi mona,
meiäi. Utianik, omre 3 opok Anut nukas ko ätäi
siräi mai."

*Jems Jon orien aniakas Jisas kar ämän totor-
won.*
(Mak 10:35-45)

20 Utianik, kiro ses opok, Sebedi nukan waus
kon mokoit ori Jisas siakup imwate koia, ko kar
osapun totoraurwon.
21 Jisas nukas kiro asir auruwon, "Na owo osap
owam?" Kiro asires ätäi keser auruwon, "Na
is pak paip keser mam. Isan mokoit ori okoro
tawa awas na kamwaraun ro näwäu sareta, kar
mokois ipon näu kaima tanäi, kar mokois ipon
saunan kaima tanäi, au na pak rawaieir."
22 Ko keser äienuk, Jisas nukas ätäi awarowon,
"Kiro ämän totoiroi kon onoktapau ak äpu mau
wa. Is kiro an kap opok rau jam, au kiro an jaun
itok ra?" Kiro mokoit ories ätäi auririn, "Iu kiro
an jaun itok."

23 Jisas nukas kiro mokoit ori ätäi awatowon,
“Kiro epar, au isan kap pakan an jaurir, utianik,
inok ro ko isan ipi näu kaima tone tanäi, inok ro
ko ipi saunan kaima tone tanäi, kiro isan sarau
wa. Isan Monias karauk roat akan omoi jekur
marowon rau.”
24 Jisas nukan karauk tamareäu roat 10 orip
akas kiro ämän roianik, ak kiro mokoit ori mesin
kasiaka pewon.
25 Jisas nukas kon tamareäu roat awaronuk,
ak koi erekapu tururna, kos keser awarowon,
“Ak äpu kiro omnokoupaian roat akan karauk
kamwareäin roat näunäu akas akan enmak ro-
rormoi, akan roasiret kamwareäi. Roasiret akan
roat näunäu akas roasiret akan ämän tainoraun
sakau ämän awareäi.
26 Ak isan roat ak kiro onok wa keserau.
Utianik, kar ros akan näwäu rawam äienuk, kiro
itok, amke ko akan sarau ro rawai.
27 Kar ros ‘is enim jou orip amke rawam’
äienuk rai, kiro itok, amke ko akan sarau ro
(slev) senek rawai.
28 Kiro senek, Ro Nukan Mokoi karauk roasiret
akas ko isanaraun kowau wa. Wa! Ko ka-
rauk roasiret sarwaraun kowon. Ko meieanik,
roasiret sosop ätäi Anut nuka rawa imware
tonai.”

*Jisas nukas amiawa utup ro oirori jekwa-
towon.*
(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)

29 Jisas kon tamareäu roat pak Jeriko mena
potona, roasiret sosop akas tainware potoin.
30 Amiawa utup ro oirori au apu kasakup tane
rairin. Au Jisas pe itimwate manaurnuk, ämän

roianik, awas keser ur weirin, “Näwäu, na Devit
nukan Mokoi, na iwenun wonti mutoinam, iu
sareit.”
31 Roasiret sosop akas kiro ro ori kewateanik,
ur uter rai sakau näu awatoin. Utianik, au akan
ämän rowau wa, au kakapar sakau ur weanik,
keser äieirin, “Näwäu, na Devit nukan Mokoi.
Na iwenun wonti mutoinam, iu sareit.”
32 Jisas ko tai raianik, kiro roat ori urwatomara,
awatowon, “Is au owoswataun airoir?”
33 Kiro roat ories ätäi auririn, “Näwäu, na iwen
amiok uräre mutota, iu om aparamur.”
34 Jisas ko kiro ro orien wouti momara, ko
awan amiak ipous atonuk, kiro ses opokar awan
amiak urärenuk, ätäi apu apariri n. Keseria, au
ko tainori manoirin.

21

Jisas ko kar omsau kamwareäwon ro king senek, Jerusalem mena potowon.

1-2 Jisas ko kon tamareäu roat pak Jerusalem
näu mena potaun pote rai, Betfasi mena
Olivet omtorou opok potomana, Jisas nukas kon
tamareäu ro oirori äsimwatomara, awatowon,
“Au enro mena eteinak opok potea, opur donki
kon nak pak muris pararar moin rair aparinair,
mur uräinäir, kiro donki nak orip is siarap imäi
kower.
3 Utianik, kar ros au totwatonuk rai, kiro donki
atak ro keser aurwer, ‘Kiro donki kon nak ori
iken Näwäu, ko au pak sarau orip.’ Keseria, ko
kurte au äsimwatonuk, kowaieir.”

4 Kiro onok kar Anut nukan ämän roianik,
areäwon ro nukas ämän äiewon kiro erekapu
peu.
5 “Ak Saion* roasiret keser awaraiei, ‘Akan
omsau kamwaraun ro näwäu kou. Ko nukasar
kon enip wa rororiäu, ko donki opok taneanik,
kou.’ ” *Aisaia 62:11, Sekaraia 9:9*
6 Keseria, Jisas nukan tamareäu ro ories kon
ämän awatowon siar keseririn.
7 Keseria, au donki nak Jisas siakup imäi
koianik, awan omjo rumukäu donki nukan
mekesu opok puris rue mosa, Jisas nuka oik tone
tanewon.
8 Karauk roasiret sosop akas akan omjo oianik,
apu opok puris rue potoin. Karauk roasiret akas
ukumai pisau senek patir okukureanik, apu opok
puris rue potoin.
9 Keseria, karauk roasiret akas Jisas kamuk
mianik, amke potoin. Karauk roasiret akas ruris
tainoria, keser ur we we potoin, “Devit nukan
Mokoi enip oik jou murau. Kiro ro ko Näwäu
nukan enip pakas kou, jou murau, Anut nukan
enip karar oik jou murau.” *Buk Song 118:26*
10 Jisas ko Jerusalem näu mena tononuk, kiro
menan roasiret akas ko aparianik, karkairmoi,
keser äiein, “Kiro ro inok?”
11 Ko pak erek potoin roasiret akas keser
awaroin, “Ko Jisas, Anut nukan ämän roianik,
areäu ro. Ko Nasaret mena Galili provins
pakan.”

Jisas ko Anut osap nuriäi ou näwäu enip tempel owa tonowon.
(Mak 11:15-19; Luk 19:45-48; Jon 2:13-22)

12 Jisas ko Anut osap nuriäi ou näwäu tempel
owa toneanik, roasiret ak osap kau momana,
amuk we rain opokan Jisas nukas emwaronuk,
erekapu manoin. Ko roat akan aiauk amuk we
oiäin patan pak ainak moi rain bokis pak oianik,
känkukurewon.
13 Kos kiro roat awarowon, "Anut nukan ämän
jer we moin rau, 'Isan osap iriäi ou näwäu kiro
roasiret akas is pak airäun ou äiäiei.' Utianik,
rusapai akas päu roat akan ämäi rawaun omoi
senek sare moi." *Aisaia 56:7, Jeremaia 7:11*
14 Jisas ko Anut osap nuriäi ou näwäu owa
raunuk, karauk roat amiak utup pak isorak aru
pak ko siakup kouna, kos jekwarowon.
15-16 Mokoit akas kiro owa raianik, keser ur
wein, "Devit nukan Mokoi kon enip rororau."
Anut kamuk raiäi roat näunäu pak sintore ämän
tamareäi roat pak ak Jisas nukas karauk kurur
atap mowon aparianik, kiro mokoit akan ämän
roianik, woiaka aru monuk, akas Jisas keser
totorin, "Na kiro ämän arei roum ra?" Jisas
nukas ätäi awarowon, "Io. Is roim. Utianik,
ak Anut nukan ämän kiro wa ninareäi ra? 'Na
mokoit pak karauk mokoit eteinak apur jeäi
pak kosar ämän ätär maronuk, akas nan enmat
eposek senes roror musaiei.' " *Buk Song 8:2*
17 Jisas ko kiro roat utwareanik, näu mena ute
pote, ko Betani mena ninowon.

Jisas nukas kar am uran kernuk, rurunewon.
(Mak 11:12-14, 20-24)

18 Jisas ko kon tamareäu roat pak ak tapera
senes ätäi näu mena kowaun koirai, Jisas ko sou
wewon.

19 Ko apu kasakup kar am uran senek apari-
anik, siakup potowon. Utianik, kiro am nemauk
murau wa, ko käwäu sapai raunuk, aparwon.
Keserianik, kos kiro am auruwon. “Na nemauk
ätäiar wa muram. Wa senes.” Kos keser
aurnukar, kiro am kurte kusakusaiwon.
20 Kon tamareäu roat akas kiro onok aparmoi,
karkairianik, akas keser äiein, “Kiro am owose
kurte rurneu?”
21 Jisas nukas ätäi kon tamareäu roat
awarowon, “Is ak epar senes awarom, akan
woiaka epar mianik, ak ronkat oirori wa owaiei,
is kiro am keserim senek, ak nais kir keseraiei.
Utianik, ak kiro onok karar wa keseraiei. Wa
senes! Ak enro omtapau auraiei, ‘Na siräunam,
an unik uru pitikänir nam!’ aurna, ko keserai.
22 Keseria, ak akan woiaka epar mianik, owo
onok Anut nukas keseraun auraiei, ko kiro onok
keserai.”

Jisas ko inokos sakau nuruwon roat akas kiro onoktapau aparaun totorin.
(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)

23 Jisas ko ätäi Anut osap nuriäi ou näwäu
owa tonea, roasiret Anut nukan ämän tamare
raunuk raunuk, Anut kamuk raiäi roat näunäu
pak karauk ämän tamareäi roat pak ak ko siakup
koianik, ko totorin, “Na owo sakau oianik, kiro
onok keseriäum? Inos kiro sakau na isowon?”
24 Jisas nukas ätäi kiro roat awarowon, “Isas
pak kar ämän totwaraurim. Akas amke isan
ämän onoktapau kiro totwaraurim airona, isas
pak is owo sakau pakas kiro onok keseriäim kiro
onoktapau ak awaram.

25 An jomareäwon ro, Jon, kon sakau erapakas
kowon? Kiro sakau Anut nukas nuruwon ra, ara
kar ro nukas kiro sakau nuruwon ra?”
Ak kiro ämän roianik, aka aka areanik, äiein,
“Ik ko owo räi aurau? Ik ko Anut nukan sakau
pakas an jomareäwon äieta, kos aikai, ‘Keseria,
ak owon akan woiaka epar mau utoin?’
26 Utianik, ‘Kon sakau kiro ro nukas nuruwon,’
keser aurta, roasiret akas ik owoseikaiei rai
iminewaroin. Owon, ak Jon ko Anut nukan ämän
roianik, areawon ro keser sakau ronkateäi.”
27 Keseria, akas Jisas ätäi aurin, “Ik äpu wa.”
Kos ätäi kiro roat awarowon, “Is nais, inokos
is sakau ironuk, kiro onok keseriäim ak wa
awaram.”

Jisas nukas mokoi oirori awan totok ämän mowon.

28 Jisas nukas ätäi awarowon, “Akan ronkat
owo senek? Kar ro ko mokoi oirori orip. Kiro
ros kon urek mokoi pote, auruwon, ‘Mokoi, rusa
na wain woia pote sarau mo.’
29 Kiro mokois ätäi kon momok auruwon, ‘Is
woia manau utom.’ Keser äiewonus, ko ätäi
ronkat oianik, woia pote sarau mowon.
30 Kiro ros kon etei mokoi keseriar pote, auru-
won, ‘Na nais wain woia pote sarau mo.’ Kos
ätäi auruwon, ‘Io, moni, is manam.’ Utianik, ko
keser aurianik, ko woia manau wa.
31 Kiro ses opok, owo mokois kon momokun
ämän tainoru?” Roasiret akas keser äiein, “Urek
mokois kon momokun ämän tainorwon.”
Keseria, Jisas nukas kiro roat awarowon, “Is
ak epar senes awarom, takis aiauk oiäin roat

pak apu pakan asiret pak ak amke Anut nukan
roasiret sarei.
32 An jomareäwon ro, Jon ak opok koianik, apu
eposek ätär marowon, ak konun akan woiaka
epar mau wa. Keserna, takis aiauk oiäin roat
pak apu pakan asiret pak akas akan woiaka
konun epar moin. Ak kiro roasiret akan onok
apwareanik, akas akan onok aru pakan ätäi wa
piririanik, konun woiaka epar wa moi."

Roat aru akas wain woi kameäin totok ämän.
(Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)

33 Jisas nukas awarowon, "Ak kar totok ämän
rowe. Kar ro ko omnokou näwäu orip, ko wain
woi momara, wain uku weanik, porim wate
mowon. Kiro woia wain nemauk äsisiraun up
tuweanik, woi kamäun ou rumukäu kämioik
mowon. Woi erekapu jekur raunuk, karauk roat
kon woia sarau maun kau mareanik, sarau mona
mona, kiro woi atak ro nuka ko kar mena atapuk
manowon. *Buk Song 80:8*
34 Wain nemauk murunuk, owaun ses kounuk,
kiro woi atak ros kon karauk sarau roat
awaronuk, 'Karauk wain nemauk owaun kiro
woi kumeäin roat rai opok potowe,' keser
awaronuk, potoin.
35 Wain woi kameäin roat akas kiro sarau roat
3 orip sakau atwareanik, kar ro wena, manowon,
kar ro wena, meiewon, kar ro ko aiaukus wena,
meiewon. Ak keserna,
36 kiro woi atak ros ätäi kon sarau roat
sosop äsimwaronuk, ak wain woi kameäin roat
siarakap potoin. Kiro roat akas sarau roat 3 orip
amke akwaroin siar, kiro sarau roat sosop ak
nais kir akwaroin.

37 Keserna, kiro ros nukan mokoi senes
äsimornuk, kiro roat rain opok potowon.
Momokus keser ronkatewon, ‘Ak isan mokoin
ämän roumoi, wa aru muraiei.’
38 Utianik, kiro woi kameäin roat akas woi atak
ron mokoi kounuk, aparianik, ak keser äiein,
‘Kos kon momok meienuk, kon osap erekapu
owai. Ik ko weta, meienuk, kon wain woi ik
owam. Kiro ik keseram.’
39 Keseria, ak kiro mokoi wain woian imäi
neanik, woi kasakupai wena, meiewon.”

40 Jisas nukas roat rain awarowon, “Akan
ronkat owo senek? Woi atak ro ko wain woia
koia, kiro woi kameäin roat owosewarai?”
41 Akas ko aurin, “Kos kiro aru roat erekapu
akware kureanik, ko ätäi karauk roat ak kiro
wain woi kamäun imwarai. Tawa kiro wain mu-
runuk, owaun ses opok kiro wain woi kamäiei
roat akas woi atak ro karauk wain nemauk
nuraiei.”
42 Jisas nukas ätäi awarowon, “Ak Anut nukan
ämän kiro äieu ninareäi ra? Kiro ou tutu ou
miäin roat akas aru äumoi, sauk moin. Rusapai,
kiro ou tutu kamuk opokan ou tutu sakau eposek
sarewon. Näwäu nukasar kiro tutu sarau näwäu
nuruwon, kiro eposek senes ik aparum.” *Buk
Song 118:22*

43 Jisas nukas kiro roat awarowon, “Meter
Anut nukas ak kamwareäwon, rusapai Anut
nukas ak utwareanik, karauk roasiret ak kon
sarau eposek muriäi kos kiro roasiret kamwarai.
[
44 Inok roasir kiro tutu opok siotorai, kiro
roasir erekapu pitpatir, usipnirnaräi. Kiro tutus

kar ro opokup nonuk, kiro ro ko maimai senek
saräi.’]”
45 Anut kamuk raiäi roat näunäu pak Parisi
roat pak akas Jisas nukan totok ämän roianik,
ak äpu moin, ko akan onok mesin äieu.
46 Keseria, akas kipakar Jisas sakataurin.
Utianik, ak äpu roasiret akas Jisas ko Anut nukan
ämän roianik, areäu ro rai ronkatein, okon, ak
roasiret iminewaromoi, utoin.

22

Asik oianik, o näwäu amkeäin totok ämän.

1 Jisas nukas totok ämän pakas roasiret keser
awarowon,
2 “Anut nukas kamwareäu onok kiro kesek.
Kar omre opok kamwareäwon ro näwäu king
nukas kon mokoi asir owaurnuk, o makaurwon.
3 Keseria, kon sarau roat äsimwaronuk, pote
kiro roat kos meter awarowon, awarianik,
imware koi ak kon o makai opok kowaiei.
Utianik, ak kiro roat awaroin kowau utoi.
4 Keserna, kos kon karauk sarau roat sakau
ämän orip äsimwareanik, awarowon, ‘Is ruris o
makaurim. Isan bulmakau sawai pak opur sirau
orip erekapu weanik, mis momin. Ak asir owaun
o makomin opok kowe.’
5 Utianik, kon sarau roat äsimwaronuk, ak
pote kiro ämän awarona, kiro roat akas akan
ämän rowau wa, ak akan sarau opok atap atap
manoin. Kar ro ko kon woia potowon. Kar ro ko
kon stua opok potowon.
6 Karauk roat akas kon sarau roat sakatware-
anik, jeje ämän awaromoi, akwarona, meiein.

7 Keserna, kamwareäu ro näwäu king ko kasak
penuk, kon marai roat äsimwaronuk, pote kiro
roat erekapu akware kureanik, akan näu mena
episai makoin.
8-9 Keseria, kos kon karauk sarau roat
awarowon, ‘Is asir owaun o makomin. Utianik, is
roasiret awaromin ak koi o jau utoi, okon, ak näu
apu opok potoinai, roasiret sosop apwareanik,
awarona, o makam opok kowaiei.’
10 Kos keser äienuk, kon sarau roat akas apu
opok erekapu pote roasiret eposek pak aru pak
erek awarona, kon o jaun owa erekapu koi ok pe
rain.
11 Keserna, kamwareäu ro näwäu ko kiro owa
tonea, kar ro ko omjo eposek orkäu wa aparwon.
12 Kiro omsau kamwareäu ro näwäu nukas
kiro ro keser auruwon. ‘Jai, na owon omjo
eposek orkäu wa, na okoro owa pemon?’
Utianik, kiro ro ko aräu wa, ko äpik rawon.
13 Keseria, kiro ro näwäus kon sarau roat
awarowon, ‘Ak kiro ron isou ipou pak, muris
parararnai, kasik oi känkurena, ko pututu wai
rai aukpanak kartitir rawai.’ ”
14 Jisas nukas keser äiewon, “Anut nukas
roasiret sosop ko siakup kowaun urwareäu,
utianik, ko roasiret sosop wa sare mareäu.”

Roat akas takis aiauk Sisa nuraun itok wa ra rai Jisas totorin.
(Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)

15 Kiro ämän äiewon roianik, Parisi roat akas
kasik nemana, aka aka Jisas atonoraun ämän
atoin.

16 Keseria, akas akan karauk tamareäi roat
pak Herot nukan ämän tainoriäi roat pak ak
Jisas rawa äsimwarona, koin. Ak koianik, keser
aurin, “Tamareäum ro, ik äpu na epar ämän
areäumon ro. Na ro akan ronkat wa roiäum.
Enmak orip roat karar na wa apwareäum. Na
Anut nukan ämän epar senes ik ätär mukiäum.
17 Keseria, nan ronkat owo senek? Ik takis
aiauk Sisa nuram ra utau? Nas ik aikam.”
18 Jisas ko nuka ate aparaun ämän moin äpu
momara, kos ätäi awarowon, “Ak sätäiäi roat, ak
owon is ate aparoi?
19 Ak kar takis miäi aiauk oi ätär murona, is
aparam!” Akas kiro aiauk oi koi nurin.
20 Kos totwarowon, “Okoro aiauk opok enip
totok orip inokon?”
21 Akas ätäi aurin, “Sisa* nukan.”
Keser aurna, Jisas nukas ätäi awarowon, “Ke-
seria, ak Sisa nukan osap kiro Sisa nuraiei. Anut
nukan osap, kiro Anut nuraiei.”
22 Ak kiro ämän roianik, ronkat sosop oumana,
ute manoin.

Jisas nukas roat meieanik, ätäi siräiäi ämän awarowon.
(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)

23 Kiro omre opakar, Sadusi roat akan ronkat
kesek, roat meieäi, ätäi wa siräiäiei rai äiäi, akas
Jisas siakup pemana, keser totorin,
24 “Tamareäum ro, meter Moses nukas keser
äiewon, ‘Kar ro ko asir oumara, kon wau mokoi
wäpik meie ute manonuk, kon amakus pak
awakun wäimäs oumara, mokoi mai, kiro mokoi
awak meiewon nukan mokoi senek saräi.’ *Lo 25:5*

25 Utianik, kar muti kar ro kon mokoit orip.
Mokoi urektapau asir oumara, ko mokoi wäpik
meiewon. Keseria, kar amunakas kon wäimäs
owon.
26 Ko nais mokoi wäpik meiewon. Keseriar
pote, kiro roat 7 orip akas kiro asir oin, erekapu
mokoi wäpik erar meiein.
27 Keserianik, kiro wäimäs asir rawonus, ruris
meiewon.
28 Kiro asir roat 7 oripas oin, tawa meiein
roasiret ätäi siräiäiei ses opok, kiro asir inon
tuku rawai? Omnokou opok, kiro roat 7 orip
meiein akas kiro asir karar oin."
29 Keser aurna, Jisas nukas ätäi keser
awarowon, "Ak Anut nukan ämän pak kon
sakau pak ak äpu wa. Keseria, ak sätäpu roat
senes!
30 Roasiret meiein ätäi siräianik, ak Anut
nukan sarau eitek omar oik rai senek rawaiei.
Ak wa ouratäiäi.
31 Anut nukasar meiein roat ak ätäi siräiäiei
rai äiewon. Ak kiro ämän ninareäi ra?
32 'Is Apraham, Aisak, Jekob akan Eit.' *Kisim
Bek 3:6*
Anut ko roat meiein akan Eit wa, ko roat orip
orip awau raiäi akan Eit."
33 Keser awaronuk, roasiret ak kon ämän
eposek roianik, karkairin.

Owo sintore ämän kiro näwäu senes?
(Mak 12:28-34; Luk 10:25-28)

34 Jisas nukas kiro ämän Sadusi roat awaronuk,
ak ätäi aräu senek wa. Kesernuk, Parisi roat ak
kiro ämän roumoi, tururianik,
35 Parisi ro kar sintore ämän tamareäu ro
nukas Jisas ate aparaun keser totorwon,

36 “Tamareäum ro, owo sintore ämän kiro näwäu senes?”
37 Kesernuk, Jisas nukas ätäi auruwon, “ ‘Na nan won pak nan totomat pak nan ronkat pak nan Näwäu, Anut nukanun erekapu meie.’ *Lo 6:5*
38 Kiro sintore ämän epar mäwäu senes, amke rau.
39 Kar sintore ämän näwäu kiro kon onok kesek. ‘Na nakanun meieäum senek, nan jaunan keseriar meie.’ *Wok Pris 19:18*
40 Moses nukan sintore ämän pak Anut nukan ämän roianik, areain roat akan ämän pak kiro sintore ämän näwäu oirori opok sakau miäi.”

Krais ko inokon mokoi?
(Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)

41 Jisas nukas karauk Parisi roat ko siakup koi turur rauna, kos totwarowon,
42 “Akan ronkatis Krais ko inok äiäi? Ko inokon mokoi?” Akas ätäi ko aurin, “Ko Devit nukan Mokoi.”
43 Jisas nukas ätäi awarowon, “Owose Osou Näus Devit ronkat nurunuk, kos Krais kon Näwäu äiäwon?
44 Devit nukas äiewon, ‘Anut Näwäu nukas isan Näwäu auruwon, “Na isan ipi näu kaima taneta, isas nan iwäi jaunat erekapu itimwareanik, nan isonap mareita, nan inkaruru rawaiei.” ’ *Buk Song 110:1*
45 Devit nukasar ‘Krais ko isan Näwäu’ äiewon. Keseria, owose ak Krais ko kon mokoi äiäi?”
46 Keseria, kiro omre opokas pote, kar ros Jisas karauk ämän aurau wa, ak ko sakau imineanik, kar ämän totorau wa.

23

Jisas nukas sintore ämän tamareäi roat pak Parisi roat pak akan onok aru mesin awarowon.

1 Keseria, Jisas nukas roasiret pak kon tamareäu roat pak ämän marowon.
2 Ko keser awarowon, “Tamareäi roat pak Parisi roat pak akas ak sintore ämän tamareäi, kiro Moses nukan sintore ämän senek.
3 Keserianik, ak kiro ämän arorai ak roianik, erekapu tainorwe. Utianik, akan onok keseriäi, ak kiro wa tainorau. Owon? Ak erar ämän sosop miäi, utianik, aka kiro ämän wa tainoriäi.
4 Akas usu sosop roasiret arona, ak kiro usu oi kuräu senek wa. Utianik, kiro usu roasiret ariai ak ätäi wa sarwareäi.
5 Ak owo onok keseria, kiro erekapu keserna, roasiret akas apaikaun rai keseriäi. Ak roat apwaraun räi, ak karauk Anut nukan ämän kar pepa eteinak opok jer weanik, akan oioraka, ipiaka opok muris rakir miäi. Ak akan Anut auraun omjo opok mer eposesek mako muriäi.
6 Keseria, ak o jeäi owa pak tururiäi owa pak omoi eposek eposek opok amke tanäun akan woiaka meiäi.
7 Ak akan ronkat kesek roat akas amket opok, ‘pere,’ awareanik, ipiak atomoi, ‘Tamareäi roat,’ keser awarona, akan woiaka näu sareäi.
8 Utianik, ak isan tamareäimin roat, karauk roat akas ak tamareäi roat rai keser wa awaraiei. Ak erekapu tupsiu karar. Akan tamareäu ro karar.
9 Keseria, ak kar onkapan ro ‘Moni’ rai wa aurau. Akan Momonaka karar ko omar oik rau.

10 Karauk roat akas ak ‘iken kamoikeäi roat’
keser wa äiäiei. Akan kamwaraun ro kiro is
karar Krais.
11 Ak kamuk opok, inok ro näwäu saräun ko
akan sarau ro senek rawai.
12 Inok ro nukasar kon enip rororai kiro ron
enip Anut nukan amukup näwäu wa saräi. Inok
ro ko nukasar kon enip wa rororai, kiro ro kon
enip jou orip rawai.”

Jisas nukas tup ou kameäi roat akan onok aru apwareanik, kewarowon.
(Mak 12:40; Luk 11:39-52, 20:47)

13 Jisas nukas ätäi äiewon, “Ei! Ak sintore
ämän tamareäi roat Parisi roat pak. Ak wopurut!
Ak sätäiäi roat! Anut nukas roasiret kamwaraun
apu akas soriäi. Ak akasar kiro opok wa toneäi.
Utianik, roasiret kiro opok tonauri keseriäi, akas
akan apu tonaun sor rai.

[
14 Ei! Ak sintore ämän tamareäi roat Parisi
roat pak, ak wopurut! Ak sätäiäi roat. Ak
wäimäs asiret atonwareanik, akan owan osap
erar oi maneäi. Karauk roat akan amiakap nais
ak Anut aurianik, ämän rumukäu miäi. Keseria,
tawa Anut nukas koi wasarewaraun ses opok, ak
usu näwäu senes owaiei.]

15 Ei! Ak sintore ämän tamareäi roat, Parisi
roat pak, ak wopurut, ak sätäiäi roat. Ak mas an
siakup pak omnokou opok pak erekapu arianik,
kar ro akan onok tainoraun rai itaneäin. Ak kiro
ro akan onok tainoraun itanein, ko akan onok
aru erekapu tainormara, ko ep wa koseriäu uru
nai, aka naiei senek nai.

16 Ei! Wopurut! Ak amiaka utup roat. Akas
karauk roat apu ätär mareäi. Keseria, akas keser
ämän areai, ‘karauk roat ämän awareanik, akas
Anut osap nuriäi ou näwäu nukan enip ateäi,
kiro ämän sakau wa. Utianik, ak aiauk gol owa
rau nukan enip ateäi, kiro ämän epar sakau orip,
ak kiro ämän jekur tainoriäi.’
17 Ak otop, ak amiaka utup roat! Owo osap kiro
näwäu senes? Anut osap nuriäi ou kiro näwäu
ra, aiauk gol nukas ou ate miäin kiro näwäu ra?
18 Kar ämän akas keser äiäi. ‘Utianik, kar ros
ämän areanik, opur amkeäi patan nukan enip
atai, kiro ämän sakau wa, kiro wa tainorau.
Utianik, kar ro ko opur amkea, patan opok kar
osap oik raunuk, kon enip atai, kiro ämän epar
sakau saräi.’
19 Ak amiaka utup roat! Owo osap kiro Anut
nukan amuk opok näwäu? Anut nukan opur
amkeäi patan ra, kiro osap patan opok rau ra?
Osap kiro opur amkeäi patan opok rau, kiro
patanis kiro osap eposek sareäu.
20 Keseria, kar ro kon ämänis sakau mianik, ko
opur amkeäi patan nukan enip atai, ko erekapu
osap patan opok rau akan enmak erek ateäu.
21 Utianik, kar ro ko Anut osap nuriäi ou
näwäu nukan enip ateanik, kon ämän kiro sakau
mai, ko kiro ou nukan enip pak Anut owa rau
nukan enip pak erek ateäu.
22 Utianik, kar ros omar enip ateanik, kon
ämän sakau mai, ko Anut nukan taneäu patan
pak Anut nuka patan opok tane rau awan
enmawa erek ateäu.
23 Ei! Ak sintore ämän tamareäi roat, Parisi

roat pak, ak wopurut! Ak sätäiäi roat! Akan woian onin eteinak karar karar 10 orip inäianik, surwate mianik, karar sur oi Anut nuriäi. Utianik, ak karauk sintore ämän näwäu kiro utomoi, wa tainoriäi. Kiro sintore ämän ak tainorau wa kiro onok kesek: ak karauk roat pak onok eposek wa miäi. Ak karauk roat akanun woiakati wa miäi. Ak karauk roat jekur wa kamwareäi. Ak kiro onok eposek näwäu erekapu tainori rai, epar ak karauk onok eteinanak erek tainoraiei.
24 Ak amiaka utup roat! Ak keseria, kamkeris akan o ur opok naurnuk, ak kiro emeriai. Utianik, opur kamel näwäu ak o ur orip nikateäi. Ak sintore ämän eteinanak tainoriäi, utianik, ak sintore ämän näwäu wa tainoriäi.

25 Ei! Wopurut! Ak sintore ämän tamareäi roat, Parisi roat pak, ak sätäiäi roat! Keseria, ak akan kap pak maro pak oi mekesupan an kosoriäi. Utianik, ak onok aru sosop miäi, okon, akan woiaka uru ukun sosop rau, ak kiro wa kosoriäi.
26 Ak Parisi roat, ak amiaka utup! Ak amke akan kap wou uru ukun rau kiro kosoria, ätäi kasikan enipsau opok kosorna, kiro ukun wäpik eposek saräi!

27 Ei! Wopurut! Ak sintore ämän tamareäi roat Parisi roat pak, ak epar sätäiäi roat! Ak op up opok mer eposek amke muriäi senek, kiro mer roat akas apariai kiro eposek senes. Utianik, up uru op nuka poomreanik, sou aru rau.
28 Kiro keseriäu senek akan onok nais kesekur, roasiret akas apwareanik, ‘ak roat eposek’ äiäi.

Utianik, akan woiaka uru ak onok aru senes mia,
sät ämän areai.”

Jisas nukas owo onok aru sintore ämän tamareäi roat pak Parisi roat opok päi rai awarowon.
(Luk 11:47-51)

29 Jisas nukas ätäiar awarowon, “Ak sintore
ämän tamareäi roat Parisi roat pak, ak wopurut!
Ak sätäiäi roat. Keseria, ak Anut nukan ämän
roianik, areain roat akan up opok patan eposek
käi miäi. Ak roat akan woiaka epar moin, akan
up opok mer eposek amke mareäi.
30 Utianik, ak keser äiäi, ‘Ik iken asonokot pak
meter erek raumun senek maro, ik kiro roat wa
akwarowom.’
31 Akan ämänisar aka ätäi amop marou, ak
akan momonakat akas meter Anut nukan ämän
roianik, areain roat akwarona, meiein ak akan
mokoit.
32 Keseria, akan momonakat akas keserin
siar, ak nais keseriar karauk Anut nukan ämän
roianik, areai roat akwarona, meiäiei.

33 Ak män aru nukan mokoit! Anut nukas ep
wa koseriäu opok kurwarnuk, ak owose imine
manaiei?
34 Is epar senes awarom, ak rowaiei, isas
Anut nukan ämän roianik, areai roat pak ämän
tamareäi roat pak äsimwaroita, ak rai opok
kowaiei. Akas karauk roat akwarona, meiäiei.
Karauk roat am äpäs opok äsäiware mona,
meiäiei. Karauk roat akan tururiäi owa mänkäsi
owaraiei. Karauk roat akas emwarona, imine
pote kar näu mena potona, ätäi kiro pakan

emwarona, kar näu mena potaiei. Ak keser keser
ari rawaiei.
35 Keserianik, karauk roat akas meter roat
woiaka epar moin akwarona, meiein, kiro usu
ak opok päi. Abel ko onok eposek miäwon
ro wena, meiewon, keseriar pote Sekaraia, ko
Berekia nukan mokoi kir keserin. Ak Sekaraia
Anut osap nuriäi ou näwäu pak jou miäi patan
kamuk opok wena, meiewon.
36 Is ak epar senes awarom. Kiro onok meter
akan askanai akas keserin mesin ak rusapaian
roasiret ak kiro usu näwäu owaiei!”

Jisas ko Jerusalem mena aparmara, wouti mowon.
(Luk 13:34-35, 19:41-44)

37 Jisas nukas Jerusalem mena aparmara,
äiewon, “O, Jerusalem, Jerusalem! Akas Anut
nukan ämän roianik, areain roat akwarona,
meiein. Ak karauk roat ämän oi ariain roat
Anut nukas äsimwarowon, aiaukus akwarona,
meiein. Is omre sosop, kakarau anak nukas kon
nakut saus kururware raiäu senek, isan ipias
roasiret kamware rawaurimin. Utianik, roasiret
akas is ak kesewaraun wa utoiroin.
38 Ak rowe, Anut kon osap nuriäi ou ute
manonuk, kiro ou erekapu aru saräi.
39 Is ak epar senes awarom, rusapai is manoita,
ak is ätäi wa apairaiei, pote tawa, akasar keser
äiäiei, ‘Anut nukasar kiro ro sare mai, ko Näwäu
nukan enip pakas kowai.’ ” *Buk Song 118:26*

24

Jisas nukas Anut osap nuriäi ou näwäu enip

tempel aru mai rai äiewon.

1 Jisas ko Anut osap nuriäi ou näwäu enip
tempel owa rawonus, ute ne manaurnuk, kon
tamareäu roat akas koianik, aurin, “Na okoro ou
jekur aparnam man.”
2 Kos ätäi keser awarowon, “Kiro itok, ak osap
erekapu apari. Utianik, is ak epar senes awarom,
iwäi jaunakat akas koia, kiro ou erekapu aru
maiei. Kiro ou moin aiauk erekapu uräi naiei.
Kar aiauk kon omoi wa rawai.”

Jisas nukas tawa usu sosop päi rai äiewon.
(Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)

3 Keserianik, Jisas ko Olivet omtapau opok pote
tane raunuk raunuk, kon tamareäu roat akarar
ko siakup koianik, akas ko keser totorin, “Esepa
kiro onok päi? Na ik aikota, rowam, owo onok
amke penuk, ik kiro omre äpu mam?”
4 Kos ätäi awarowon, “Ak sakau tai rawe.
Karauk roat akas pemana, ak sät ämän awaraiei.
Ak kiro akan ämän wa rowau.
5 Karauk roat akas pemana, isan enim ateanik,
keser äiäiei. ‘Is Krais is ak ätäi imwaraun ro
pem.’ Roat sosop akas kesek ämän roianik, epar
äiäiei. Ak, isan tamareäim roat, ak kiro roat
akan ämän wa tainwarau.
6 Utianik, ak amke marai kowai ämän pak
marai jejep pak siarakap kounuk, roumoi, ak wa
karkairau. Kiro onok epar amke päi. Utianik,
wasarewaraun ses kiro kurte wa pekeräi.
7 Kar omsau pakan roasiret akas siräianik,
kar omsau pakan roasiret pak iwäi muratäianik,
weräiäiei. Karauk omsau opok mim päi. Karauk
omsau opok roasiret sou om rumukäu rawaiei.

8 Kiro onok erekapu päi kiro kon onok kesek,
kar asir ko mokoi owaun amke tätäi näwäu oiäu
senek.
9 Keseriar, kiro ses opok ak isan tamareäimin
roat akan iwäi jaunakat akas sakatwareanik, usu
näwäu aromoi, akwarona, meiäiei. Omnokou
pakan roasiret erekapu akas akanun kasiaka
peanik, sauk maraiei. Ak isan tamareäimin roat,
okon, ak roasiret akas kesewaraiei.
10 Roasiret sosop akan woiaka epar moin,
kiro ses opok akan woiaka epar moin utaiei.
Kesermana, aka aka akan jaunakat pak iwäi mu-
ratäianik, ak imwareanik, akan iwäi jaunakat
akan ipiakap maraiei.
11 Ak keserna keserna, Satan nukan ämän
roianik, areäi roat akas peanik, roasiret sosop
sätwarona, ak akan ämän tainoraiei.
12 Ak kiro onok näwäu sarenuk, roasiret sosop
akan jaunakat akanun woiakati miäin, ak kiro
onok eposek utaiei.
13 Utianik, inok ro isan sarau wa utai, ko orip
orip sakau me rawai tawa wasarewaraun ses
opok, Anut nukas ko ätäi imäiai.
14 Roasiret akas Anut nukan Ämän Eposek
omsau erekapu roasiret awarona, roasiret ak
kiro ämän äpu momoi, roi rauna rauna, epar
kiro wasarewaraun ses kowai.”

Kar osap aru senes päi.
(Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)

15 Jisas nukas ätäi äiewon, “Ak kar osap aru
senes kiro meter Anut nukan ämän roianik,
areawon ro Daniel nukas arewon päi aparaiei.
Daniel 9:27

Kiro osap aru senes peanik, Anut nukan omoi näu eposek opok pe tai rawai. (Ak kiro ämän ninarein raroi, jekur ronkatäiei.)
16 Kiro ses opok roasiret ak Judia provins opok rai ak omtorou opok imine tonaiei.
17 Kar ro ko ou oik rawai, ko neanik, kon osap owa rau wa tone owai. Ko kurte erar imine manai.
18 Kar ro woia sarau me rawai, ko kon mer eposek owa rau koi wa owai.
19 Kiro ses opok, asiret ak amaiwo orip pak asiret mokoit apur jerai orip, ak wopuräiei.
20 Ak Anut auraiei, ‘Om nai ses opok ra, iken sumaun omre opok, kiro osap aru kowai wa iminäiei.’
21 Ak kiro usu näwäu meter wa oiäin. Omnokou awau pewon ses opokas koi rusapai rau, tawa nais kesek usu ätäi wa päi.
22 Utianik, Anut nukas omre rumukäu kurte katu sarewon, owon, ko kiro onok keserau wa maro, roasiret sosop wa rawoi. Ko karauk roasiret imwaraun sarware mowon, okon, kiro onok kurte keserwon.

23 Kar ros pemara, keser awarai, ‘Krais okoro pe rau!’ ra, ‘Ko enro rau!’ rai, awaronuk, ak kon ämän roianik, woiaka epar wa mau.

24 Karauk roat akas pemana, sätäianik, keser äiäiei, ‘Is Krais.’ Karauk roat akas äiäiei, ‘Is Anut nukan ämän roianik, areäim ro.’ Keseria, ak kurur näunäu pak karauk sarau atap atap maiei. Ak karauk roasiret Anut nukas nukan sare marowon, sätwaraurmana, akan amiakap kiro onok keseraiei. Sätwarona, ak Anut nukan roasiret akan onok tainorianik, ak Anut nukan

onok utaun rai keseraiei. Utianik, akas kiro onok
kesewaraun senek wa.
25 Is ak kiro ämän awaromin jekur rowe. Owo
onok tawa päun rau pak rusapai pak is ak
awarom.
26 Keseria, karauk roat akas pemana, keser
awaraiei, 'Ro Nukan Mokoi ko ro wäpik mena
koi rau.' Keser awarona, ak wa pote aparau.
Kiro roat akas ätäi awaraiei, 'Ko kowon enro owa
ämäi rau.' Keser awarona rai, ak akan ämän
roianik, woiaka epar wa mau.
27 Ro Nukan Mokoi kowaun ses kurte päi, san
peäu pakas ermänirmara, nopte san neäu opok
nopteäu senek keseriar kowai.
28 Opur meieanik, poomre rawai kiro opok,
epsimai sosop kiro opur pomou jaun pote turu-
raiei."

Ro Nukan Mokoi ätäi kowai.
(Mak 13:24-27; Luk 21:25-28)

29 Jisas nukas ätäiar äiewon, "Kiro usu näwäu
senes erekapu pe manonuk, san ko pututu senek
saräi, keir ko merek wa kuräi, pai omar opokas
atere kowaiei. Keserna, omar oikan osap sakau
rain erekapu ritratorai. *Aisaia 13:10*
30 Kiro onok kesernuk rai, kar osap omar oikas
kounuk, ak äpu maiei kiro Ro Nukan Mokoi
kowai. Roasiret omnokou opok rai ak imine
wai rauna rauna, Ro Nukan Mokoi omar oik
iou pakas sakau näwäu orip arou pakas kounuk,
aparaiei. *Daniel 7:13*
31 Keseria, kos kar Anut nukan sarau eitek aur-
nuk, parau urwenuk, jejep näwäu saräi. Kos ka-
rauk Anut nukan sarau eitek äsimwaronuk, om-
sau erekapu poteanik, Anut nukas kon roasiret

sare marowon, imware koi turware maiei.”
Kisim Bek 19:16

Suwaro käienuk, ak äpu miäi san tawaun ses pera.
(Mak 13:28-31; Luk 21:29-33)

32 Jisas nukas ätäi awarowon, “Am suwaro
nukas ak san tawaun onok ätär marai. Keseria,
suwaro erekapu käianik, am käwäu awau ätäi
tu penuk rai, ak kiro äpu maiei, kiro san näwäu
päun ses.
33 Kiro senek tawa kiro onok atap atap penuk,
ak äpu maiei, Ro Nukan Mokoi kowaun ses katu
sare rau.
34 Is epar senes awarom, okoro roasiret
rusapai rai ak wa meiäiei opok kiro onok keser
päi ak aparaiei.
35 Omar omnokou pak rau kiro erekapu
wasaräieir. Utianik, isan ämän wa wasaräi, orip
orip rawai.”

Ro Nukan Mokoi kowaun omre kar ros wa äpu mai.
(Mak 13:32-37; Luk 17:26-30, 34-36)

36 Jisas nukas ätäi äiewon, “Kar ros Ro Nukan
Mokoi kowaun omre wa äpu mai. Anut nukan
sarau eitek nais ak äpu wa. [Kon mokoi nuka
nais ko äpu wa.] Isan moni nuka karar ko kiro
omre äpu.
37 Meter Noa rawon ses opok roasiret akas
akan onok atap atap keser rain senek Ro Nukan
Mokoi ätäi kowai ses opok roasiret kir keser
rawaiei.

38 Joi näwäu päu wa opok roasiret ak o je rai,
an je rai, ro asir oi rai, ak keser rauna rauna, Noa
ko ous uru tonowon. *Stat 7:7*
39 Utianik, ak kiro onok päun ronkatäu wa.
Keseria, joi näwäu peanik, kiro roasiret erekapu
ämäi marowon. Kiro onok keserin senek ak
keserna keserna, Ro Nukan Mokoi ätäi kowai.
40 Kiro ses opok, ro oirori au woia sarau
me rawaieir opok sarau eitek akas koi kar ro
imäianik, kar ro ute manaiei.
41 Asir oirori au ma rei rawaieir opok, kar asir
koi imäianik, kar asir ute manaiei.
42 Kesek okon, ak awau tai rawe. Owon, ak
akan Näwäu nukan kowaun omre ak äpu wa.
43 Utianik, kar ou atak ro kos kar päu ro owo
ses pututu pe kon ou uraianik, owa tonaun äpu
momara, ko wa ninai, ko awau tai raiäu. Ko kiro
ro inikernuk, kon owa wa uräi tonai.
44 Ak nais keseriar orip orip jekur kame rawe.
Owon? Ro Nukan Mokoi ko sareper kowai, kon
kowaun omre ak äpu wa."

Sarau roat aru pak eposek pak akan totok ämän.
(Luk 12:41-48)

45 Jisas nukas ätäi awarowon, "Inok sarau ro
ko ronkat eposek orip ämän tainoriäu? Kiro ro
karar kon kameäu ros sare monuk, kos karauk
sarau roasiret kamwareanik, akan o are rawai.
46 Kiro sarau ro ko keserai, kon kameäu ro
kounuk, ko nepipirai.
47 Is epar senes awarom, kiro sarau ro ko
kon ro näwäus kon osap erekapu kamäun sare
murai.

48 Utianik, kar sarau ro ko ronkat eposek wa,
ko keser ronkatäi, ‘Isan kamoireäu ro ko kurte
kowau utou.’
49 Kesermara, kos karauk sarau jaukut, ak-
waromara, ko an sakau jemara, rauk käi rawai.
50-51 Ko kesernuk kesernuk, kon kameäu ro
sareper koumara, mänkäsir oianik, emernuk,
sätäiäi roat pak pote raianik, aukpanak kartitir-
mara, wai rawai.”

25

Asir 10 orip akan totok ämän.

1 Jisas nukas ätäi awarowon, “Anut nukas
roasiret kamwaraun omre päi kiro kon onok
kesek. Asiret makun 10 orip akas akan lam
oianik, kar ro asir awau owon ak pote apu pakan
tararmoi, imäiäun potoin.
2 Kiro asiret makun 10 orip karaima 5 orip
ak akan ronkat eposek wa, karaima 5 orip akan
ronkat eposek orip.
3 Kiro asiret ronkat eposek wäpik akas akan
lam oi koin, utianik, ak an sosparar owau wa.
4 Utianik, asiret ronkat eposek orip akas akan
lam pakan an botol orip ok pewon oiar koin.
5 Kiro asir owon ro ko kurte kowau wa.
Kesernuk, kiro asiret 10 orip ak amoswaronuk,
ninoin.
6 Ak ninona ninona, pututu kar ros keser ur
wewon, ‘Asir awau owon ro ki kou! Ak apu opok
pote tararnai, imäi kowe!’
7 Asiret 10 orip ak kiro ur roumana, siräianik,
akan lam jekurin.

8 Keseria, kiro asiret 5 orip ak ronkat
eposek wäpik akas jaunakat ronkat eposek orip
awaroin, ‘Ik akan lam pakan an mikou rawai
ik äräiene mukowe. Iken lam an wäpik, okon,
koserauru.’
9 Utianik, kiro asiret ronkat eposek orip akas
ätäi keser awaroin, ‘Wa, iken an okoro ak pak
itok wa mai, iken lam pakan karar rau. Ak awau
stua pakan atapur pote, kau mowe.’
10 Keserianik, kiro asiret ronkat eposek orip
wa, ak stua opok an kau maun manona manona,
asir owon ro kowon. Asiret ronkat eposek orip
ak ko kounuk, aparia, ko pak o jaun owa erek
tonoin. Keserna, im pene moin.
11 Keserna, kiro asiret 5 orip ronkat eposek
wäpik ak ätäi koia, keser äiein, ‘Näwäu, Näwäu,
na ik im tue muk.’ ”
12 Aurna, kiro ros ätäi keser awarowon, “Epar
senes, utianik, is ak äpu wa.”
13 Keseria, Jisas kiro totok ämän aware kure-
anik, ko roasiret ätäi keser awarowon, “Ro
Nukan Mokoi ko kowaun omre ak äpu wa, okon,
ak awau tai rawe.”

Sarau roat 3 orip akan totok ämän.
(Luk 19:11-27)

14 Anut nukas roasiret kamwaraun omre päi
kiro kon onok kesek. Kar ro kon ou ute ko
kar mena atapuk manaurmara, kon sarau roat
awaronuk, ak kouna, kon osap erekapu akan
ipiakap marowon.
15 Ko akan onok aparianik, aiauk atap atap
keseriar arowon. Ko kar ro aiauk 5,000 orip
nuruwon, kar ro ko 2,000 orip nuruwon, kar ro

ko 1,000 orip nuruwon. Kesermara, ko utware manowon.
16 Kesermoi, ko manonuk manonuk, kiro ro ko aiauk 5,000 orip owon ko kiro aiaukus sarau momara, ätäi kar 5,000 kiro sarau pakan owon.
17 Kar ro ko keseriar aiauk 2,000 orip owon ko nais sarau momara, ätäi kar 2,000 owon.
18 Utianik, kar ro ko aiauk 1,000 orip owon, ko kiro aiauk up tueanik, up uru ämäi monuk, rawon.
19 Omre sosop manonuk, kiro kamwareäu ro kon sarau roat aiauk arowon, kiro aiaukun ämän jekuraun ätäi kowon.
20 Kiro sarau ro ko aiauk 5,000 owon ko siakup pemara, keser auruwon, “Näwäu, meter na is aiauk 5,000 iromon, is kiro aiaukus sarau momoi, ätäi kar 5,000 oimin. Okoro apar!”
21 Kesernuk, kon kameäu ros ätäi keser auruwon, “Na sarau ro eposek. Na sarau eteinak jekur kamemon, okon, is na sarau näwäu opok musoita, na sarau kamäm. Keseria, na is pak pea, nepipir rawam.”
22 Kesernuk, kar sarau ro ko aiauk 2,000 owon, ko nais pemara, keser auruwon, “Näwäu, nas is aiauk 2,000 iromon. Na okoro apar. Is ätäi sarau mianik, kar 2,000 oimin.”
23 Kesernuk, kiro kamwareäu ros auruwon, “Na sarau ro eposek. Na sarau eteinak jekur kamemon, okon, is na sarau näwäu opok musoita, na sarau kamäm. Keseria, na is pak pea, nepipir rawam.”
24 Kesernuk, kar sarau ro aiauk 1,000 owon ro ko nais pemara, keser auruwon, “Näwäu, is äpu na kurte kasat peäu ro. Keseria, kar ros kon woia

o uku weäwon, na kiro pakan o siräi oiäum. Na
kar ros kon woia o uku kureäwon, na kiro pakan
o jare oiäum.
25 Keseria, is iminemoi, nan aiauk 1,000
iromon, is kiro aiauk oi pote omnokou uru up
tue momin. Nan aiauk okoro apar."
26 Keser aurnuk, kon kameäu ros kiro sarau
ro keser auruwon, "Na sarau ro aru! Na
ro wäskupu senes. Kar ros kon woia o uku
weäwon, is kon o siräi oiäim ra?
27 Keseria, na isan aiauk benk opok murau
owon utomon. Is ätäi keser koita, kiro aiauk pak
karauk aiauk pak owam."
28 Keser aurmoi, kos karauk sarau roat
awarowon, "Ak ko pakan aiauk 1,000 senri
oianik, 10,000 orip ro nuraiei."
29 Kos ätäi awarowon, "Is epar senes awarom,
inok ro ko osap sosop orip, ko sarau miäu, kiro
ro ko Anut nukas karauk osap sosop senes nurai.
Keseria, kiro ro osap sosop orip saräiei. Utianik,
inok ro ko osap eteinak orip sarau wa miäu, kon
osap erekapu senri owam.
30 Kiro wäskupu ro aru, ak ko imäinai, kaik
känkurena, pututu ne rawaura. Ko roat waianik,
aiakpanak kartitir rai pak erek rawaiei."

Ro Nukan Mokoi ätäi koianik, roasiret erekapu wasarewarai.

31 "Kiro ses opok Ro Nukan Mokoi ko
kamwareäu ro näwäu king senek, ko kounuk,
Anut nukan sarau eitek pak erek kowaiei. Ke-
serianik, ko kon patan opok taneanik, roasiret
wasarewarai.

32 Omnokoupaian roasiret omsau sau rai, ak
erekapu ko siakup kouna, kos karauk roasiret
karaima inäi marea, karauk roasiret karaima
inäi marai. Roat akas sipsip meme ori kamware-
anik, inäi mareäi senek, sipsip karaima inäi
mareanik, meme karaima inäi mareäi senek
keserai.
33 Kos roasiret woiaka epar moin ak kon ipou
näu kaimas marai, karauk roasiret ak woiaka
epar mau wa ko ak ipou saunan kaima marai.
34 Keseria, kamwareäu ro näwäu king nukas
keser awarai, “Roasiret isan ipi näu kaima rai, ak
isan Monias sare marowon. Meter omnokou päu
wa opok, isan Monias nukan kamwareäu mena
akan sare marowon, ak owaiei.”
35 Kos keser awarai, ‘Is sou raimin, akas is o
irona, jemin. Is an pätirwon, akas is an irona,
jemin. Is kar menan ro senek koimin, akas akan
owa imäiri tonoin.
36 Is omjo wäpik, erar raimin, akas omjo irona,
takemin. Is sip raimin, akas koi kamoiroin. Is
karapus owa raimin, akas pote apairoin.’
37 Kos keser awaronuk, roat eposek akas ätäi
ko keser auraiei, ‘Näwäu, esepa na sou raumon,
ik na o isomun? Esepa na an pätisonuk, ik na an
isomun?
38 Ik owo ses opok na kar menan ro senek
apaisianik, iken owa imäisi potomun? Esepa
ik na omjo wäpik raumon apaisianik, omjo
isomun?
39 Na owo ses opok sip raumon ra karapus owa
raumon, ik pote apaisomun?’
40 Ak keser aurna, kiro kamwareäu ro näwäu
king nukas ätäi awarai, ‘Ak epar senes awarom,

ak isan kar ro kon enip näwäu wa, ak ko sarein,
kiro ro karar sarau wa, ak kiro is sareiroin.'
41 Keserianik, kos kiro roasiret kon ipou
saunan kaima rain, keser awarai, 'Ak euruwe,
Anut nukan amuk opok ak ämän näwäu orip. Ak
ep wa koseriäu opok pote. Kiro ep isan monias
Satan kon sarau eitek pak erek sare marowon
kiro opok ak erek ne rawaiei.
42 Kiro owon, is meter sou iworowon ak is o
irau wa, is an pätirwon, ak is an irau wa.
43 Is kar menan ro senek koimin, akas akan
owa imäiri potau wa. Utianik, is omjo wäpik
raimin, akas kar omjo irau wa. Is sip orip raimin
akas kamoire rawau wa. Is karapus owa raimin
ak is pote apairau wa.'
44 Keser awaronuk, akas ko ätäi auraiei,
'Näwäu, na esepa sou raumon ik apaisomun, na
esepa an pätison, na esepa na kar menan ro
senek koumon, na esepa na omjo wäpik raumon,
na esepa sip orip raumon, na esepa karapus owa
pote raumon, ik na sareisau wa?'
45 Kiro kamwareäu ro näwäu king nukas ätäi
ak keser awarai, 'Is ak epar senes awarom, ak
isan kar ro kon enip näwäu wa, ak ko saräu wa,
kiro ak is saroirau wa.'
46 Keseria, kiro roasiret ak ep näwäu wa
koseriäu opok ne rawaiei, utianik, roasiret
eposek ak karar epar orip orip awau rawaiei."

26

Roat näunäu akas Jisas wena, meiäun ronkat oin.

1 Jisas nukas kiro ämän aware kurea, kiro
omre opokar kon tamareäu roat awarowon,
2 “Ak äpu sumaun omre kon enip Pasowa*
omre oirori manonuk, kiro omre päi. Ro Nukan
Mokoi kiro ses opok kon iwäi jaukut akas aru
murianik, am äpäs opok äsäi maiei.”

3 Kiro ses opokar karauk Anut kamuk raiäi
roat näunäu pak, mena kameäi roat näunäu pak
akas Anut kamuk raiäi roat akan kamwareäu
ro näwäu, kon enip Kaiapas nukan owa pote
tururin.
4 Keseria, ak Jisas sakau ateanik, wena, meiäun
ämän ämäi ämäi atoin.
5 Utianik, ak äiein, “Ik ko kiro sumaun omre
opok wa wäu, roasiret akas siräianik, akas ik pak
näwäu weräiäiei.”

Kar asires uer sou eposek orip oianik, Jisas nukan tapau opok kourwon.
(Mak 14:3-9; Jon 12:1-8)

6 Betani mena kar ro, kon enip Saimon, meter
ko sip repros orip raiäwon, Jisas tone kon owa
rawon.
7 Keseria, ko owa tanea, o jenuk jenuk, kar
sarau asires botol eposek uer sou eposek orip oi
peanik, Jisas nukan tapau opok kourwon. Kiro
asir meter aiauk näwäus kiro uer kau mowon.
8 Jisas nukan tamareäu roat akas kiro onok
aparianik, kasiak penuk, keser äiein, “Owon kiro
asires uer sou eposek orip erar kouru?
9 Ik kiro uer karauk roat arota, kau mona,
kiro pakan aiauk näwäu oianik, saruku roasiret
araun itok.”

10 Keserna, Jisas ko akan ronkat äpu momara,
kos keser awarowon, “Owon ak kiro asir wousar-
ianik, usu nuri? Ko kiro onok eposek senes is
opok keseru.
11 Saruku roasiret ak pak orip orip rawaiei.
Utianik, is ak pak orip orip ekep wa rawam.
12 Kiro asir ko uer sou eposek orip isan enim-
sau opok kourwon, kiro is meieita, up kureiraun
enimsau wäräu jekuri mou.
13 Is ak epar senes awarom, roat akas okoro
Anut nukan Ämän Eposek omnokou erekapu
roasiret aware arianik, kiro onok okoro asires
keserwon kiro nais awaraiei. Keseria, roasiret
ak konun ronkatäiei.”

Judas nukas Jisas roat näunäu ipiakap maun paip mianik, ojap owon.
(Mak 14:10-11; Luk 22:3-6)

14-15 Jisas nukan tamareäu roat 12 orip pakan
kar ro, kon enip Judas Iskariot, ko Anut kamuk
raiäi roat näunäu siarakap potomara, kos keser
totwarowon, “Is Jisas akan ipiaka opok maroita,
akas is owo osap iraiei?” Kesernuk, akas aiauk
30 orip ninareanik, ko nurin.
16 Kiro ses Judas ko Jisas kon iwäi jaukut
ipiakap maun apu itane rawon.

Jisas kon tamareäu roat pak Pasowa omre opok o jein.
(Mak 14:12-21; Luk 22:7-14, 21-23; Jon 13:21-30)

17 Bret jis wäpik amke jeäin omre karar amke
penuk, Jisas nukan tamareäu roat akas ko keser

totorin, “Ik nan Pasowa* omre opok o jaun omoi
erapok jekur musau?”

18 Keserna, kos kon tamareäu roat keser
awarowon, “Ak Jerusalem näu mena tonoinai,
kiro opok kiro ro keser aurwe. ‘Iken Näwäus,
keser aikowon, “Isan utware manaun omre
siarap ki peu, okon, is isan tamareäim roat pak
Pasowa omre opok nan owa koi o jam.” ’ ”

19 Kesernuk, Jisas nukas kon tamareäu roat
kiro ämän awarowon siar, ak pote, Pasowa omre
opok o jaun omoi jekur moin.

20 Iukärir sarenuk, Jisas kon tamareäu roat pak
kiro owa o jaun tanein.

21 Ak taneanik, o je je rai, kos keser awarowon,
“Is ak epar senes awarom, kar ro ak kamuk rau
kos is isan iwäi jaiat akan ipiakap murai.”

22 Ko keser äienuk, akan woiaka usu sarein.
Ak karar karar akas ko keser totorin, “Näwäu,
na is mesin äiem ra? Is wa ra?”

23 Jisas nukas ätäi awarowon, “Kiro ro ko is ori
erek maro karar opok kon bret ur opok mianik,
oura, kos is isan iwäi jaiat akan ipiakap murai.

24 Anut nukan ämänis äiewon siar, Ro Nukan
Mokoi manai, utianik, kiro ros kon iwäi jaukut
akan ipiakap marowon, kiro ro ko wopur. Kiro
ro anakus an jowon ses opok meiewon maro,
kiro usu eteinak. Keserau wa, okon, tawa omar
oik ko usu näwäu senes owai.”

25 Kiro ro Jisas kon iwäi jaukut ipiakap maraun
ro, Judas kos keser äiewon, “Tamareäum ro,
epar isas na keseisam ra?” Keser aurnuk, Jisas
nukas ätäi auruwon, “Io, nakasar ki äiem.”

Jisas nukas bret wain an pak kon tamareäu roat arowon.
(Mak 14:22-26; Luk 22:14-20, 1 Korin 11:23-25)

26 Jisas kon tamareäu roat pak tane o je
je rai, ko bret oumoi, Anut ‘pere’ aurmara,
ipous pärärianik, kon tamareäu roat aromara,
äiewon, “Ak oinai, jeie. Okoro isan enimsau.”
27 Keseria, ko ätäi wain an kap orip oumoi,
Anut aurmara, kon tamareäu roat aromara,
awarowon, “Ak erekapu okoro kap pakan an
jeie.
28 Okoro isan karian, Anut nukas kiro karianas
ak pak paip [awau] mou. Isan karian kournuk,
kis roasiret sosop akan onok aru jäkäi marai.
29 Is ak epar senes awarom, is ätäi okoro wain
nemauk pakan an wa jam, pote is kar wain an
awau kiro isan Monian kamwaraun mena ak pak
ätäi jam.”
30 Kesermana, ak kar sir wemoi, kasik neanik,
Olivet omtapau opok potoin.

Jisas nukas Pita keser auruwon, “Nas roasiret is mesin awaram, ‘Is ko äpu wa.’ ”
(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34; Jon 13:36-38)

31 Jisas nukas kon tamareäu roat awarowon,
“Rurisa okoro pututu kar onok is opok penuk,
ak aparianik, ak is utoirea, imine manaiei. Anut
nukan ämänis keser äieu. ‘Kiro sipsip kameäu
ro isas weita, sipsip raut ak imine atap atap
manoutaiei.’ *Sekaraia 13:7*
32 Kiro keserna, is meieanik, ätäi siräianik,
amke Galili provins opok potoita, ak tainori
potaiei.”

33 Pita nukas Jisas ätäi auruwon, “Onok aru
na opok penuk, aparianik, ak erekapu na utoisi
manaiei. Is karar na wa utoisam.”
34 Jisas nukas ätäi keser auruwon, “Is na epar
senes aisom, rusapai pututu kakarau ur wäu wa
opok nas isan enim ämäi momata, ‘Is ko äpu wa’
rai 3 orip äiäm.”
35 Pita nukas ätäi auruwon, “Epar senes, is
kesek ämän wa äiäm. Utianik, is na pak erek
meiäm.” Kesernuk, karauk tamareäu roat akas
nais keseriar aurin.

Jisas ko Getsemani woia pote Anut auri rawon.
(Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)

36 Jisas kon tamareäu roat pak kar om enip
Getsemani poteanik, keser awarowon, “Ak okoro
opok tane rauna, is enro opok Anut aurau
potom.”
37 Kos Pita pak Sebedi nukan mokoit ori pak
imware manowon. Kon wou aru senes monuk,
ko nepipirau wa.
38 Jisas nukas kiro roat 3 orip awarowon,
“Isan woi usuäu senes monuk, waiauk patirnuk,
meiäurim. Ak is pak okoro opok awau tai rawe.”
39 Ko kiro omoi utomara, nukararnak pote
ämäi raia, ko wou kumase nini rai, Anut keser
auruwon. “O Moni, nas is opiapan usu oi kuräm
kiro itok. Utianik, na isan ronkat wa tainorau,
na nakan ronkat karar tainor.”
40 Keseria, ko kon tamareäu roat 3 orip ak nini
rain opok pe apwareanik, rurawarowon. Ko Pita
auruwon, “Ak is kamoireanik, tai rawau owon
utoi?

41 Ak wa ninau, awau tai raianik, Anut aurwe.
Keseraiei, Satan nukas wa ate apwarai. Is
äpu ak onok eposek keserauriäi, utianik, akan
enmaksau sakau wa."
42 Keseria, ko ätäiar Anut auraun potea, Anut
keser auruwon, "O Moni, is okoro meiäun kap
nas wa oi kureta, is kiro jeita rai, itok nan onokur
tainor."
43 Ko ätäi pe kon tamareäu roat ak ätäiar kese-
riar nini rain apwarwon. Ak amos atomaronuk,
awau tai rawau senek wa.
44 Keseria, ko ätäi utware Anut auraun
manowon. Ko amke Anut auruwon siar kiro
ämänir ätäi mane auruwon.
45 Utianik, ko ätäi pemara, kon tamareäu
roat nini rain apwareanik, rurawaria, keser
awarowon, "Ak ninianik, sume rai ra? Ak rowe!
Ro Nukan Mokoi sakateanik, roat onok aru miäi
akan ipiaka opok maun ses kou.
46 Aparwe! Enro ros is isan iwäi jaiat ipiaka
opok muraun ki kou. Ak sirauwe! Ik pote ko
tararau manau."

Judas nukas Jisas kon iwäi jaukut akan ipiakap mowon.
(Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Jon 18:3-12)

47 Jisas nukas kon tamareäu roat kiro ämän
awaronuk awaronukar, kon tamareäu roat 12
orip pakan kar kon enip Judas nukas ko siakup
kowon. Menan roat näunäu pak, Anut kamuk
raiäi roat näunäu pak akas roat sosop Jisas sakau
ataun äsimwarona, Judas tainori potoin. Ak
weräiäin siräp pak utupauk pak ate koin.

48 Judas nukas meter kiro roat keser
awarowon, “Is kiro ro pote oktokorita, ak äpu
maiei kiro ro karar ak sakataiei.”
49 Keseria, Judas ko kurte Jisas siakup po-
tomara, keser auruwon, “Pere, tamukiäu ro!”
aurianik, oktokoruwon.
50 Kesernuk, Jisas nukas ätäi auruwon, “Jai, na
owosäun koumon rai na kurte keser.” Ko keser
äienuk, kiro roat akas kurte pemana, Jisas sakau
atoin.
51 Keserna, kar ro Jisas pak rawonus, kos kon
siräp rumukäu oumara, Anut kamuk raiäi roat
akan kamwareäi ro näwäu nukan sarau ro wem
raiar kon rauk käu patir kurewon.
52 Kesernuk, Jisas nukas kiro ro auruwon,
“Nan siräp oinam, ätäi kon jowa joke mo.
Roat ak siräpis weräiäin ak siräpis akwarona,
meiäiei.
53 Utianik, na äpu wa ra? Is isan Moni aurita,
kos is sareirianik, kon sarau eitek sosop omsau
12 orip akan marai roat senek itimwaraiei kiro
äsimwaraun itok.
54 Utianik, isan Monias sareirnuk rai, kon
ämän buk opok rau kiro epar wa päi. Okon, kiro
onok nukasar is opok päun äiewon päura.”
55 Keseria, Jisas nukas kon iwäi jaukut
awarowon, “Ak weräiäun utupauk pak siräp pak
oianik, is päu ro senek sakatoirianik, iworaun
koi ra? Is omre orip orip Anut osap nuriäi ou
näwäu owa roasiret tamareäimin, ak kiro opok
sakatoirau utiäin.
56 Utianik, ak kiro onok keserna, Anut nukan
ämän roianik, areai roat akas kon ämän jer we

moin kiro epar pewon." Keserna, kiro ses opok kon tamareäu roat erekapu imine manoin.

Jisas ko roat näunäu amiakap wena, meiäun rai ate aparin.
(Mak 14:53-65; Luk 22:54-55, 63-71; Jon 18:13-14, 19-24)

57 Kiro roat akas Jisas sakau ateanik, Anut kamuk raiäu ro näwäu senes kon enip Kaiapas nukan owa imäi potoin. Kiro opok sintore ämän tamareäi roat pak menan roat näunäu pak erek turur rain.
58 Kiro roat akas Kaiapas nukan owa Jisas imäi tonona, Pita ko potonar, ämäi ämäi keres keres potowon. Keserna, Pita tonea, kiro opok om kameäi roat pak taneanik, Jisas owoseanik, ätäi imäi nona, aparam rai rawon.
59 Anut kamuk raiäi roat näunäu pak karauk Juda roat näunäu pak akas karauk sät ämän Jisas opokup momana, owose wena, meiäun rai keserin.
60 Roat sosop peanik, ko opokup sät ämän moin. Utianik, ak kon onok wasare aparin, ko kar onok aru mau wa. Roat sosop ämän mona, kar ro oirororor pe tai rairin.
61 Awas keser äieirin, "Kiro ros keser äiewon, 'Is kiro Anut osap nuriäi ou näwäu uräianik, omre 3 orip ätäi mam,' kos keser äiewon."
62 Keserna, Anut kamuk raiäu ro näwäu senes, Kaiapas nukas akan amiakap tai raumara, ätäi Jisas keser totorwon, "Na owon kiro roat akan ämän aisoin ätäi awarau utom? Na owosemon, okon, na enmatap ämän miäi."
63 Utianik, Jisas ko aräu wa.

Okon, Kaiapas nukas ätäiar auruwon, “Na
Anut, ko orip orip awau raiäu, nukan enip atea,
nan ämän sakau momoi, na ik aik, na Krais, Anut
nukan Mokoi ra, wa?”
64 Keser aurnuk, Jisas nukas ätäi auruwon, “Io,
naka äiem senek. Is ak erekapu epar senes
awarom, kiro ses opok, Ro Nukan Mokoi ko
Anut, ko sakau näwäu orip nukan ipou näu
kaima taneanik, omar oik iou pakas ätäi kowai,
aparaiei.” *Buk Song 110:1, Daniel 7:13*
65 Kaiapas ko kiro ämän roumara, nukan omjo
kiräianik, keser äiewon, “Kiro ro ko Anut jeje
ämän auru! Ik owon karauk roat awarota, koi
kon enip opok karauk ämän maiei? Ko Anut jeje
ämän auruwon, ak roin.
66 Karo, akan ronkat ko owosäiei?” Akas ätäi
äiein, “Ko ämän orip, okon, wena, meiäi.”
67 Kesermana, akas Jisas opokup sinok kurea,
ipiakas wein. Karauk roat akas sipou purianik,
68 akas ko aurin, “Na Krais, na ämän roianik,
areäumon ro rai, na ik aik, karo, inos na
iwosou?”

Pita nukas ‘Is Jisas äpu wa’ äiewon.
(Mak 14:66-72; Luk 22:56-62; Jon 18:15-18, 25-27)

69 Pita ko Anut kamuk raiäi roat akan
kamwareäu ro näwäu, Kaiapas nukan ou kiro
kasakupai tane raunuk, kar sarau asires pemara,
auruwon. “Na Galili provins pakan ro, Jisas
nukan jauk.”
70 Keser aurnuk, Pita nukas kiro roat amiakap
Jisas nukan enip ämäi mianik, äiewon, “Na kiro
ämän äiem kiro kon onoktapau is äpu wa.”

71 Keseria, ko ätäi ou rorokpai tai raunuk, kar
sarau asires pemara, roasiret awarowon, “Okoro
ro nais ko Nasaret menan, Jisas pak ariäu ro.”
72 Kesernuk, Pita nukas ipou oik mianik, ätäi
äiewon, “Epar senes, is kiro ro äpu wa.”
73 Rai rai, karauk roat atapuk rainus, Pita
siakup pemoi, keser aurin, “Epar senes, na Jisas
nukan tamusiäu ro kar. Nan arem pätunas na
amop musou.”
74 Utianik, Pita nukas ipou kämioik momara,
ätäiar äiewon, “Epar senes, is ak awarom! Is sät
ämän mam kar usu is opok päi. Is kiro ro äpu
wa!”
Ko keser äienuk äienukar, kakarau ur wewon.
75 Kesernuk, Pita ko Jisas nukas ämän meter
auruwon, ätäi ronkatewon. “Kakarau ur wäu wa
opok, na isan enim ämäi momata, ‘is ko äpu wa’
rai 3 orip äiäm.” Keseria, Pita ko kasik neanik,
näwäu waiewon.

27

Jisas ko Pontias-Pailot siakup imäi potoin.

1 Om teinenuk, tapera, Anut kamuk raiäi roat
näunäu pak karauk menan roat näunäu pak,
akas Jisas wena, meiäun ämän atoin.
2 Keseria, ko muris ipou parar mia, Rom akan
kamwareäu ro Pailot ipokup maun imäi potoin.

Judas pomur oianik, meiewon.
(Aposel 1:18-19)

3 Judas ko Jisas kon iwäi jaukut ipiakap
marowon ro Pailot nukas Jisas wenuk, meiäun
aparianik, ko ätäi Jisas nukanun wouti momara,

ätäi pote Anut kamuk raiäi roat näunäu pak karauk roat näunäu pak ko kiro aiauk 30 orip owon ätäi araun potowon.

4 Ko pote, kiro roat awarowon, “Is onok aru momin kiro ro ko kar onok aru mau wa, isas kon iwäi jaukut ipiakap momin, okon, ko wena, meiäuru.” Akas ätäi aurin, “Kiro onok ikes kesermun ra? Nakasar kesermon apar!”

5 Keser aurna, Judas ko kiro aiauk Anut osap nuriäi ou näwäu owa känkurea, ute pote nukasar pomur oumara, meiewon.

6 Anut kamuk raiäi roat näunäu akas kiro aiauk oianik, äiein, “Kiro ojap momun aiauk, kiro iken sintore ämänis äiewon, kiro ukun orip, okon, ik Anut osap nuriäi ou näwäu pakan aiauk pak wa turur mau.”

7 Ak kiro aiauk oumoi, mis ate miäi roat akan kar omnokou kau mianik, kar menan roasiret meiena, kiro opok up tuewaraiei.

8 Keserianik, kiro om enip ‘Karian omnokou’ äiäi. Kiro omnokou rusapai nais enip atorai.

9-10 Meter Anut nukan ämän roianik, areawon ro Jeremaia nukas kiro ämän arewon kiro epar peu. ‘Akas kiro aiauk 30 orip Israel roasiret akas kiro ojap moin aiauk oianik, kiro mis ate miäin roat akan omnokou kau moin. Kiro Anut nukas is airowon siar.’ *Sekaraia 11:12-13*

Pailot nukas Jisas totorwon.
(Mak 15:2-5; Luk 23:3-5; Jon 18:33-38)

11 Jisas Pailot nukan amuk opok tai mona, Pailot nukas totorwon. “Na Juda roasiret akan kamwareäum ro näwäu king ra?” Jisas nukas ätäi auruwon, “Io, naka äiem senek.”

12 Utianik, Anut kamuk raiäi roat näunäu pak
karauk menan roat näunäu pak, akas Jisas enip
opok ämän sätäuna, kos ätäi kar ämän awarau
wa.
13 Keserna, Pailot nukas auruwon, “Utianik,
kiro ämän nan enmatap moi, na rowau wa ra?”
14 Keser aurnuk, Jisas nukas kar ämän eteinak
ätäi aurau wa. Kesernuk, Pailot ko ronkat sosop
owon.

Pailot nukas Jisas wena, meiäun awarowon.
(Mak 15:6-15; Luk 23:13-25; Jon 18:38b–19:16)

15 Akan sumaun omre enip Pasowa* opok, Rom
akan kamwareäu ro näwäu king nukas woisan
karar karar kiro omre opok kar ro karapus
owa raiäu utonuk, maneäu. Roasiret akasar koi
tururianik, kar ro utona, manaun aurna, kos kiro
ro utonuk, maneäu.
16 Kiro ses opok kar ro kon enip Bar-Abas kon
enip jou aru orip ko karapus owa raiäu.
17 Keseria, roasiret koi tururna, Pailot nukas
awarowon. “Akan ronkat is inok ro utoita, ko
manai? Bar-Abas ra, Jisas ko Krais äiäi ra?”
18 Pailot ko äpu Juda roasiret ak Jisas nukan
onok eposek mesin kasiak peäi, okon, ak ko
siakup imäi koin.
19 Keserna, Pailot ko ämän wasarewareäu sia
opok tane raunuk, kon waus kar ämän sur
murumara, auruwon, “Nas kar onok aru kiro ro
opok wa keserau. Kiro ro ko onok eposek miäu.
Is pututu nini epire ko aparmin, okon, isan woi
usuäu senes sareu.”
20 Anut kamuk raiäi roat näunäu pak ka-
rauk roat näunäu akas roasiret raiaka atomoi,

awaroin, “Pailot aurwe, Bar-Abas utota, man. Jisas weta, meiäura.”
21 Pailot nukas ätäiar roasiret totwarowon, “Akan ronkat okoro ro oirori, is inok ro utoita, manai?” Akas ätäi aurin, “Bar-Abas utota, manai.”
22 Keserna, Pailot nukas ätäi awarowon, “Jisas, ko Krais äiäi, is ko owosäm?” Akas oiaksau karar mianik, aurin, “Ko am äpäs opok äsäi mo!”
23 Pailot nukas awarowon, “Owon? Ko owo onok aru keserwon?” Akas ätäi ko am äpäs opok äsäi mota, meiäun rai sakau äiein.
24 Ko roasiret apwarowon ak weräiäun senek sarena, Pailot ko kar ämän mau senek wa, okon, an maro orip oumara, roasiret amiakap kon ipou an kosorwon. Kos äiewon, “Okoro isan usu wa, isas kiro ro weita, wa meiäi. Akasar keseraun keserwe!”
25 Roasiret akas ätäi aurin, “Owosäi ko meienuk rai, kiro usu ika pak iken mokoit pak erek owauram.”
26 Keserna, Pailot nukas Bar-Abas utonuk, manowon. Kesermara, kos kon kar marai ro aurnuk, kos Jisas mänkäsirianik, karauk marai roat aronuk, akas am äpäs opok äsäi maun imäi potoin.

Marai roat akas Jisas jeje ämän aurianik, ir tukein.
(Mak 15:16-20; Jon 19:2-3)

27 Marai roat akas Jisas Pailot nukan ou enip Pretoriam owa imäi potona, karauk marai roat owa rain erek koi ko karirim kator rain.
28 Keseria, marai roat akas kon omjo jäkäi murianik, kar omjo osou ko opok kuror murin.

29 Keseria, ak kar rumäkät katuau orip oumoi,
tatmaianik, kon tapau opok kuror moin. Kar
aitauk oianik, kon ipou näu kaima moin. Ke-
seria, ak ko siakup uoraka sur wea, jeje ämän
aurin. “Na Juda akan kamwareäum ro näwäu,
king, ik nan enmat jou mom.”
30 Akas ko sinok amuk urarianik, ipokupan
aitauk senri oumoi, kiro aitaukusar tapau purin.
31 Ak ko jeje ämän erekapu auri kureanik, kiro
omjo ko opokupan jäkäi oumana, ätäi kon omjo
orke murin. Keseria, ak ko imäianik, am äpäs
opok äsäi maun imäi potoin.

Jisas am äpäs opok äsäi moin.
(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)

32 Rom akan marai roat akas Jisas am äpäs
opok wäun apu opok imäi potona potona, kar ro
ko Sairini menas ätäi näu mena tonaun kowon.
Kon enip Saimon, ak ko apu opok tararianik,
sakau atea, Jisas nukan am äpäs oianik, Saimon
ämäi muruna, ko Jisas tainori potowon.
33 Ak kar om enip Golgota potoin. Kiro om enip
onoktapau kesek ‘op tapau sekerem’.
34 Keseria, akas wain an amkasuwei tiu senek
orip momoi, keputirianik, Jisas jaura rai nu-
raurin. Utianik, ko kiro wain an menopakus
märäkärwon tiurnuk, ko jau wa.

35 Keseria, marai roat akas Jisas am äpäs opok
äsäi mianik, ak kon omjo atapane owaun rai,
aiauk oianik, satu sipiräiein.
36 Keseria, ak Jisas am äpäs opok äsäi mianik,
kiro opok kame rain.

37 Ak ko äsäi mianik, tapakup karauk roat
akas kar ämän enkup moin ak keser jer we
moin. ‘Okoro ro Jisas, ko Juda roasiret akan
kamwareäu ro näwäu, king.’
38 Keseria, Jisas am äpäs opok äsäi momana,
akas onok aru moirin ro oiroror imwateanik, kar
ro Jisas nukan ipou näu kaima äsäi moin, kar
ipou saunan kaima äsäi moin.
39 Keserna, roasiret akas apu pakas pe mane
rai, ko aparianik, tapiaka känkänirmoi, jeje
ämän auri auri maneäi.
40 Ak keser äiein, “Nas keser äiemon, na
Anut osap nuriäi ou näwäu uräianik, omre 3
orip ätäi ou awau mam äiemon. Keseria, na
Anut nukan Mokoi maro, nakasar ätäi nakan
enmatsau sareanik, am äpäs opokan ute ne.”
41 Anut kamuk raiäi roat näunäu pak sintore
ämän tamareäi roat pak akas nais keseriar jeje
ämän aurin.
42 Ak keser äiein, “Ko karauk roasiret sar-
wareäwon, nukasar ätäi nukan enipsau saräu
senek wa! Ko Juda roasiret akan kamwaraun ro
näwäu king maro, ko am äpäs opokas ute nonuk
rai, ik kiro aparianik, iken woiok konun epar
mam.
43 Kon wou Anut nukanun epar momara, äiäu,
‘Is Anut nukan Mokoi.’ Keseria, Anut nukas ko
saräi ra, ik apari rawau.” *Buk Song 22:8*
44 Kiro onok aru moirin roat ories nais ko
keseriar jeje ämän auririn.

Jisas meiewon.
(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)

45 Sankeu san näu kamuk, san jeräu wa, om
erekapu pututu senek sare pote 3 klok iukärir.

46 Keser raunuk raunuk, 3 klok siakup sarenuk,
Jisas nukas keser urwewon, “Eloi, eloi, lama
sabaktani.” Kiro ämän onoktapau kesek. ‘Isan
Anut, isan Anut, na owon is utoirom?’ *Buk Song*
22:1
47 Kesernuk, karauk roasiret kiro opok tai rain
akas kiro ur roianik, äiein, “Kiro ro ko Elaija
urura!”
48 Keseria, kar ros kurte mane kar osap jaimir-
mir senek oianik, wain an tiu mia, aitauk opok
momara, Jisas jaun nurauruwon.
49 Utianik, karauk roasiret akas kiro ro aurin,
“Ik kame rauta, Elaija nukas koi, saräi ra, ik apari
rawau!”
50 Jisas nukas ätäiar kakaparnäkäu urwenuk,
kon osou nukasar utonuk, manowon.
51 Kiro ses opokar, omjo Anut osap nuriäi ou
näwäu owa äsäi moin rawon, oikas kiräi nopte,
oirori sarewon. Kesernuk, mim näwäu pemara,
aitapau näunäu kamukasar käi kurwarowon.
52 Keseria, op up nais om käienuk, meten
roasiret ak akan woiaka Anut nukanun epar
mianik, meiein, ak ätäi erekapu siräiein.
53 Jisas ko ätäi siräienuk, kiro meiein roasiret
siräiein ak Jerusalem näu mena potona, roasiret
sosop akas apwaroin.
54 Marai roat akan ro näwäu ko kon marai
roat pak ak Jisas kume rain, mim pemara, onok
atap atap penuk, aparianik, ak sakau imineanik,
äiein, “Epar senes, kiro ro ko Anut nukan
Mokoi.”
55 Asiret sosop meter Galili provins pakas Jisas
isanaraun tainori koin, ak erek atapukas tai
raianik, Jisas owosäiei rai apari rain.

56 Kiro asiret kamuk, kar asir kon enip Maria
ko Magdala menan, pak kar asir kon enip Maria
ko Jems Josep orien aninawa, pak kar asir ko
Sebedi nukan wau, pak rain.

Jisas nukan enipsau oi aireu uru moin.
(Mak 15:42-47; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42)

57 Iukärir sarenuk, kar ro aiauk sosop orip ro
kowon. Kon enip Josep, ko Arimatea menan, ko
nais kar Jisas nukan tamareäwon ro.
58 Ko Pailot siakup potomara, Jisas nukan
kopeu owaun totorwon. Kesernuk, Pailot nukas
kon marai roat awaronuk, akas Jisas nukan
kopeu oi nurin.
59 Keserna, Josep nukas Jisas nukan kopeu
oianik, omjo awau eposek ärneus kurur mowon.
60 Ko kon up awau nukasar nukan wäräu
tuwe mowon, Jisas nukan kopeu kiro aireu uru
mowon. Keseria, aiauk näwäu oumara, aireu
oksau pene mianik, ute manowon.
61 Maria ko Magdala menan pak kar asir kon
enip Maria, au kiro up siakup taneanik, apari
rairin.

Marai roat akas Jisas nukan up kame rain.

62 Ninoinus, tapera, sumaun ses opok Anut
kamuk raiäi roat näunäu pak sintore ämän
tamareäi roat pak ak Pailot pak koi tururin.
63 Akas keser aurin, “Ro näwäu, ik kar ämän
meter kiro ro sätäiäwon, ros keser äiewon
roumun ronkatem, ‘Tawa omre 3 orip utia, is
ätäi siräiäm’ äiewon.
64 Kesek, okon, nas nan marai roat awarota,
akas kiro op up jekur kume rawaiei, pote omre

3 orip utaiei. Keserta, kon tamareäwon roat
akas kon kopeu wa päu owaiei. Na kiro wa
keserta roi, akas kon kopeu päu owaiei. Na
kiro wa keserta roi, akas kon kopeu päu oumoi,
roasiret keser awaraiei, ‘Ko meieanik, ätäi up
uruas siräiwon.’ Meter ko keser sät äiewon, ‘Is
Krais.’ Ak rurisa keser sätäiäi, ‘Ko meieanik,
ätäi siräiwon.’ Kiro rusapaian sät ämänis meter
arewon sät ämän itimorai.”
65 Keser aurna, roumara, Pailot nukas kiro
roat näunäu awarowon, “Karauk marai roat
imwaroinai, pote kiro up jekur sakau kamäiei.”
66 Keseria, ak pote up opok aiauk näwäu muris
parar momoi, okäk mianik, karauk marai roat
akas kiro up kume rain.

28

Jisas ätäi siräiewon.

1 Sumoin ses manonuk, tapera Tup Näu opok
Magdala menan Maria pak kar Maria ori au Jisas
nukan up aparaun potoirin.
2 Kurte mim näwäu penuk, Näwäu nukan kar
sarau eitek omar ute nemara, aitapau näwäu up
oksau pene moin opakan erororor momara, ko kiro
opok tane rawon.
3 Kon neputapau ermän nukan merek senek.
Kon omjo iou ärneu senek.
4 Marai roat up kame rain, ak ko aparmoi,
karkairianik, sakau iminemoi, ak roat meiein
senek ninoin.
5 Ak keserna, Anut nukan sarau eitekus kiro
asiret ori awatowon, “Au wa iminäu. Is äpu au

kiro ro ko Jisas am äpäs opok äsäi moin meiewon
aparaun itanerair.
6 Ko okoro opok rawau wa. Meter ko äiewon
siar ätäi siräiewon. Au ko nini moin omoi koi
aparwer.
7 Au kesernair, kurte potoinair, kon
tamarowon roat awaraieir. Jisas ko up pakas
ätäi siräiewon, ko amke Galili provins potonuk,
ak tainori potaiei. Ak kiro opok pote aparaiei.
Isan ämän okoro awatom jekuriar ronkatäieir."
8 Kiro asiret ori au imineirin sinuk, kurte up
utia, nepipirmoi, kon tamarowon roat awaraun
potoirin.
9-10 Apu opok potosa, Jisas nukas kurte pe
tarwatianik, awatowon, "Orie." Keser awa-
tonuk, awas ko siakup peanik, kon isou ato-
moi, kon enip jou murusa, Jisas nukas kiro
asiret ori awatowon, "Au wa iminäu. Au
pote isan tamareäimin roat awarona, Galili pote
apairaiei."

Marai roat akan ämän.

11 Kiro asiret ori au apu opok potosa potosa,
karauk up kamein marai roat akas näu mena
poteanik, Anut kamuk raiäi roat näunäu kiro
onok pewon erekapu awaroin.
12 Anut kamuk raiäi roat näunäu pak menan
roat näunäu pak aka aka ämän ateanik, aiauk
sosop oianik, marai roat aroin.
13 Akas marai roat keser awaroin. "Ak keser
äiäiei, 'Ik pututu ninota ninota, kon tamareäwon
roat akas peanik, kon kopeu päu oi manoin.'
keser awaraiei.

14 Keserna, Pailot ko kiro ämän rounuk rai, ikes
ko keser auram, ak kar onok aru mau wa, okon,
ak kiro onokun woiaka aru wa mau."
15 Keseria, marai roat akas kiro aiauk oianik,
ämän awaroin siar tainorin. Keserna, kiro
ämänis Juda akan omsau erekapu pote iporwon.
Kiro ämän Juda roasiret rusapai keseriar areai.

Jisas kon tamareäwon roat amiakap pewon.
(Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Jon 20:19-23, Aposel 1:6-8)

16 Jisas nukan tamareäwon roat 11 orip ak
Galili poteanik, Jisas nukas meter awarowon kiro
omtapau opok potoin.
17 Kiro opok, ak ko aparianik, rororin. Utianik,
tamarowon roat karauk ak ronkat oirorror orip.
18 Jisas ko ak siarakap pemara, keser
awarowon, "Anut nukas omar pak omnokou
pak kamäun kiro sakau erekapu is irowon.
19 Keseria, ak omsau sau erekapu potoinai,
roasiret ak isan ämän tamarona, akan woiaka
pirirmoi, isan tamareäim roat sarena, akas pote,
Moni nukan enip pak Mokoi nukan enip pak
Osou Näu nukan enip pakaima, roasiret an
jomaraiei.
20 Ak kiro ämän ätär maromin akas pak ätäi
roasiret ätär maraiei. Keserna, is ak pak orip
orip rawam, keseriar pote wasarewaraun ses
kowai."

Anut nukan Ämän Eposek
New Testament in Girawa

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Girawa

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 29 Jan 2022
79f715b0-a1c7-58ec-85a5-b96f2ba338fd